

မုံပွန်လာပျာမင်းအံ့
The Ways of Our Ancestors

ကျိပ်တော်ရလီလိင်လိင်တော်မကရူ
Drum Publication Group

မုံၤပုၤလၢပျၢၤမၤနီၤအံၤ
ကိုသရၣ်တၢ်ကွဲးထၢဖျိၣ်တဖၣ် အဘၣ် (၇)

The Ways of Our Ancestors (Karen version)
Teacher Story Writing Competition 7

Drum Publication Group
P.O Box 66
Kanchanaburi 71000
Thailand

drum@drumpublications.org
www.drumpublications.org

လၢပျၢၤ, ၂၇၄၇ ကညီနီၣ်
November, 2008

လံာ်ကုခိၣ်, လံာ်ကုချၢတၢ်ဂီၤ-ကွဲးကလုာ်
ISBN 978-974-598-597-1

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

ကညီဖိအလုၢ်အလၢ်ဒီးအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်တဖၣ်	၁
အိၣ်ဒ့ၣ်ကတီၤလ့, အိၣ်ညၢၣ်ကတီၤကွံ	၁၀
မူးတမူးလၢထံထၣ်သဝီ	၁၉
ထံၣ်မ့ၢ်က့ၤကညီဖိအတၢ်အိၣ်မူလၢကီၢ်ကညီ	၂၇
တၢ်လၢမိၢ်ပၢ်ဖံဖုမၤတၢ်ဝဲဒီးအိၣ်ဝဲတုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤတဖၣ်	၃၇
သးပုၤနီၣ်ဘၣ်ကသ့ဧါ	၄၃
ပမ့ၢ်ပပုၤအတၢ်မၤလိာ်ပိာ်လီၤ	၅၁
ကညီဖိဒီးအတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူ	၅၈
ကညီဖိအတၢ်စိၤလီၤလၢသဝီအမံၤခၢ်	၆၅
မိၢ်ပၢ်ဖံဖုလၢပျၢၤအတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူ	၇၀

တၢ်ကတိၤလၢညါ

ပုၤကညီတစၢ်ဘၣ်တစၢ်အတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤအတၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်တၢ်သးလိာ်သးဘၣ်. န်တစၢ်ဘၣ်တစၢ်အတၢ်ဆိတလဲအိၣ်အသိးပုၤကညီအတၢ်လုၢ်အိၣ်အသးသမူစ့ၢ်ကိးဆိတလဲအသးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆိတလဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတဘျီဘျီလဲၤအသးချ့မးတုၤဒၣ်လဲာ်တၢ်ဆိကမိၣ်အီၤတချုးဘၣ်. အယိလိာ်လၢပကကွဲးနီၣ်ကွဲးယါက့ၤတၢ်လဲၤခိဖျိတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိတဘျီအံၤကွဲးသးပုၤအတၢ်ကွဲးပြၢကွဲးဝဲဘၣ်သးဒီးပုၤကညီအတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤ, တၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ကွဲးတဘျီအံၤပုၤန့ၣ်လီၤကွဲးပြၢတၢ်စ့ၢ်ဒိၣ်မးအယိပယုထၢထီၣ်ကဒါက့ၤတၢ်ကွဲးလီၢ်လံၤတနီၤဒီးဟံၣ်ဖျိန့ၣ်အီၤလီၤ. တၢ်ကွဲးတဖၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤကံၤလိာ်အသးဒ်အမ့ၢ်-ကညီဖိ, အတၢ်ကတိၤသိၣ်သီ, အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, အသကဲာ်ပဝးဒီးအမူးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤပဟံၣ်ဖျိယုာ်အီၤဒီးထၢန့ၣ်ယုာ်လၢလိာ်တဘျီအံၤအပူၤဒ်တၢ်ကဟံာ်တကပၤအသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဒၣ်ဒ်ပုၤကညီတဂၤဘၣ်တဂၤအတၢ်ကွဲးဒ်အကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်လဲၤခိဖျိအိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တမ့ၢ်ကဘၣ်လၢကညီဖိလၢတၢ်လီၢ်အဂၤတနီၤအဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ကနီၤလီၤလိာ်သးတၢ်လဲၤခိဖျိတၢ်သ့ၣ်ညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပအဲၣ်ဒီးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါပုၤကွဲးလိာ်ဖိတဖၣ်လၢကန့ၣ်လီၤကွဲးသကိးလိာ်ဒ်သိးမ့ၢ်တနံၤတၢ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤကကဲထီၣ်တၢ်စံၣ်စိၤတစၢ်အလံာ်ကွၢ်သတြီၤဒီးကကဲဘျုးပဖိစိၤလံၤစိၤတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ပစံးဘျုးဘၣ်ဒီးပုၤဝဲၤလၢအဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးဆုၢ်ထီၣ်အတၢ်ကွဲးတဖၣ်လီၤ. ပစံးဘျုးဘၣ်စ့ၢ်ကိးစိၤအဲၣ်န့ၣ် (ကွဲးကလုာ်တၢ်ပရၢအပုၤမၤတၢ်ဖိ) လၢအဟ့ၣ်လီၤစူးကါဘၣ်ပုၤတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢလံာ်ကုအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီမိအလုၤအလၢ် ဒီးအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်တဖၣ်

လၢ-စီအိကးစထံနီၤ, နီၣ်ဂံၢ် (၁) တီၤထီၣ်, မဲၢ်လးအူဒဲကဝီၤ

U ဝဲဒၣ်ပုၤကညီမိတကလုၢ်အံၤလၢပျၢၤလံၤလံၤမ့ၢ်ပုၤလၢအစ့ၢ်ဝဲန့ၢ်ဝဲက
စၢ်ယွၤလီၤ. ပနၢ်လၢကစၢ်ယွၤန့ၢ်အိၣ်ဝဲထဲတကၤဧၤလၢအစိဒိၣ်ကမိၤ
ထီၣ်တုၤလီၤဝဲမူခိၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်, ပုၤကူပုၤကညီ, ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ, မုၢ်ဧၤလၢဧၤ, ဆၣ်ဧၤဖိ
ဧၤဒီးပၢဝဲဒၣ်, ကဟုကယၢ်ဝဲအယိပုၤကညီမိတဖၣ်န့ၢ်ဝဲကစၢ်ယွၤဒီးဟံၣ်ဒိၣ်ဝဲဒီး
ဘူၣ်ထီၣ်ဘၢထီၣ်ဝဲဒီးလုၢ်ထီၣ်ဟံၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်ဆူကစၢ်ယွၤအအိၣ်လီၤ.

ပုၤကညီမိတဖၣ်ခိဖျိလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၢတၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤနၢၤဒီးတၢ်ဝံၤတၢ်ကၤအ
ယိဘၣ်သုးအလီၢ်အကျဲတတီၤဘၣ်တတီၤဒီးဖဲအဝဲသ့ၣ်ဟဲလီၤအိၣ်ဆိးဝဲဖဲယိၣ်ခံမ့ၢ်
ဂ့ၤ, ကိၤခံမ့ၢ်ဂ့ၤအခါဖဲကီၢ်တံၣ်ဒဲးအတၢ်ပၤခိၣ်န့ၢ်တၢ်အိၣ်ယဲၤအိၣ်ဘုးပၤထီၣ်ဝဲ
ဒၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤနၢၤအီၤလၢတရူးတဖၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်စံၣ်ဘၣ်
ယုၢ်ဝဲအယိသိမ့ၢ်ဂ့ၤ, မဲၢ်တဲးလဲးမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢအဘူၣ်ဝဲလၢတၢ်လုၢ်တၢ်ဟံၣ်အဂီၢ်တဖၣ်
စိၣ်ဝဲတန့ၢ်ဘၣ်. လၢန့ၢ်အမဲၢ်ညါတရူးတဖၣ်သးဘၣ်အာဝဲသိဒီးမဲၢ်တဲးလဲးဒီးသူဝဲ
ထိးလၢတၢ်လုၢ်တၢ်ဟံၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အယိပုၤကညီတဖၣ်စ့ၢ်ကိးယုက့ၤသိ, မဲၢ်
တဲးလဲးတဘၣ်လၢဘၣ်အယိဘၣ်သူဝဲထိးန့ၢ်လီၤ.

လၢတၢ်န့ၢ်အယိတၢ်စံးဝဲလၢတၢ်အိၣ်ယဲၤအိၣ်ဘုးအံၤစးထီၣ်ဝဲအဆိကတၢ်ဖဲ
တရူးကီၢ်န့ၢ်လီၤ.

■ တၢ်အိၣ်ဃဲအိၣ်ဘုးအလုၢ်အလၢ်

ပုၤတၢ်န့ၣ်လၢအလီၤဘၣ်အိၣ်ဘုးလံၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒ်အတၢ်န့ၣ်ဒီးအလုၢ်အလၢ်အတၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အိၣ်ဘဲအသိးဘၣ်ဘၣ်ဟ်ဝဲထိး, ဆီ, ဒ်အမ့ၢ်ဝဲထိးမိၢ်ခိၣ်ဆီမိၢ်ခိၣ်လၢကအိၣ်ဘုးအဂီၢ်လီၤ. ပုၤတၢ်န့ၣ်လၢကအိၣ်ဘုးန့ၣ်ကဘၣ်ဂၤထီၣ်ဝဲဆ့ပျီၤဖးထီတဘျီ, ကျဲထီၣ်အဃာ်ဒီးကိးထီၣ်ဝဲအဖိလၢအဲၣ်ဒီးကိးဝဲတဂၤဂၤဝဲလဲၤကျိၣ်န့ၣ်ဝဲယာ်ပျီၤန့ၣ်, အလၢန့ၣ်ဘၣ်ဝဲကျိၣ်တၢ်ဝဲန့ၣ်ဒီးလဲၤကျိၣ်န့ၣ်ဝဲဝဲဖိတဘျီန့ၣ်လီၤ. အဆိကျိၣ်န့ၣ်ဝဲဝဲဖိခံကတိၢ်ဒီးကိးလီၤဝဲခံဒိအဒိၣ်တခီအဆံးတခီဒီးကျိၣ်န့ၣ်ကဒီးဝဲမိအသိးမိတၢ်န့ၣ်ကျိၣ်ယုၤဝဲမိအဂၤတၢ်န့ၣ်ကျိၣ်ဝဲစ့ၤဝဲအခိၣ်ဒီးကျိၣ်န့ၣ်ဝဲမ့ၢ်လၢသးဒီးထီခံဆ့တဘျီလီၤ. မ့ၢ်ယာ်လၢန့ၣ်ဘၣ်ဝဲဝဲလၢကုပုၤ, မ့ၢ်ထိးခံဆ့ဒီးဝဲဆုၢ်တဖၣ်ဘၣ်စိၣ်ဝဲလၢအစုလီၤ. ဝဲအဟဲက့ၤတုၤလၢဟံၣ်အခါမ့ၢ်အိၣ်လၢလၢ်ဆီခိၣ်န့ၣ်ဟဲက့ၤဝဲတသ့ဘၣ်. ပုၤမ့ၢ်စိၣ်လီၤမ့ၢ်သပၤမးဟဲက့ၤဝဲသ့လီၤ. ပုၤအိၣ်လၢဟံၣ်ပုၤတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဟံးထီၣ်ဝဲယာ်လၢတခီတဒီးဘၣ်ဟၢၣ်လီၤဝဲလၢမ့ၢ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဝဲဒီးဟံၣ်ခိၣ်အမၤဟ့ၣ်လီၤအိၣ်ထိးဆၣ်ဒီးဟံၣ်ခိၣ်ဖိၣ်ထီၣ်ဝဲထိးဒီးစၢတံၢ်ဝဲအစုအခိၣ်စၢတံၢ်ဝဲထိးအဒုလၢဆါခဲဘၣ်, အစုဒီးအခိၣ်လၢဆါခဲဘၣ်စုၣ်စုၣ်လီၤ. ပုၤအိၣ်လၢဟံၣ်ပုၤတဖၣ်ခိးဟ်ဝဲဒီးသံးကတံၢ်ဖိတဖျၢၣ်လီၤ. ဃါကီၢ်လိၣ်ဝဲဖၣ်ဆါဖိတလိၣ်ဒီးဟ်ဝဲလၢသံးကတံၢ်အပူၤဒီးဖိၣ်ဘၣ်ဝဲသံးကတံၢ်ဒီးထိးကပၤဝဲက့ၤဟ်ဝဲထိးအံၤလၢအလီၤမိခိၣ်ဒီးဖိၣ်ဘၣ်ဝဲထိးကပၤန့ၣ်ထံၣ်န့ၣ်ထံၣ်လီၤ.

ထိးအကပၤအံၤဟံၣ်ခိၣ်ဘၣ်ဖိၣ်, အမၤဘၣ်ဖိၣ်, မ့ၢ်ဝဲဒီးအဖိအဒိၣ်ကတၢ်တဂၤဘၣ်ဖိၣ်ဝဲဒီးလီၤဆူအဆံးတဆိဘၣ်တဆိလီၤ. ဖိၣ်ဝဲထိးကပၤတဂၤန့ၣ်ထံၣ်ဝဲဒီးဆဲးဆါဝဲထိးအတံၢ်လၢတဖဲ, ဘိးဆါဝဲထိးအကီၢ်တဖဲဝဲဒီးပအာသံထိးအံၤလၢတၢ်ကံးညၢ်ဒီးထံတုၤအသံတစုဒီးယိဝဲဒီးလၢဖၣ်ကွၢ်ပုၤလီၤ. လီၤဆီဒုၣ်တၢ်ဖဲတချုးယိဒီးထိးအခါဖဲအဖိၣ်ထိးအကမိအခါန့ၣ်ထုကဖၣ်သကိးဝဲ, “သံးယိၣ်မ့ၢ်မၤမိခိၣ်ဖၢ်ခိၣ်ဒၤ, အံးက့ၤက့ၤပုၤ, ကဟုကယာ်ပုၤ, မၤဘျါက့ၤပတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ, မၤစၢပုၤဒ်သိးပဖံးအိၣ်မၤအိၣ်ကထီၣ်, ပကဂ့ၤဒိၣ်ဘၣ်ဖိ, ဆိၣ်ဂ့ၤဆိၣ်ဝါပုၤတက့ၢ်...” န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အဒိသံထိးဒီးပိဝဲဝံၤကူးလီၤကါလီၤဝဲဝံၤကၢ်လီၤဝဲထိးအဂၢ်ပံသၢ်ဘၣ်, အညၢ်သၢ်လိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဖိၣ်ထိးအကမိအကပၤအခါမ့ၢ်ဖိၣ်ဝဲလၢအစ့ၣ် တကပၤန့ၣ်ဘၣ်ကၢ်ဝဲလၢအထွဲတကပၤလီၤ. ထိးညၢ်အံၤကၢ်ဝဲမံဒီးအိၣ်ဝဲတက တလိၣ်စ့ၣ်စ့ၣ်လီၤ. ဒီးထိးညၢ်လၢအဟံၤယၢ်ဝဲတလိၣ်န့ၣ်ထၢန့ၣ်ဝဲလၢကုပူၤန့ၣ် လီၤ. ကုပူၤခါအိၣ်ဘျီအိၣ်စၢတဖၣ်ထၢန့ၣ်ယုၣ်ဝဲလၢလီၤ. တဟးဟံလီၤဆိဝဲ ဘၣ်ဒီးတဟံနါစါဝဲစ့ၣ်ကိးဘၣ်လီၤ. ထိးညၢ်လၢအအိၣ်တီၢ်ယုၣ်ဒီးအသ့ၣ်အပံၣ်တ ဖၣ်ဖိထီၣ်ဝဲလၢလီၤ. တၢ်ကသူမံဒီးခွဲးလီၤဝဲမ့ၢ်, ကသူလၢသဘံၣ်ပူၤဒီးထုကဖၣ် သကိးဝဲဝံၤတဘျီအိၣ်ဝဲတကတမိစ့ၣ်စ့ၣ်လီၤ. မိၢ်လၢအမ့ၢ်ဝဲဘုးအခိၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢ သပၤကပၤဒီးကသူမ့ၢ်စ့ၣ်လီၤန့ၣ်တၢ်လီၤဝဲခွဲးလီၤဝဲလီၤ.

လီၤဆိဒၣ်တၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဘုးအဆၢကတီၢ်ဘၣ်ကူကၤဝဲဆ့ကညီန့ၣ်ကညီ ကိးကၤဒီးလီၤ. ဖဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကသူဘဲဂ့ၤ, တဘဲဂ့ၤ, ဟီဂ့ၤဘျီဂ့ၤတဲဝဲတသ့ဘၣ်. န့ၣ်အသိးကတီၢ်ကျိၣ်အဂၢ်တသ့စ့ၣ်ကိးဘၣ်. မ့ၢ်ကတီၢ်ဝဲကျိၣ်အဂၢ်န့ၣ်အဘုးက ဟးဂီၤဝဲဒီးဘၣ်အိၣ်ကဒီးဝဲအသိတဘျီလီၤ.

တၢ်အိၣ်ဘုးအံၤပှၤတနီၤနီၤ, မိၢ်ဘၣ်အိၣ်ဝဲလၢညါကတၢ်ဝံၤပၢ်ကဘၣ်အိၣ်ဝံၤ ဖဲအိၣ်ကတၢ်တကအိၣ်ဝဲတဆိတဆိန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဘုးအခါဖဲလံၤလၢ အအိၣ်ယံၤတဖၣ်ဘၣ်ဟဲက့ၤဖိၣ်ခဲလၢလီၤ. မ့ၢ်တသ့တဘၣ်ဟဲက့ၤဝဲမ့ၢ်တတၢ်တ ခီဘၣ်ဟံန့ၣ်ဝဲမ့ၢ်ယုၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤတနီၤအိၣ်ဘုးဝံၤကသူလၢအိၣ်တီၢ်တဖၣ်ဒုးအိၣ်ဝဲ အဘုးအတၢ်, တနီၤနီၤလူကွံာ်ဝဲလၢလီၤ. ပထံၣ်ဘၣ်လၢပှၤကညီစှီၤတဖၣ်အိၣ် ဘုးလၢထိးလၢဆိမ့ၢ်ကညီပှီၤတဖၣ်အိၣ်ဘုးလၢညၢ်ပီၤဘီ, ညၢ်ပှၤတနီၤဒီးလၢ ကိၣ်ကမူၣ်လၢအတုၣ်လၢအစုတနီၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မိၢ်န့ၣ်ပှၤတဖၣ်ဒုးတၢ်ကံၤလီၤဘၣ် ဝဲအသိးအိၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတလၢဖဲတဖၣ်အိၣ်ဝဲလၢညၢ်လံၣ်လီၤ. ဖဲအိၣ်ဘုးအခါတ ဘၣ်သးက့ၣ်လိာ်အသးဘၣ်. မိၢ်ပၢ်ဖဲပုလၢပှၤတဖၣ်မၤဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးဂ့ၤမးလီၤ.

တၢ်အိၣ်ဘုးအံၤစးထီၣ်မၤဝဲလၢမိၢ်တကပၤဒီးမ့ၢ်မိၢ်အထံး, မိၢ်မ့ၢ်တအိၣ်မူလၢၤ ဘၣ်န့ၣ်ပၢ်တဖၣ်တအိၣ်ဘုးလၢဘၣ်. ဖဲမိၢ်တဖၣ်အိၣ်မူအဆၢကတီၢ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်

အိဉ်ဘုးခံကပမိတကပအိဉ်ဘုးဝံဒီးကွဲအိဉ်ကွဲကဒီးဝဲလၢပံတကပန့ဉ်လီၤ. တၢ်အိဉ်ဘုးအံၤစးထီဉ်အိဉ်ထီဉ်ဝဲလၢပိာ်ဒီးစိုၤတချုးလီၤဖးဒီးဘဉ်န့ဉ်လီၤ.

■ တၢ်လုာ်ခူးသဲးခူး

ပုၤကညီဖိတဖဉ်အလုာ်အလၢအမ့ၢ်ဝဲတၢ်လုာ်ခူးသဲးခူးအံၤအိဉ်တၢ်လဲဝဲလၢပျာလံလံလီၤ. ဘဉ်ဆဉ်အါတက့ၢ်မ့ၢ်ဝဲမိလုာ်ပာ်လၢတဖဉ်လီၤ. တၢ်လုာ်ခူးသဲးခူးအံၤတၢ်စးထီဉ်မၤအီၤဖဲဆံးမုာ်လါခူးဖဲတၢ်ကံၢ်စုကွဲကလၢအလါန့ဉ်လီၤ. ပုၤကစၢ်ခိဉ်ဖိတဖဉ်လုာ်ခူးသဲးခူးဝံၤစးထီဉ်ဝဲတၢ်ကံၢ်စုကွဲကလၢဒ်ပစံးတၢ်အသိးအိဉ်ဆံးမုာ်လါခူးယုာ်ဝံကွဲကလၢန့ဉ်လီၤ. တၢ်လုာ်ခူးသဲးခူးအံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ကွဲန့ၢ်ဘုဖိဟုဖိအကလၢမ့ၢ်ဒဉ်တၢ်မၤန့ၢ်ဘုဖိတဖဉ်အယၢၤအယီၤလီၤ. ဒ်သိးတၢ်ဖိလံဖိယာ်သုတမၤဟးဂီၤဘုဖိဟုဖိတဂ့ၤလီၤ. တၢ်ကီၢ်တၢ်ခုဉ်မ့ၢ်တဘဉ်လီၢ်ဘဉ်စးသနၢ်က့ဘုဖိဟုဖိသုတဟးဂီၤတဂ့ၤအဂီၢ်လီၤ. ဘုအံၤမ့ၢ်ဝဲပုၤကညီအသးသမုမ့ၢ်တၢ်အိဉ်မိၤပုၤအယီၤယုးယီဉ်ဟံကဲဘုဒိဉ်မးလီၤ. ဒ်သိးဘုဖိဟုဖိတဖဉ်ကဘဉ်ဘျုးဘဉ်ဖိဉ်ဒီးကဂ့ၤကဝါဝဲအဂီၢ်အဝဲသ့ဉ်လုာ်ထီဉ်ဟံထီဉ်ဝဲဒဉ်တၢ်န့ဉ်လီၤ. ပုၤကညီဖိတဖဉ်ဒ်အတၢ်စုာ်တၢ်န့ဉ်ဒဉ်ဝဲအသိးတၢ်လၢအဝဲသ့ဉ်ယုးယီဉ်ဟံကဲဝဲအဒိဉ်ကတၢ်မ့ၢ်ဝဲကစၢ်ယွဲဒီးအဂၤတမံၤမ့ၢ်ဝဲဘုဖိဟုဖိန့ဉ်လီၤ. တၢ်လုာ်ခူးသဲးခူးအံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ကွဲဘုဖိအကလၢဒီးယုဝဲတၢ်ဆိဉ်ဂ့ၤလၢဘုဖိအဂီၢ်လီၤ. ခူးကစၢ်လၢကလုာ်ခူးသဲးခူးတဂၤန့ဉ်ဖိန့ၢ်ဝဲသံးတကိမ့ၢ်တမ့ၢ်ခံကိဒီးဆိဒိမိၤဖါခံဘဉ်, တဘဉ်မ့ၢ်ဆိအလွဲၤသုအဝါဘဉ်. ဖဲအလုာ်ခူးအခါဘျီန့ၢ်ဝဲတၢ်လုာ်လီၢ်တဖျါဉ်လၢအိဉ်ဒီးအထူဉ်လွံၤထူဉ်ဒီးတၢ်သဲးအလီၢ်တဖျါဉ်လီၤ. တၢ်သဲးအလီၢ်န့ဉ်ထွဲဝဲလၢဝဉ်ဒ်ကါအသိးထွဲကဟဉ်ထီဉ်ဝဲအခိဉ်ဝံၤကျိန့ၢ်ဝဲဝဉ်ဖိဘျုးဘျုးတဘိကိးဝဲလၢဘု, ပုၤစၢထီဉ်ဝဲလၢတၢ်သဲးအလီၢ်ဝံၤကျိန့ၢ်ကဒီးဝဲဝဉ်ဖိတဘိဟံတၢ်ဝဲအလုာ်တဖျုးည့ဖိကိးဝဲလၢဘုပျီဉ်လီၤ. ဝံၤဒီးကျိန့ၢ်ဝဲဝဉ်ဆံးဆံးဖိသၢဘိကိးဝဲလၢမၤဆိးကါဒီးကျိန့ၢ်ကဒီးဝဲဝဉ်အသိတဘိထဲစုဒုဉ်ကိသ့ဉ်ဖးဝဲလွံၤခိဒီးကိးဝဲလၢနးအိးခိဒီးတၢ်န့ဉ်ဝဲလၢဝဉ်တကျိဉ်အံၤအပူၤဒီးကူးဝဲဆိမိၤအကိာ်ဒီးဖူဝဲဆိမိၤအသ့ဉ်လၢတၢ်လုာ်အထူဉ်လွံၤထူဉ်ဒီးဆိုးလီၤဝဲဆိမိၤအဒီးလၢတၢ်လုာ်အနၢ်လွံၤနၢ်ဝံၤဒီးကူးဝဲဆိဖါအကိာ်ဒီးအသ့ဉ်န့ဉ်ဖူဝဲလၢတၢ်သဲးလၢအထွဲန့ၢ်ဝဲတဖျါဉ်န့ဉ်လီၤ. ဝံၤဒီးထးဝဲဆိဆူဉ်ယိဝဲသ့, ချီထးဝဲသ့လီၤ. ဝံၤဒီးဉ်လီၤဆိညဉ်ဖိထီဉ်ဝဲ, ဒဲးန့ၢ်ဝဲတၢ်

ဒီးတော်လည်တခါတစဲးဝံဖီယုတ်ဝဲလၢဆီညဉ်ကျါလီၤ. တုၤကသူမံတဘျီကွးန့ၢ်ဝဲဆီညဉ်တစဲးဒီးလဲၤဟံထီၣ်ဝဲလၢတော်လုာ်တော်သဲးအလီၢ်ဝံတရဲၣ်လီၤသံးဒီးထုကဖှဲဝဲ, “ကစၢ်ကစၢ်ကလိကစၢ်, ထံကျိထံကွၢ်ကစၢ်, လၢကစၢ်လုကစၢ်, သံးယိၣ်မုၢ်ယါကစၢ်စၢ, တနံၤအံၤပလုာ်ခူးသဲးခူးလီၤ. ပတရဲၣ်န့ၢ်န့ၢ်သံးဒီးမ့ၢ်ဒးလီၤ. အံးထီၣ်ကွၢ်လီၤပုၤတက့ၢ်.” ဝံဒီးအိၣ်သကိးဝဲမ့ၢ်ဒီးသံးဝံက့ၤသကိးဝဲဆူအဟံၣ်အိၣ်တ့ၢ်ထဲဝဲခိၣ်တဂၤလီၤ. တုၤမုၢ်ယုာ်လီၤဒီးဝဲခိၣ်အံၤမၤန့ၢ်ဝဲမ့ၢ်ခိၣ်ထံခိၣ်, ခးကဲခူးဒီးထုကဖှဲဝဲ, “ဘုၤစၢပတီၢ်သ့ၣ်ဖးကဲန့ၢ်ဝံလံ. မၤဂ့ၤမၤဝါနသးသူထီၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဂ့ၤဂ့ၤတက့ၢ်.” ဝံက့ၤဝဲလၢဟံၣ်လီၤ. ခူးလၢပုၤခးကဲဝဲအံၤသၢသီအတီၢ်ပူၤပုၤတဘၣ်လဲၤလၢအပူၤနီတဂၤဘၣ်လီၤ.

■ တၢ်ကံၢ်စုကွဲကလၢ (အိၣ်လါခူး)

ပုၤကညီတကလုာ်အံၤအိၣ်ဒီးအလုာ်အလၢ, အထူသန့ၣ်အကတီၢ်ဒုၣ်ဝဲဒီးအတၢ်ဟဲလီၤစၢလီၤလီၤသ့ၣ်ဝဲအသိးဒ်မိၢ်ပံဖဲလၢပုၤတဖၣ်န့ၢ်ဝဲဒီးဟံလီၤတၢ်န့ၢ်ဝဲဖိလံၤတဖၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်မၤဝဲဒ်မိၢ်ပံဖဲဟံလီၤတၢ်ဝဲအသိးလီၤ. ပကွၢ်ကအါက့ၤလၢပမ့ၢ်ပပုၤအလုာ်အလၢထူသန့ၣ်အကျါဘၣ်ပးတၢ်ကံၢ်စုကွဲကလၢလုာ်လၢထူသန့ၣ်အံၤမုၢ်လုာ်လၢထူသန့ၣ်တမံၤလၢအထူးဖိၣ်တဖိၣ်က့ၤပုၤကလုာ်တခါလီၤ. တၢ်ကံၢ်စုအမူးအံၤဘၣ်တၢ်မၤအံၤလၢလါခူးအယိတၢ်ကိးအံၤလၢ “အိၣ်ဆံးမုၢ်လါခူးယုာ်ဘုကွဲကလၢ” န့ၢ်လီၤ. တုၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ကွဲကလၢအလါဒီးသဝီတဖျၢၣ်ဒီးတဖျၢၣ်ဒ်အသ့ၣ်မုၢ်န့ၢ်မုၢ်သီအသိးကွဲစၢ်ကိးဝဲတံၤသကိး, ပုၤဝဲဘူးတံၤလၢတၢ်လီၢ်အဂၤတဖၣ်လီၤ. ထံခိၣ်ကီၢ်ခိၣ်လၢသဝီပူၤတဂၤဘၣ်တၢ်ကွဲအံၤလၢအဆိကတၢ်ဝံၤဟးကွဲက့ၤဝဲဟံၣ်တဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်ယုာ်ဒီးသဝီသးပုၤအဂၤတဖၣ်လီၤ.

ပုၤသ့ၣ်က့ၤသးပုၤလၢအဘၣ်တၢ်ကွဲအံၤတဖၣ်ဟံၣ်ကစၢ်ကတီၢ်ဟံၣ်န့ၢ်အံၤလၢန့ၢ်တဖျၢၣ်ဒီးလၢန့ၢ်ဖိတဖျၢၣ်အပူၤထၢန့ၢ်ဝဲဆီဒီးမိၢ်ဖါခဲဘၣ် (တဘၣ်မုၢ်ဆီဝါဘၣ်) ဒီးသံးခံကိ, သဘျုၣ်သၢယါ, မ့ၢ်တီၤသၢခီ, ဘုလုာ်ဒီးပိမုၢ်ပိခွါအဆုကၤအသီတဘျုၣ်စုၣ်စုၣ်လီၤ. အဆိကတၢ်ပုၤသးပုၤလၢတၢ်ကွဲအံၤတဖၣ်လဲၤယီၤဝဲဆူယီထိးန့ၢ်ဒီးထၢန့ၢ်လီၤထံလၢလီၤခိမုၢ်ဒီးတရဲၣ်လီၤထံအံၤလၢယီတၢ်လီၤကယီကယီဒီးထု

ကဖျပ်ဝဲ, “ယိမုာ်ယိဘိကစာ်, ပုာ်ယိာ်နခိာ်ယိာ်နချုာ်သ့စုပျါမဲာ်နကဘာ်ကိးက့ပုာ်ဝဲ ပုာ်ကလးဝဲဟံးထီာ်သံးတဂါတကိ, ရဲာ်လီာ်သံးဒီးပုာ်သးပုာ်လောအကွဲတါခဲကအံာ် ဟံးထီာ်နီာ်ဒီးကွာ်တဂါတဘျုာ်တကျိာ်ယိတါဒီးထုကဖျပ်ဝဲ, “ဟိာ်ခိာ်ကစာ်, က ဟံာ်ကစာ်, ခွဲာ်ဖိကစာ်နာ်ဖိကစာ်, ကစာ်ကစာ်, ကလိကစာ်, သ့ာ်ကစာ်, ဝဲာ်ကစာ်, လာ်ကစာ်, လုကစာ်, ထံကျိထံကွာ်ကစာ်စးဆဲးမုာ်လါခူးအံာ်ဟဲက့အိာ်သံးခိာ်မုာ် ခိာ်” ဝဲာ်ဒီးဒုာ်လီာ်သံးတဂါတဘျုာ်ဒုးအိလိာ်သးတဂါတစးဝဲဒီးဖိာ်ထီာ်နီာ်ဒီး ကွာ်ဒီးတကျိာ်ဝဲယိတါဒီးထုကဖျပ်ဝဲ, “ပြုကလးဟဲက့, ပြုကလးဟဲက့, တါ ဘာ်ဆဲးမုာ်တါဘာ်လါခူး, ထံဒိာ်ခိာ်ယုာ်, ထံကလးန့ာ်န့ာ်, ကါာ်ကလးန့ာ်န့ာ်, ဟဲက့အိာ်လါဟံာ်, ဟဲက့အိာ်လါယိ, ဟဲက့အိာ်လါကစာ်ခဲ, ဟဲက့အိာ်လါ ကစာ်လါ, ပြုကလးဟဲက့...” ဝဲာ်ဒီးဆါထါာ်ဖိာ်ယာ်ဝဲနာ်ကရီဖိတဒုဒီးစံးဝဲ, “ဟဲက့လံခါ. မဲနီာ်လံခါ.” ဒီးပုာ်အိာ်လါဒီးပုာ်တဖျပ်စံးဆါဝဲ, “ဟဲက့လံ, ဆုာ်နီာ်လံ, မဲနီာ်လံ...” သါဘျီစုာ်စုာ်လီာ်.

ဝဲာ်ဒီးပုာ်ကွဲကလးတဂါဟဲက့န့ာ်လီာ်လါဖျပ်ကွာ်ထံးဒီးဟံးထီာ်နီာ်ဒီးကွာ်ဒီး ကါာ်န့ာ်ဝဲတကံာ်တါအကလးလီာ်. ဒီးစံးဝဲ, “ပြုကလးစး, အိာ်လါတယာ်ခဲတဂ့, အိာ်လါတယာ်လါတဂ့, ဟဲက့အိာ်လါကစာ်ခဲ, ဟဲက့အိာ်လါကစာ်လါ” ဝဲာ် ဒီးဟံးထီာ်ဝဲဆုကတဂါ, ဆိတဂါဒီးဝဲာ်လီာ်န့ာ်ဝဲပုာ်ကလးလီာ်. စးထီာ်ဝဲာ်လီာ်န့ာ် ပုာ်ကလးစးထီာ်လါပုာ်အဆဲးဆုပုာ်အဒိာ်တဂါဝဲတဂါလီာ်. ဝဲာ်ဒီးဟံးထီာ်ဆိလါ နာ်ကရီပုာ်ဒီးဝဲာ်သံဝဲ, ယိဝဲဒီးဘျုာ်ဝဲဒီးဒိာ်လီာ်ဝဲဒီးကါာ်ဝဲဆိယံလီာ်. ကါာ်ဝဲဆိယံဝဲ ဒုာ်လီာ်သံးဒုးအိပုာ်အဆဲးကတါာ်တဂါဝဲဆုပုာ်အဒိာ်တဂါဘာ်တဂါလီာ်. ဆိ ညာ်လါတါဒိာ်လီာ်အိာ်တဖျပ်ဖိကဟိာ်ဝဲသ့, ဖိယာ်ဝဲသ့, ဖိဒီးလုာ်သုာ်ဒီးဖျိခုာ်ခိာ် နွဲာ်ခိာ်သ့ဖဲအဲာ်ဒီးအိာ်ဝဲဖိဝဲသ့ခဲလါာ်လီာ်. တုာ်ကသုမဲဒီးဘျုာ်လီာ်ဝဲဆိအ ခိာ်, အခိာ်, အသုာ်, အပံာ်ဒီးဆိကံာ်ဒုာ်ဆုလီာ်ခိပုာ်ဝဲအဲးလီာ်ဝဲမုာ်တါမုာ်တဖျာ်မုာ် တါခွါတဖျာ်ဆုလီာ်ခိပုာ်န့ာ်လီာ်. ဝဲာ်ဒီးကွဲာ်သံးလါအကွဲတါလါညါလါအဟံာ်တါ ယာ်ဝဲဝဲဟံးထီာ်ဝဲလုာ်, ဘုလုာ်, ဘံပကံးယုာ်ဝဲတပုာ်ယိဝဲ, ထိးဝဲလါမုာ်ခိာ်က သုခိာ်လါတါဘျုာ်လီာ်အိာ်လါလီာ်ခိပုာ်ဒီးကါာ်န့ာ်ဝဲပုာ်စုလါအထွဲတခိစါထီာ်ဝဲလုာ် ဒီးပြုန့ာ်ဝဲအကလးလီာ်. ပုာ်လါအကံာ်န့ာ်ပုာ်စုတဖျပ်စးထီာ်ကံာ်ဝဲလါပုာ်အဆဲးတ

ဂၤဆူအဒိၣ်တဂၤဝံၤတဂၤလီၤ. လုၣ်ဒီးဘုလၢလၢအကံၢ်ပှၤစုဒီးမၤတဲာ်ဝဲအထိးနါ တဖၣ်ဟံၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပှၤအဆံးကတၢၢ်တဂၤအခိၣ်လီၤလီၤ. ဒီးစံးဝဲ, “ဗြူကလၢမၤ ဗဲက့ၤအိၣ်လၢပူၤတဂ့ၤ, အိၣ်လၢတယူၤတယာ်ကျါတဂ့ၤ, အိၣ်လၢသ့ၣ်ခံၣ်ခံ ကပၤတဂ့ၤ. အိၣ်လၢကစၢ်ခိၣ်ကလိခိၣ်တဂ့ၤ, ဗဲက့ၤအိၣ်လၢဟံၣ်အိၣ်လၢဒၤဒီး, ဗဲက့ၤအိၣ်လၢကစၢ်ခံကစၢ်လီၤ, တၢ်မုၢ်လၢဟံၣ်တၢ်မုၢ်လၢဒၤဒီး, ဗဲက့ၤဗဲက့ၤဝံၤ ဒီးလုၣ်ထိးလၢအမၤတဲာ်ဝဲတဖၣ်ဟံၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပှၤလၢအဒါတဂၤအခိၣ်လီၤ” ဒီးဗြူ န့ၢ်က့ၤဝဲအကလၢဒီးထုကဖၣ်ဝဲဒ်အံၤ, “နကအိၣ်ကၢနကအိၣ်ခိး, နခိၣ်သူကဝါဒ် လုၣ်အသိး, နထ့ၣ်ဆူၣ်ကဝါလီၤထဲးဝါလီၤထဲးဒီးဗြူန့ၢ်ဝဲအကလၢပှၤထီၣ်သၢဘျီ လီၤ. ဝံၤဒီးအိၣ်သကိးအိၣ်သကိးဝဲဝံၤဒီးစးထီၣ်အိၣ်အုထီၣ်လီၤ.

ထါအံၣ်အု

၁. ထံကစၢ်သုးမုၢ်သံၣ်ဘိ	၂. စိာ်လီၤဘၣ်လၢဖံခိၣ်ဒီး
ကီၢ်ကစၢ်သုးမုၢ်သံၣ်ဘိ	စိာ်လီၤဘၣ်လၢဖုခိၣ်ဒီး
အိၣ်သံးခိၣ်ပတရဲၣ်လီၤ	ဖံဆိၣ်ပဂုၤထီၣ်ဂုၤသီ
အိၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ပတရဲၣ်လီၤ	ဖုဆိၣ်ပဂုၤထီၣ်ဂုၤသီ

ထါလၢအဖိဝါဝဲအံၤဖိဝါဝဲထါဖိဗြူ, ထါဒီးထါတဲာ်, ထါသိၣ်ဖိသိၣ်လံၤဒီးထါအူလံး တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်က့ၤသးပှၤတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤနီၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အိၣ်ဆံးမုၢ်လါ ခူးလီၤ. တၢ်ကံၢ်စုကွဲကလၢအံၤစးထီၣ်မၤအီၤလၢကီၢ်ဘၣ်မဲးမုၢ်ပျီသယုၢ်တဘျီအ ပှၤလီၤ.

■ ပမံၤပပှၤအတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထုတဖၣ်

၁. ထီၣ်ကိးလၢမုၢ်နၤခိတဂ့ၤဘၣ်. ပှၤသးပှၤစံးဝဲတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအါဒီးတၢ်တတၢၢ် တနါဗဲဘၣ်ပှၤသ့ဒီးညီလီၤ.
၂. ဖဲပအိၣ်မ့ၢ်အခါပတဘၣ်ကတိၤတၢ်ဘၣ်. စံးဝဲလၢပဒုၣ်အါကမၢ်အါ, ပလိးအီၤ တန့ၢ်ဘၣ်.
၃. အိၣ်ဘျးပှၤတသီပှၤတဘၣ်လဲၤတၢ်က့ၤတၢ်လၢအယံၤဘၣ်. စံးဝဲလၢပတၢ်လဲၤထီ (ပက့ၤထီ)

မိုးပွန်လောပျာမာဒ်အံ

- ၄. လါထီၣ်တသီပတဘၣ်ပှၤတၢ်ဘၣ်, ပတဘၣ်ဟံးလိၣ်တၢ်ဘၣ်, ပကမၢ်အါ.
- ၅. ပှၤလူလီၤထံသိၣ်ပိး, ပှၤသးပှၢ်စံးဝဲလၢပကအိၣ်ဘၣ်ကသူလီၤ.
- ၆. ပဟးလၢဟါခိ (မုၢ်နၢခိ) ပမ့ၢ်ဟဲက့ၤတုၤဆူဟံၣ်ကရၢၢ်ပှၤပကဘၣ်တပျုၣ်တပျီၤလီၤကွံာ်ပကူပသိးဒ်သိးတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢ်, တၢ်တဂ့ၤတဝါတဖၣ်ကလီၤတဲာ်ကွံာ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်အါတၢ်သီမၤအါဖိသၣ်သုတန့ၢ်တဂ့ၤအဂီၢ်.
- ၇. ပှၤတံာ်စုမ့ၢ်, ခိၣ်မ့ၢ်တဘၣ်လီၤတဲာ်ဆူဟံၣ်ဖိလၢာ်ဘၣ်, စံးဝဲပဖှိၣ်တုာ်ပဖှိၣ်ထာဝဲလီၤ.
- ၈. သပၤဟီၣ်ခိၣ်, အခိၣ်ခွးခံဘၣ်ပတဘၣ်ကျၢၢ်ကထၢတၢ်အီၤဘၣ်. စံးဝဲတဂ့ၤဘၣ်, ဘီၣ်သိၣ်အ့ၣ်ပှၤ.
- ၉. ပှၤအိၣ်မ့ၢ်ခါထုးတလုးန့ၣ်ဂ့ၤဝဲလီၤ. စံးဝဲလၢပကအိၣ်ဘၣ်ကသူအသီတဘျီန့ၣ်လီၤ.
- ၁၀. မ့ၢ်ကလၢာ်ဝဲသပၤခါၣ်သးစံးဝဲတမ့ၢ်ကဟဲလီၤ.
- ၁၁. လံာ်ဂီၢ်မ့ၢ်ကိးလၢမ့ၢ်နၢခိန့ၣ်စံးဝဲလၢတဂ့ၤဘၣ်. ပှၤဖုလံၤဖုပှၢ်အကလၢက့ၤဆူပျုၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၂. ဖဲပှၤလဲၤတၢ်အခါတၢ်ဟိမ့ၢ်စံၣ်ခိကျဲန့ၣ်စံးဝဲလၢတဂ့ၤဘၣ်. ပကဘၣ်သဂၢၢ်ဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၤ, ပကထံၣ်ဘၣ်တၢ်နးန့ၣ်လီၤ.
- ၁၃. ဖဲပှၤအိၣ်မ့ၢ်အခါပှၤတကၤမ့ၢ်ကဆဲဘၣ်ဖုးဒီးပှၤတအိၣ်လၢမ့ၢ်နီတကၤဘၣ်.
- ၁၄. ဖဲပှၤလဲၤတၢ်က့ၤတၢ်အခါဂ့ၢ်မ့ၢ်ခိတဲာ်ကျဲဒီးပှၤတလဲၤလၢတၢ်ဘၣ်, က့ၤကဒါက့ၤဆူအဟံၣ်လီၤ.
- ၁၅. ထီၣ်တပှၤမ့ၢ်နံၤ (မ့ၢ်ကိး) န့ၣ်တၢ်ဇုးနဲၣ်ဝဲလၢဇုးသဝီပူၤတၢ်မၤကမၢ်မုာ်ကမၢ်ခွါအိၣ်လံန့ၣ်လီၤ.

ပှၤသူၣ်ကုသးပှၢ်အတၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ဃါ

- ၁. တုၤပနၢ်ဟူကီၤဝဲ (တၢ်ဖိဃၢ်တကလုာ်) ပှၤလံန့ၣ်နကဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢဘုအနီၢ်အိၣ်ဝဲလံလီၤ.
- ၂. တၢ်ဒီးပအူးတဖၣ်မ့ၢ်လဲၤတၢ်လၢကျဲပှၤန့ၣ်နကဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢတၢ်ယီၤထီၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ၃. တၢ်သ့ၣ်စိုၣ်ဖိလံၤန့ၣ်ဘူးလၢတၢ်ကစူၤလီၤဝဲလီၤ.
- ၄. နါမ့ၢ်ခးတၢ်အါအါန့ၣ်စံးဝဲလၢတၢ်ဂီၢ်ဒိၣ်မးလီၤ.
- ၅. လၢထံကျိၣ်န့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ဘိၣ်အဒၢမ့ၢ်ထီၣ်, သ့ၣ်ဖိဝဲၣ်ဖိမ့ၢ်အါန့ၣ်ထံကဒိၣ်ဝဲလီၤ.
- ၆. ကပီၤလၢတဖၣ်မ့ၢ်ဒံဝဲဒံဝဲလၢကလံၤကျိၣ်န့ၣ်တၢ်ကယီၤဒံးဝဲလီၤ.
- ၇. နါကီၢ်လံၤယူၤမ့ၢ်ဖုၣ်န့ၣ်တၢ်ကစူၤလီၤဝဲလီၤ.
- ၈. တၢ်အၢၣ်တဖၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဖျါဒ်ကစၢၢ်ကလိၣ်, တၢ်လုၢ်တၢ်တြီၤတဖၣ်လၢမူကပိၣ်လိၣ်
န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပနီၣ်လၢတၢ်ကစူၤ, အိၣ်ဒီးကလံၤမ့ၢ်သိၣ်ဂီၢ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်
ပှၤသးပှၤအတၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယါဘၣ်ယးမူခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၢ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်
န့ၣ်လီၤ.

အိပ်ဒုန်ကတီးလု၊ အိပ်ညှန်ကတီးကွံ

လာ-လုနာၤစီပၤ၊ ဖုၤဘိလုာ်တီၤခၢ်သးကွံ၊ မၢ်လးအူဒဲကတီၤ

W သုန်နီၣ်ထီၣ်လၢယနီၣ်ဆံးအခါဖဲတၢ်မုၢ်တၢ်ပၤဒီးလၢယသဝီအခါ၊ ယအိၣ်မူဝဲဒုန်လၢတၢ်အိၣ်မူလၢအမုၢ်အခုၣ်၊ တအိၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၤတၢ်ကီၢ်ခဲတဖၣ်ဘၣ်။ သဝီကွံမုၢ်အံၤမ့ၢ်သဝီတဖျၢၣ်လၢအိၣ်လၢထံခံကွၢ်စိး၊ တၢ်တမုၢ်လဲၤမုၢ်ကွၢ်အလီၢ်၊ ဘၣ်ဆၣ်တုၤမ့ၢ်ပုၤမ့ၢ်လဲၤတုၤန့ၣ်ပုၤတအဲၣ်ဒီးပးဖးဒီးအိၣ်လၢဘၣ်။

ယပါတဲၤစၢၤယၤလၢသါနီၣ်ဆံးခါ၊ တၢ်လီၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လီၢ်လၢဒုၣ်ဖိညှန်ဖိအါ၊ ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတၢ်မံၤလၢတဖၣ်အိၣ်အါမးလီၤ။ ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢထံ၊ ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢခိအိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ။ ပုၤသဝီဖိလၢတၢ်လီၢ်အံၤမ့ၢ်ပုၤမၤကလုာ်အိၣ်ကစုမၤလၢဂီၤအိၣ်လၢဂီၤ၊ မၤလၢဟါအိၣ်လၢဟါ၊ တအိၣ်လုာ်ကိအိၣ်လုာ်ကဟ်တၢ်ဘၣ်။ အဝဲသုန်တဖၣ်မ့ၢ်မိၣ်အိၣ်အသးလၢညှန်န့ၣ်လဲၤယုအိၣ်ဝဲလၢဟါဒီးဟဲကွၢ်ဖိအိၣ်ဝဲဟါတၢ်အိၣ်ဂီၢ်၊ မ့ၢ်မိၣ်အိၣ်အသးလၢဂီၤဒီး လဲၤယုအိၣ်ဝဲလၢဂီၤခိဒီးဖိအိၣ်ဝဲဂီၤတၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ။ တဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤဘၣ်ယိၣ်သးအုးနီတဘျီဘၣ်။

သဝီကွံမုၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လီၢ်လၢအမုၢ်၊ တၢ်ပၤလီၤကဘျၢၣ်ဝဲဒုန်တကဝီၤကအိၣ်ယံၢ်မံၤလၢဝးဝးဒီးအယၢၤဝးဝးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကဝီၤယၢ်အိၣ်လၢလုဒီးကစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ ထံကျိကွံမုၢ်ကျိအံၤဟဲယုလီၤဝဲလၢသဝီအံၤအခၢ်သးလီၤ။ ပမ့ၢ်အိၣ်

လၢသဝီအဂၤဒီးကွံစိယီတၢ်လီၤအံၤလီၤကၢ်လၢတၢ်တမုၢ်လဲၤမုၢ်က့ၤ, တၢ်ဘံခိၣ် ပၤလီၤ, လုသုလုဂီၤအကျါလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တုၤပလဲၤတုၤန့ၣ်တမ့ၢ်ဒီးပဆိကမိၣ်အ သိးဘၣ်. မုၢ်လီၤကၢ်ဒီးမုၢ်ယါအထံအကီၢ်အသိးလီၤ. သဝီဖိတဖၣ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသး သမူလၢတၢ်ထူအိၣ်စံၢ်, ဖဲးအိၣ်ခူး, မၤအိၣ်ကျိးဒီးတၢ်ညုၣ်ထူဒီးတၢ်ဘုၣ်အိၣ်ဖိၣ်အိၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲသဝီအံၤအိၣ်ဝဲဒုဒီးဖိၣ်ယဲဆဲခိၣ်တကလီၤ. ဖိၣ်ယဲအံၤပုၤကိးအီၤလၢစီၤသး ဂ့ၤဒီးဖဲအတချုးအိၣ်ဖျုၣ်ဒီးအခါအဟံၤသံသဒုၣ်ကွံၢ်အီၤဒီးဖဲအအိၣ်ဖျုၣ်လီၤဝံၤသၢန့ၣ် အမိၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်သမူးဖိတၢ်ဆါဒီးခိဖျိအိၣ်ဘၣ်တၢ်လၢတဖိးဒီးတၢ်ဆါအံၤအယိ သံကွံၢ်ဝဲဒုန့ၣ်လီၤ. စီၤသးဂ့ၤအံၤအဖံဘၣ်လုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်က့ၤအီၤလၢတၢ်ဖိၣ်တၢ်ယၢ် အပူၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပုၤသဝီဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖိး, တၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံကဒဲကဒဲ အယိ, တိစၢၤမၤစၢၤဝဲသးပုၤအံၤလၢကလုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်စီၤသးဂ့ၤအဂီၢ်လီၤ.

ဖိသၣ်စီၤသးဂ့ၤဒိၣ်ထီၣ်ဝဲကယီကယီလၢပုၤအါဂၤတၢ်အံးထွဲကွံၢ်ထွဲတၢ်ကဟု ကယၢ်အဖိလၢန့ၣ်လီၤ. စီၤသးဂ့ၤအံၤအမံၤဒီးအကစၢ်ကကီၣ်လိၣ်အသးဂ့ၤမး လီၤ. မ့ၢ်ပုၤတကလၢအိၣ်ကစုဒုဖိ, သုၣ်ဂ့ၤသးဝါဒီးဖျုၣ်ခါလၢသုၣ်လၢသးတကဒီး ပုၤအါဂၤအဲၣ်ဘၣ်အီၤလီၤ.

စီၤသးဂ့ၤဖိၣ်သၣ်ခါထီၣ်လံ, မ့ၢ်ပုၤလၢအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, န့ၣ်ဒုက့ၢ်ဂီၤဂ့ၤမးတ ကလီၤ. ဖဲတၢ်ကီၢ်ခါပုၤဖဲးဒုးအဆၢကတီၢ်ပုၤသဝီဖိတဖၣ်ဟးဖဲးဒီးဖဲးကၣ်လိၣ်သးဒုး လီၤ. ဖဲးဒုးဝံၤဖဲပုၤလိကီၢ်အကတီၢ်မုၢ်ဆါခိစီၤသးဂ့ၤတအိၣ်ဘျးဘၣ်. အဝဲကွံထီၣ်ဒီး ထွံၣ်ဖိတဒု, စိၢ်ထီၣ်ပျံၤဖိတဘိ, ယဲာ်, တြၢၤတဖျၢၣ်ဒီးလဲၤဝဲဆူပုၤပူၤလီၤ. အဝဲဟး လူၤအိၣ်ဝဲတခူးလၢပုၤပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤတုၤလၢပုၤမုၢ်သီထီၣ်အပူၤဒီးအထွံၣ်ဖါ သူဖိဟးဖးဒီးအီၤန့ၣ်လီၤ. တစိၢ်ဖိအဝဲနၢ်ဟူတၢ်ကလုၢ်သီၣ်ကိ-ကိ-ကိ, ထံၣ်ဝဲလၢ ထွံၣ်ဖိတဒုဖိၣ်တကီၢ်ထီၣ်သ့ၣ်ဒီးကွံၢ်ထီၣ်တၢ်ဆူသ့ၣ်ခံဒီးမိၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် ညါဝဲလီၤတၢ်လၢတၢ်အံၤမ့ၢ်တခူးန့ၣ်လီၤ. အဝဲကွံၢ်ထံကွံၢ်ဆးသ့ၣ်ဒုသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး လၢခံထံၣ်န့ၣ်ဝဲတခူးအိၣ်လၢသ့ၣ်ဒုစိးခံန့ၣ်လီၤ.

အဝဲမေချ့ဒီးကျိန့ဝဲဝဲဝဲဖိကဘၣ်သာချံတဘိ, စာတက္ခီထီၣ်ပျံဖိဒီးစာတံလံာ်ဝဲ
လၢဝဲဖိအစိးနါဝံလဲၤထီၣ်ဝဲဒၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤအလဲၤဘူးထီၣ်ဒီးတရူးန့ၣ်ဒီး
ဘျးဝဲတရူးန့ၣ်အကိာ်ဘိဒီးပျံန့ၣ်ဒီးမၤန့ၣ်ဝဲတရူးန့ၣ်လီၤ. အဝဲလဲၤဝဲဆူညါတတံၤ
ဒိၣ်ဒိၣ်ဒီးမၤန့ၣ်ကဒီးတရူးအဂၢတဘိကဒီးလီၤ. မၤန့ၣ်ဝဲတရူးတဖၣ်တုၤအဝဲဝဲလၢဝဲ
ဒီးဟဲက့ၤဝဲဆူဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲဟဲက့ၤနီၤလီၤအိၣ်ဝဲပုၤသဝိဖိတဖၣ်ဂၤစးဂၤစး
တုၤသဝိဒီးတဖျၢၣ်အိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒ်ပုၤသးပုၤစံးဟဲဝဲ, “တၢ်အိၣ်အိၣ်နီၤတၢ်ဆံး
အိၣ်ပံ” အသိးစီၤသးဂ့ၤအံၤအိၣ်မူဝဲအဂ့ၤကတၢၢ်ဒီးပုၤကိးဂၤဒးအဲၣ်ဘၣ်အိၤလီၤ.

တၢ်စံးဝဲလၢသဝိအံၤအသဝိခိၣ် (စကီၤ) တဂၤအိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးအဖိမုၣ်ကနီၤယံ
လၢမးတဂၤလီၤ. ပုၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါလၢသဝိပုၤတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤလၢတၢ်လီၤအဂၢတဖၣ်
မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်တုၤမ့ၢ်အထံၣ်ဘၣ်စကီၤဖိမုၣ်အံၤအတၢ်ယံတၢ်လၢန့ၣ်ထုးန့ၣ်ဘၣ်အသး
ကိးဂၤဒးလီၤ. လၢအကျါစီၤသးဂ့ၤအံၤအဲၣ်ဘၣ်ဝဲစကီၤအဖိမုၣ်အံၤဒိၣ်မးလီၤ.
ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသးဆံးလီၤအသးလၢအမ့ၢ်ဖိၣ်ယဲဆဲခိၣ်အယိတဲဖျါထီၣ်အတၢ်အဲၣ်
ဆူစကီၤဖိမုၣ်တဂၤအံၤတဘျီဘၣ်. ဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢ, ပုၤတအဲၣ်အီၤဘၣ်အမဲာ်ညါ
ပုၤကဒုၣ်ခွဲၣ်စံးအါအီၤတခီလီၤ. အဝဲအိၣ်ဝဲဒၣ်ကစုဒုဖိဒီးအဲၣ်ဘၣ်ခူသ့ၣ်ဝဲစကီၤဖိ
မုၣ်အံၤထဲတဂၤလီၤ. ပုၤတသ့ၣ်ညါန့ၣ်အီၤနီၤတဂၤဘၣ်. စကီၤဖိမုၣ်အံၤစးထီၣ်လၢ
အိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်လံၤလံၤန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢခိၣ်သူဂ့ၤခိၣ်လၢဂ့ၤမး, ဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤမးတဂၤအယိ
အပၢ်ပျိၣ်န့ၣ်အမံၤလၢနီၤဘုသိၣ်ဖိဝါကဆုၣ်န့ၣ်လီၤ.

စီၤသးဂ့ၤဖိအံၤအဝဲဖဲးဒုးဘူးလိာ်အသးဒီးနီၤဘုသိၣ်ဖိဝါကဆုၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်
လိာ်သးတၢ်လုၢ်ခိၣ်ဝဲလီၤ. တၢ်စူၤလီၤလံ, ပုၤကိးဂၤဒးကတဲာ်ကတီၤထီၣ်ဘုချံလၢ
ကထီၣ်လီၤဒုးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မုၣ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါသ့ၣ်တဖၣ်ဟးထီၣ်ဒီးထီၣ်ကၣ်
လိာ်သး, ဖိၣ်သ့ၣ်ခွါတဖၣ်စိာ်ဒီးမ့ၢ်ဘိဒီးထီၣ်ဝဲဒုးလီၤ. မုၣ်ကနီၤတဖၣ်ဝဲဒီးကုကံၣ်
ဖိဂၤဒုဂၤဒုဒီးဘျီလီၤဘုချံလၢမ့ၢ်ပုၤလီၤ. ထီၣ်ဒုးတခီခိ, ဘျီဘုချံတခီခိ, တဲသ
ကိးတၢ်, မၤလုၢ်အုၣ်ထါ, မၤဒီးလိာ်သးထါ, ဖိၣ်ဆၢလိာ်သးထါမုၣ်ဒိၣ်မးလီၤ.

နီၤဘုသိၣ်ဖိဝါကဆုၣ်စ့ၢ်ကိးအဲၣ်ဘၣ်ခူသ့ၣ်ဝဲစီၤသးဂ့ၤလီၤ. ဒိဖျိမ့ၢ်ပိာ်မုၣ်တ

ဂါအယိကတဲဖျါထီၣ်အတၢ်အဲၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်ညီဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ခံၣ်ဂါထီၣ်ခူးဒီးတဲသကိးတၢ်လၢတၢ်သးဖံ့, လၢတၢ်အဲၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ဘၣ်လိာ်သးအပူၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တဲဖျါလိာ်သးတၢ်အဲၣ်ဘၣ်ဆၣ်ဖဲမဲၣ်ချံဖိတဖၣ်ဘၣ်သဂၢၢ်လိာ်သးအခါတၢ်အဲၣ်, တၢ်သးအိၣ်အမဲၣ်ချံဖိတဖၣ်တဲဘၣ်အိၤလၢတၢ်အဲၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤသးဂ့ၤတဘျီအံၤသ့ၣ်ညါဝဲလၢနီၢ်ဘုသိၣ်ဖိဝါကဆၣ်အဲၣ်ဘၣ်အိၤအယိန့ၣ်ဘၣ်ဝဲအခူးအယၢ်လၢကတဲဖျါထီၣ်ဘၣ်အတၢ်အဲၣ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ခံၣ်ဂါအဲၣ်လိာ်ဘၣ်အသးလၢတၢ်အဲၣ်အစီဆံ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယီၤထီၣ်လံ, ဘုတဖၣ်ဖိထီၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒီးဂီၤထီၣ်ဝဲကယီၤကယီၤန့ၣ်လီၤ. ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိဒ်အမ့ၢ်ယုာ်, ပဲခဲမံၤ, တၢ်ယီၤ, ထိးမံၤ, တၢ်အူးတဖၣ်ဟဲအိၣ်ဝဲဘုလၢခူးပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်မၤဟးဂီၤဘုကစၢၤဝဲအဂီၢ်ပုၤဘၣ်လဲၤမံခိးဝဲဒၣ်ခူးဒီးမၤသိၣ်မၤသဲတၢ်န့ၣ်လီၤ. စီၤသးဂ့ၤလဲၤမံခိးဝဲအခူးဒီးမၤန့ၢ်ဝဲကွၢ်တဆံၣ်ဒုတဖျါလီၤ. အဝဲအူသိၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်နၢ်ဒ်သိးတၢ်ဖိလံၤဖိယၢ်တဖၣ်မ့ၢ်နၢ်ပူၤဝဲဒီးကယုာ်ကွံာ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤန့ၢ်စ့ၢ်ကိးဒဲးဘီးဒီးဟဲဝဲလၢခူးခၢၣ်သး, စၢၢ်န့ၢ်ဝဲအပျံၤဖးထီတုၤလၢအဲဒီးထူးသိၣ်ဝဲဒဲးဘီးလၢမ့ၢ်နၢ်ခိအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

နီၢ်ဘုသိၣ်ဖိဝါကဆၣ်စ့ၢ်ကိးလဲၤမံအိၣ်ခိးအခူးဒီးထူးသိၣ်ဝဲဒဲးဘီးဒ်န့ၣ်အသိးစ့ၢ်ကိးလီၤ. နီၢ်ဘုသိၣ်ဖိဝါကဆၣ်ဒီးစီၤသးဂ့ၤခံၣ်ဂါအတၢ်အဲၣ်အံၤဒိၣ်ဝဲတုၤဒၣ်လဲာ်ပတဲအဂ့ၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘုသ့ၣ်ဂီၤထီၣ်လံ, ပုၤကိးဂၢၤဒဲးကတီၤထီၣ်ထးကဲာ်လၢကကူးဘုလီၤ. မ့ၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါတဖၣ်ဟးကူးဒီးလိာ်သးဘုန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်သ့ၣ်ခွါတဖၣ်စိာ်ယုာ်ဒီးကွၢ်ဂၤဖျါဂၤဖျါဒီးအူသကိးဝဲသိၣ်သထြးမးလီၤ. ဖဲဂီၤခိခံန့ၣ်ရံၣ်သၢန့ၣ်ရံၣ်အကတီၢ်မ့ၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါတဖၣ်ပိာ်ထီၣ်လိာ်အခံ, ဖိၣ်သ့ၣ်ခွါတဖၣ်အူထီၣ်ဝဲကွၢ်ဒီးလဲၤတၢ်လီၤ. ပိာ်ထီၣ်အခံဒီးတနီၤမၤထါ, တနီၤသးဝံၣ်တၢ်, တနီၤတဲနံၤတဲအ့တၢ်မ့ၢ်ဒိၣ်မးလီၤ.

နီၢ်ဘုသိၣ်ဖိဝါကဆၣ်ဒီးစီၤသးဂ့ၤစ့ၢ်ကိးထီၣ်ဘိပုၤလၢပုၤသကိးလီၤ. စီၤသးဂ့ၤအကွၢ်တဆံၣ်ဒုဖိအံၤသိၣ်ထီၣ်အကလုာ်လီၤဆိန့ၢ်ပုၤကွၢ်ပနၢ်နၢ်အဂၢၤတ

ဖဉ်လီၤ. အပိအဝဲမ့ၢ်အူထီၣ်အကွဲၤတဘျီလၢ်လၢ်, ပှၤသ့ၣ်ညါလၢအမ့ၢ်စီၤသးဂ့ၤ
အကွဲၤန့ၣ်လီၤ. စီၤသးဂ့ၤအံၤအူကွဲၤသ့ၣ်ပှၤကန့ၣ်မ့ၢ်ဒီးဖဲအူထီၣ်ဝဲကွဲၤတဆံၣ်ဒ့ဖိ
တဘျီလၢ်လၢ်ပှၤဖိဒ်ဖိသ့ၣ်, မ့ၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါတဖၣ်ကဝီၤအံၤဘၢမးလီၤ. အဝဲမ့ၢ်
စ့ၢ်ကိးပှၤတဂၤလၢအခုဒ်ပှၤသးပှၤစံးဝဲ, “ ထိးတံၢ်မံတယုၣ်, ပှၤဖါမံတသါ” အသိး
စီၤသးဂ့ၤအံၤမဲၤဆၢထၢၣ်ဂီၤမး, ဂဲဆၢထၢၣ်ဆိန့ၢ်ပှၤဂၤဒီးဖိအိၣ်တ့ၤအိၣ်, ဘိၣ်
မ့ၢ်ဘိၣ်ထံ, ကတံၢ်ကတီၤသးဝံၤခဲလၢၣ်ဒီးအူထီၣ်ကွဲၤတဆံၣ်ဒ့ဖိဒီးလဲၤလၢခုးလၢ
သံၣ်န့ၣ်လီၤ.

တ့ၤပှၤမ့ၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါတဖၣ်န့ၢ်ဟူအကွဲၤကလုာ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢစီၤသး
ဂ့ၤလဲၤတၢ်လံန့ၣ်တဘျီပိဖိကရီ, အိၣ်ကရီ, ဘိၣ်ကရီထီၣ်မ့ၢ်ဝံၤဒီးပိၣ်ထွဲဝဲစီၤသး
ဂ့ၤအခံလီၤ. တ့ၤခဲအံၤပှၤမၤလီၤတံၢ်ဝဲလၢထီၣ်ဒီးစံးဝဲ,

စီအူထီၣ်ကွဲၤတဆံၣ်ဒ့,
နီၢ်စံၣ်ဘိၣ်မ့ၢ်လၢအဆ့...န့ၣ်လီၤ.

ပှၤမၤဘုမၤဟုဝံၤလံ, ပှၤကိးဂၤဒီးအိၣ်ဘုးအိၣ်သါဝဲလီၤ. ဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဝဲလၢ
တၢ်ကိၢ်ကတီၢ်ဒီးကလံၤခုၣ်လၢကလံၤစိးဖဲအူထီၣ်တၢ်ကဖိကဖိဖဲစိၣ်ယုၣ်ဒီးဖိတ
ဖၣ်အတၢ်နၢမူဒီးနမ့ၢ်လဲၤဆ့ၣ်နီၤအိၣ်ဝဲတဂၤလၢလုဖးထီၣ်ခိၣ်ဒီးကွၢ်စိပိၤကစၢၢ်က
လိတဖၣ်အတၢ်ပံတၢ်လၢန့ၣ်လီၤသယုာ်နးမးလီၤ. မ့ၢ်ဆါခိကတီၢ်ပှၤမ့ၢ်တဖၣ်စိၣ်
ထီၣ်သ့ဖိ, ဝံထီၣ်ဒီးကုဖိဒီးလဲၤကဝဲၢ်အိၣ်ညၣ်လၢထံကျိဖိအပူၤလီၤ. ပိၣ်ထီၣ်လိာ်
အခံ, ခံဂၤသၢဂၤတပူၤ, အီထီၣ်ဒီးမိာ်ကျိဂၤဖျၢၣ်ဂၤဖျၢၣ်မၤန့ၢ်ဒ့ဖိညၣ်ဖိ, ဆ့ၣ်သ
ဒိၣ်တဖၣ်ဒီးဖဲကွဲၤဖိအိၣ်ဝဲဟါတၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါ, ပှၤဖုပှၤတနီၤစိၣ်
ထီၣ်ဒီးပှၤဒီးလဲၤဝဲဆူထံကျိကွံမ့ၢ်ကျိဒီးလဲၤဟုးအိၣ်ဝဲပှၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်စီၤသးဂ့ၤ
အံၤတၢ်တအိၣ်စုအိၣ်ခိၣ်အီၤနီတမံၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်န့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်ဘၣ်တ့တဖၣ်အိၣ်
လၢအိၣ်ပှၤလၢအဂီၢ်လီၤ. အဝဲတဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤလၢတမၤန့ၢ်အိၣ်ဘၣ်ညၣ်ဘၣ်.
အဝဲကျိန့ၢ်ဝဲဝဲဒီးထ့ၣ်ဝဲဘၢတဖၣ်ဒီးလဲၤဟ်လီၤဝဲလၢထံကျိပူၤန့ၣ်လီၤ. တ့ၤညၣ်
တဖၣ်ပှၤလဲၤဟုးအီၤလၢပှၤဒီးယုာ်အိၣ်ခူသ့ၣ်ဝဲလီၤ. တနီၤလဲၤယုာ်န့ၣ်ဆူစီၤသးဂ့ၤ
အဘၢပူၤလီၤ. အဝဲမၤန့ၢ်ဘၣ်ညၣ်တဖၣ်ဒီးဖဲကွဲၤအိၣ်သကိးဝဲဒီးအဖဲပှၤဒီးတၢ်

သွက်ဖွံ့သားညီထွေဘဝလို့။

တစ်ကိရိအလါအံ့ဘျါလါလှပူတဖန်ဟးထီၣ်ယုအိၣ်ဝဲအဆၣ်လါမုၢ်နုာ်
လီၤ. လါမုၢ်ဆါခိအဆါကတီၢ်ဘျါသ့ၣ်တဖန်က့ၤမဲဝဲလါလှပူလီၤ. ပုၤဖိဒံဖိသ့ၣ်
တဖန်ဟးခးအိၣ်ဝဲဘျါဒီးချံၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤသးဂ့ၤတဂါက့ၣ်ထီၣ်ဝဲဒ်သိးကမၤန့ၢ်
အိၣ်ဘၣ်ဘျါတဖန်အါအါကီၢ်ကီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ကဘၣ်မၤဝဲဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လါခံကတၢ်အ
တၢ်က့ၣ်ဟဲထီၣ်ဝဲဒီးလဲၣ်ကျိန့ၢ်ဝဲဝဲတဖန်ထ့ၣ်ဝဲယုဖးလဲၣ်တုၤအဘၤလှပူန့ၣ်ဒီး
ဟံၣ်ဝဲတကိလါကဒီးဝဲဘၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤဝဲဒ်န့ၣ်ဒီးတုၤဘျါတဖန်ဟးထီၣ်
န့ၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤဝဲဆူဘၤပူန့ၣ်လီၤ. တုၤအဘၤပူပုၤထီၣ်ဒီးဘျါတစုအဝဲထုးထီၣ်
က့ၤအဘၤဒီးဘျါအဂါတဖန်ဟးထီၣ်ယုအိၣ်ဝဲဒ်အဆၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤဒ်အံၤ
တနံၣ်တဘျီကိးနံၣ်ဒဲးလီၤ. တုၤအမၤန့ၢ်ဘျါန့ၣ်ဒီးဟဲက့ၤနီၤလီၤဒုးအိၣ်ဝဲပုၤသဝီဖိ
သ့ၣ်တဖန်ဂၤဖဲဂၤဖဲတုၤပုၤဒီသဝီအိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤသ့ၣ်တဖန်ကမၤကမၤဝဲ
လါစီၤသးဂ့ၤတဂါမၤန့ၢ်ဘျါအါထဲအံၤမ့ၢ်အမၤဝဲဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လါခံပုၤမၤလါထိး
ဝါမုၢ်တဂါမ့ၢ်ပုၤလါသဝီအဂါတဖန်လါဟဲထီၣ်ဖိန့ၢ်မါဖဲသဝီအံၤလီၤ. အဝဲအဲၣ်
ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလါမ့ၢ်စီၤသးဂ့ၤမၤဝဲဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲလဲၣ်ကွၢ်စူၣ်ဝဲစီၤသးဂ့ၤဒီးလါ
ခံသ့ၣ်ညါဝဲလီၤ. အဝဲဟးဝဲဘၣ်န့ၢ်စ့ၢ်ကိးပုၤဂါတဖန်လါစီၤသးဂ့ၤမၤဝဲဒ်လဲၣ်အ
ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. စီၤသးဂ့ၤတခိဒ်အညီၣ်အသိးတုၤအမၤန့ၢ်ဘျါဒီးဟးနီၤလီၤဝဲပုၤသဝီဖိ
တဖန်လီၤ. တုၤအတုၤလါစီၤထိးဝါမုၢ်အအိၣ်ဒီးအတၢ်ဝဲအီၤလါ, “တလိၣ်နုၤဟဲ
ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ယၤဘၣ်. ယတၢ်မ့ၢ်မိၣ်အိၣ်ယသးန့ၣ်ယကစၢ်လဲၣ်မၤန့ၢ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤ.
နတၢ်အံၤတမ့ၢ်ဘျါအိၣ်ယဟံၣ်ဖိပီၤဖိဘၣ်.” စီၤသးဂ့ၤတဝဲအါတၢ်နီၤတမံၤဘၣ်.

စီၤထိးဝါမုၢ်တဂါမၤဝဲဒ်စီၤသးဂ့ၤမၤဝဲဒ်အသိးဒီးမၤန့ၢ်ဝဲဘျါတဖန်အါအါကီၢ်ကီၢ်
လီၤ. အဝဲသၣ်ယုန့ၢ်ဝဲတနီၤ, ဟံၣ်သံသိဝဲတနီၤဒီးဟးဆိတလဲအိၣ်ဝဲဒီးတၢ်လါအ
လိၣ်ဘၣ်ဝဲတဖန်လါသဝီအဂါန့ၣ်လီၤ. ပုၤဂုၤပုၤဂါတဖန်စ့ၢ်ကိးခိဖျိသ့ၣ်ညါဝဲလါ
ပုၤဖိၣ်ဘျါဒ်အံၤန့ၢ်အယိမၤသကိးဝဲဖဲအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်အသးအသိးလီၤ. လါခံဘျါ
တဖန်ပုၤမၤအိၣ်အီၤအါအယိလီၤစ့ၢ်ဝဲကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤခဲအံၤပုၤမ့ၢ်မၤအိၣ်န့ၣ်
တဘျီန့ၢ်ဒ်လွံၢ်ပီၤယဲၢ်ပီၤမိၤ, တလါအိၣ်လါသဝီဒီတဖန်လါဘၣ်.

လၢထံကျိကွံမုဂ်ကျိအပူၤတခိတနံၣ်ခံၣ်ဘျီအိၣ်ဒီးတၢ်မၤအိၣ်ညၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုဂ်မုဂ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်စူၤခါကတီၢ်တၢ်ခိးညၣ်မတူၤ, တၢ်ကိၢ်ခါကတီၢ်တၢ်မၤဝဲတၢ်ဆဲၣ်ကွံန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အဂၤတခိပုၤမၤန့ၢ်အိၣ်ဝဲညၣ်ဂၤမံၤဂၤမိၣ်ဒ်ပုၤတၢ်သ့အိၣ်ဒီးအိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

ညၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တလီၤစ့ၤဘၣ်အိၣ်အါဝဲထီၣ်ဘိလီၤ. ဒိဖျိပုၤသ့ၣ်ကုသးပုၤတဖၣ်တြိဝဲတၢ်ပူၤခးညၣ်လၢထးခး, တၢ်ဒီးစၢၤဒီးတၢ်မၤပိၢ်ဖးမ့ၣ်ပိၢ်လၢထံကျိအယိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စူၤလီၤလံၤ, ထံကျိဖိတဖၣ်ဟဲဒိၣ်ထီၣ်ဝဲထံကျိကွံမုဂ်ကျိအထံဒုထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ကလံၤလၢကလံၤထံးလၢပိၣ်လဲၣ်နံၤတဖၣ်ဟဲစိၣ်ဆုၤထီၣ်ဝဲတၢ်အၢၣ်ဖိတဖၣ်လီၤ. တၢ်အၢၣ်ထီၣ်ခံးလီၤ, လီၤပိၢ်လီၤသဲးဒီးဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်ကထံၤလီၤကွးလီၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးစိၣ်တနီၤ, ထံၤလီၤကွးလီၤတၢ်လီၤ. ဒ့ၣ်မုၢ်ဒ့ၣ်ဘီ, ဒ့ၣ်ယုဒ့ၣ်နီၤ, ဒီးဒ့ၣ်အကလုာ်ကလုာ်ကိးပသုထီၣ်, သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢတၢ်လၢမုၢ်နၤဒိသိၣ်သထူၣ်မးလီၤ. ပုၤမုၢ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခွါ, မုၢ်လံၤဖုပုၤ, ဖိဒဲဖိသၣ်, သ့ၣ်ကုသးပုၤတဖၣ်မၤန့ၢ်သကိးဆ့ၢ်, ဒ့ၣ်ကပီၤထီၣ်ဝဲဒီးလဲၤလ့အိၣ်သကိးဒ့ၣ်လၢစံၣ်ပူၤကပြုၢ်ဃဲၤ, နကွၢ်စိၣ်ပီၤဒီးလီၤကံးမးဒ်ဆၣ်ထီၣ်လၢမူကပိၢ်လီၤအသိးန့ၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်အဝဲအံၤညၣ်တဖၣ်ဒံၣ်ဝဲဒီးထီၣ်ဒံၣ်ဝဲလၢစံၣ်ပူၤ, ထံဖိကျိအပူၤလီၤ. ပုၤလ့ကျိန့ၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးညၣ်န့ၣ်လီၤ. ညၣ်မတူၤတဖၣ်ထီၣ်ဒံၣ်ဝဲလၢထံကျိဖိအပူၤလီၤ. စီၤသးဂ့ၤတဂၤကွၢ်နီၣ်ဝဲမူခိၣ်မူဒိတၢ်အၢၣ်, တၢ်ဆၢကတီၢ်တၢ်အိၣ်သးတဖၣ်လၢညၣ်မတူၤထီၣ်ဒံၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်စူၤအါအကတီၢ်တၢ်မုၢ်ကိၢ်လီၤဘီဘီန့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢညၣ်မတူၤထီၣ်ဒံၣ်န့ၣ်လီၤ. ညၣ်မတူၤထီၣ်ဒံၣ်န့ၣ်စံးဝဲလၢညၣ်မတူၤမူၤန့ၣ်လီၤ.

စီၤသးဂ့ၤမုၢ်ပုၤကူၣ်တၢ်သ့ဒီးတဘျီအံၤအဝဲတဟ်ခူသ့ၣ်လၢအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်ဘၣ်. အဝဲကိးဖိၣ်ဝဲအသကိးဖိၣ်သၣ်ခွါတဖၣ်ဒီးစံးဝဲ, “တံၤသကိးသ့ၣ်ဒၤ, ခဲအံၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်လံၤလၢညၣ်မတူၤကမူၤလီၤ. အယိ, ပကလဲၤမၤသကိး

တော်၊ မှာပုလလှသုကျတဂကအိပ်ဒီးတော်ကမူကမန်တဂကခါ။” အသကိးခွါခဲ လက်တဲဆာဝဲလတအိပ်ဘဉ်။ အယိအဝဲသ့ဉ်လဲဆူထံကျိပူကျိန့ဝဲဝဉ်ဒီးထွန့ သကိးဝဲစံ၊ မန့ဝဲထံမိဘိတဖဉ်လီ။ ကတော်ကတီးတော်ခဲလက်ဝံဒီးအိပ်ဘုံးအိပ် သါခိးကွာညဉ်တဖဉ်လကဟဲထိဉ်ဒံအဂီလီ။ ညဉ်တဖဉ်ဟဲထိဉ်ဝဲတဂီတဂီ ဒီးထံတဖဉ်ခးမးဝါဝါလီ။ တုညဉ်တဖဉ်ထိဉ်တလဝဲဒီးစီသးဂုကိးယီအသ ကိး၊ “သကိးသ့ဉ်စ၊ မချ့ချ့ဟ်လီထံမိဘိတကွာ။” အဒိသကိးတဖဉ်ဟ်လီ ဝဲထံမိဘိဝံဒီးလီဝဲစံလထံလီဆူန့လီ။ တုညဉ်တဖဉ်ဟဲကွာလီဝဲဒီးဘဉ် ဟဲကွာလီကျဲလထံမိဘိအပူန့လီ။ တုစံတဖဉ်ပွဲဒီးထူးကွာထံမိဘိဒီး ညဉ်လအိပ်လီတော်တဖဉ်ကွာလီကွာဝဲဆူထံကျိမိပုအပူလီ။ အဝဲသ့ဉ်မာဝဲဒ် အံသနကု၊ ညဉ်တဖဉ်တလီစုဘဉ်၊ ဒိဖျိမအိပ်ဒ်ဝဲတနီ၊ ဒီးညဉ်လမန့ အိပ်ဝဲတဖဉ်အံဒ်လီဝံဒီးဟဲကွာလီကွာအယိမန့အိပ်ဝဲလီ။ ညဉ်အဒ်တ ဖဉ်ဖးထိဉ်ဒီးကဲထိဉ်ကဒီးညဉ်အသီတနံဉ်ကွာကွာန့လီ။

တော်မအိပ်ညဉ်ဒိဉ်ဒိဉ်မုခံဘျိတဘျိအံဘဉ်တော်မအီလတော်ယီခါအက တီန့လီ။ လတော်ယီခါအကတီ၊ စီသးဂုကိးလိာအသးဒီးအသကိးတဖဉ် လဲသကိးဝဲဆူထံကျိပူဒီးကျိန့ဝဲသ့ဉ်တရုဝဉ်တရုတဖဉ်၊ စာထိဉ်ဝဲအခံဒီးလက ဒီးဟ်လီဝဲလကွံပူန့လီ။ ညဉ်တဖဉ်ဟဲအိပ်ဝဲသ့ဉ်ဘဉ်၊ သ့ဉ်လဉ်အုဉ်ဝဉ် လဉ်အုဉ်ဒီးအိပ်ဖိဉ်ဝဲဖဲကွံပူအံန့လီ။ ဟ်ယာဝဲသ့ဉ်တရုဝဉ်တရုတဖဉ်လကွံ ပူကယံတလါယဉ်ယဉ်ဒီးကိးဖိဉ်လိာအသးဒီးသဝီဖိတဖဉ်ဖုပု၊ ဖိဉ်သဉ်ခွါ၊ မုဉ်ပု၊ မုဉ်ကနီ၊ ဖိဒဲသဉ်တဖဉ်လဲသကိးဝဲလထံကျိပူဒီးစိာယုဒီးကွံး၊ ပု၊ ဘာတဖဉ်န့လီ။ အဝဲသ့ဉ်ထွန့ဝဲတော်နဲတဖဉ်ဒီးမတော်ဝဲကွံအခိဉ်အခိဉ်ခဲလက ဝံထူးထိဉ်ကွံဝဲသ့ဉ်တရုတဖဉ်ခဲလကန့လီ။ ခိးဝဲတုတော်ခဲလီတုဒီးစးထိဉ် ဆိဉ်ယီဝဲထိတဖဉ်ဆူကွံပူဒီးဟုးပုတနီဟုး၊ ဒီးကွံးတနီဒီး၊ ဝိမုဉ်ပုတဖဉ် လထံကာါနံဆဲးသိအိပ်ဝဲဒ်ကိဉ်တဖဉ်လီ။ တုပုဟုးပုဘျဲဒီးပုဟဲကွာထိဉ် အိပ်သကိးဝဲကိဉ်လီ။ ပုမုဉ်ကမဲလကနီတဂစုတဖဉ်ဘဉ်လဲအိပ်ဝဲညဉ်ဒီး ကိဉ်န့လီ။ ပုကိးဂါဒဲးမန့အိပ်ဘဉ်ဝဲဒ်သိးသိးကိးဂါဒဲးလီ။ အဝဲသ့ဉ်မာဝဲဒ် အံန့ကိးဝဲလပုဆဲာ်ကွံန့လီ။ လပစါခဲအံပုမာဒဲးဝဲဒ်၊ ဘဉ်ဆဉ်ညဉ်တ

န့အါအါလါဘာ်.

ဆါကတီခဲအံခိဖျိတံလဲထီၣ်လဲထီၣ်အါဘဲအယိ, ပုကညီတဖၣ်သ့ဘဲတံပိး တံလီလါကမာန့အိၣ်ညၣ်အဂီၢ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. တံတီတံလီၤစ့ၤလီၤ, တံ ဟံကဲခိၣ်န့ၣ်သ့က့သးပုကလုာ်စ့ၤလီၤအယိ, အဲဘဲသ့မာဟ့ၣ်အိၣ်ညၣ်လါတံ တြီဘဲတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်, တံဒီးစၤ, တံယုၤဒးညၣ်လါထးဒး, တံမာပိၤဖးမ့ၢ်ပိၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. လါပုဂံပုကညီတဖၣ်မာန့ၣ်ဘဲထူၣ်ကမူၣ်, ထါန့ၣ်ဘဲလါဝၣ်ကျုၣ်ပီၤအ ပုၤ, ဘိၣ်ထီၣ်ဘဲအခိၣ်လါလုာ်ဆဲးဖျိဘဲတဲးဖိတဲးဖိ, ဆံးဆံးဖိဝံလဲကွံာ်လီၤဘဲ လါကွံာ်ပုၤ, တုၤထံလဲၤန့ၣ်ထူၣ်အပုၤဒီးပိၤဖးထီၣ်ဘဲလီၤ. အဲဘဲသ့မာဘဲဒ်အံဒီးမာန့ၣ်ဘဲ ညၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

စါသးဂ့ၤမ့ၢ်ပုၤဖျိတံတဂါဘာ်ဆၢ, ခိဖျိတံကုၣ်သ့အိၣ်ဒီးအါအယိပုၤအါဂါ အဲဘဲဘာ်အါ, ယုၤယိၣ်ဟံကဲအါလီၤ. ဒ်အဲဘဲအဲၣ်လိာ်အသးဒီးစကီၤအဖိမုၢ်နီၢ်ဘု သိၣ်ဖိဝါကဆၢအသိးမိာ်ပာ်တဖၣ်တတြီအါတကတိၤဒုၣ်ဒ့ၣ်စံးအါအါ, တကွံာ်တ လီၤအါဘာ်အဲၣ်ညါဘာ်သ့ဘဲသးဘဲတခိလီၤ. လါခံခိဖျိမိာ်ပာ်သ့က့သးပုၤတ ဖၣ်အတံကျဲၤအယိအဲဘဲသ့ဒီးတ့ဒီးဖျိအသး, အိၣ်ယုာ်ဆိးယုာ်, ထီၣ်ဖိနိလံၤ, တုၤခဲအံဘာ်တံတဲယဲၤဒီးအဂ့ၢ်ဒီးဘာ်တံသ့ညါဟံကဲအါဒီးအမ့ၢ် “ဖးဒိၣ်စါ သးဂ့ၤ” န့ၣ်လီၤ.

မူးတမူးလာ ထံထပ်သဝီ

လာ-နီဟါနံ၊ နီဂံ (၁) တီထီကို, မဲလးအူဒဲကတီ

ဝ ထပ်သဝီအံ့မ့ၣ်ဝဲကညီဇူသဝီတဖျာၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အိၣ်မူဟံးယာ်ဂါ
ကျၢၤဒဲးကညီလုာ်လုာ်ထူသနူတဖၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိးထံခံသဝီစ့ၢ်
ကိးအိၣ်တဘူးတယံၤဒီးထံထပ်သဝီစ့ၢ်ကိးဘၣ်. သဝီတဖၣ်အံ့မ့ၣ်ကညီဇူသဝီအ
ယိအဝဲသ့ၣ်အိၣ်မူဟံးယာ်ဂါကျၢၤဒဲးကညီလုာ်လုာ်ထူသနူတဖၣ်လီၤ.

ထံထပ်ဒီးထံခံသဝီခံဖျာၣ်အံၤခိဖျိလၢအိၣ်ဘူးလိာ်အသးအယိအတံးစံးတံာ်က
တံၤ, တံာ်ဖဲးတံာ်မၤဒီးတံာ်န့ၣ်တံာ်ထုတဖၣ်မ့ၢ်တံာ်လၢအလီၤပလိာ်လိာ်အသးန့ၣ်လီၤ.
အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲးတံာ်မၤတံာ်, မၤဒီးမၤကၣ်လိာ်အသးတုၤဝဲထီဘိန့ၣ်လီၤ. ဖိမုၣ်ဖိ
ခွါတဖၣ်လဲၤဖဲးသကိးမၤသကိးတံာ်ထီဘိလီၤ. ဖဲလၢတံာ်ဖဲးဒုးသံၣ်အခါမ့ၢ်ဂ့ၤ,
တံာ်ထီၣ်ဒုးထီၣ်သံၣ်အခါမ့ၢ်ဂ့ၤဒီးလၢတံာ်ကူးဘုကူးဟုအဆၢကတီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤလဲၤမၤဒီး
မၤကၣ်လိာ်အသးလီၤ.

တံာ်တဲာ်ဒုၣ်တဘျီလၢထံထပ်သဝီန့ၣ်သးပုၤစီထူအိၣ်တဂၤ, အဝဲအိၣ်ဒီးအဖိ
မုၣ်ခံၣ်ဒီးအဖိခွါတဂၤလီၤ. ဖိမုၣ်ခံၣ်အံၤဒိၣ်ထီၣ်လံးဒီးမ့ၢ်ဖိမုၣ်လၢယံၤလၢလီၤ
အဲၣ်ဝဲ, ဘၣ်ဆၣ်လၢဖိမုၣ်ခံၣ်တဂၤလၢအမ့ၢ်နီၢ်မူဂ့ၤန့ၣ်ဒိၣ်တံာ်ဂ့ၤန့ၣ်အနိးဒီးလီၤ.
တံာ်တဲာ်ဒုၣ်ကယဲာ်ပိာ်ခွါဖိလၢအထံၣ်ဘၣ်အီၤတဖၣ်ဆၢဒီးန့ၣ်ဝဲအတံာ်အဲၣ်ကိးဂၤ
လီၤ. သးပုၤစီထူဒီးအပုၤဟံၣ်ဖိယိဖိမ့ၢ်ပုၤလၢအတံာ်အိၣ်တံာ်ယၢၤ (ထူးတံၤ) တဂၤ

လိာ. အဝဲမုာ်စုာ်ကီးသဝီသးပုာ်လၢထံထံာ်သဝီအပူၤလိာ. ဖဲအဝဲဝဲမုာ်ဂုၤ, မၤမုာ်ဂုၤ အဖိအလံၤဒီးအနူဖိသဝီဖိတဖၣ်ဒိကန့ၣ်မၤထွဲဝဲလိာ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်တဖၣ်လၢတရံးအသးတဆိဘၣ်တဆိဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အမုာ် ပုၤမၤအိၣ်မုာ်မၤအိၣ်ဝဲၤအလိခဲအံၤန့ၣ်ဘၣ်ဖဲတၢ်ကူးဘုကူးဟုအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လိာ. ဖဲန့ၣ်သဝီခံဖျါၣ်လဲၤမၤဒီးမၤကၣ်လိာ်အသးလိာ. ထံခံသဝီစုာ်ကီးဖိဒ်ဖိသ့ၣ်သ့ၣ် ဘီၣ်သးစၢ်တဖၣ်လဲၤကူးဒီးကူးကၣ်လိာ်အသးစုာ်ကီးန့ၣ်လိာ. လၢထံခံသဝီအံၤသး ပုၤစီၤမူအိၣ်စုာ်ကီးတဂၤ, အဝဲအိၣ်ဒီးအဖိမုာ်ခံဂၤဒီးဖိခွါခံဂၤစုာ်ကီးလိာ. ဖိမုာ်ဒိၣ်ခံ ဂၤထီၣ်ပုာ်လံ. အိၣ်တ့ၢ်က့ၤလၢပိာ်ခွါခံဂၤလိာ. ဖိခွါဒိၣ်တဂၤအမံၤလၢစီၤဂ့ၤကပိာ် လိာ. စီၤဂ့ၤကပိာ်အံၤမုာ်စုာ်ကီးပိာ်ခွါတဂၤလၢဒိၣ်တၢ်ပုၤဒီးဖံးဒီးညၣ်ဘၣ်ဒုၣ်ဘၣ်ဒု ဂ့ၤမးလိာ. ဖဲအဝဲဖံးမၤတၢ်အခါပုၤကွၢ်အိၣ်ကျါသးဂ့ၤမးလိာ. ဖဲတၢ်ကူးဘုအက တီၢ်ဘၣ်ဒီးအဝဲလဲၤမၤဒီးဝဲထံထံာ်သဝီဖိတဖၣ်လိာ. ဖဲအဝဲလဲၤကူးဘုအခါထံာ် လိာ်အသးဒီးနီၢ်မူဂ့ၤဒီးနီၢ်မူဂ့ၤအတၢ်ပံတၢ်လၢတဖၣ်ထုးန့ၣ်အသ့ၣ်အသးဒိၣ်မး လိာ. ဘၣ်ဆၣ်တဝဲဖျါဝဲဒီးဘၣ်. တုၤပုၤကူးဘုဝံၤဟါခိပုၤကွၢ်ဒီးအဝဲက့ၤအိၣ်မုာ် အိၣ်ထံဝံၤက့ၤန့ၣ်လၢအလိာ်မံခိၣ်လၢကက့ၤမံလိာ. ဘၣ်ဆၣ်မံဝဲတန့ၣ်ဘၣ်. ထဲအ ဆိကမိၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲနီၢ်မူဂ့ၤအတၢ်ပံတၢ်လၢတဖၣ်ဒီးမံသပုၤဘၣ်အသးတစိာ်ဖိဒီး ဆိဖါအိၣ်အိထီၣ်လိာ.

လၢအဟံၣ်ပူၤအဝဲကဲထီၣ်က့ၤပုၤအဒိၣ်ကတၢ်အလိအဝဲဂဲၤထၢၣ်ဖိမုာ်ဖိထံ, အိၣ်မုာ်အိၣ်ထံဝံၤလဲၤကူးကဒီးဘုလၢထံထံာ်သဝီပူၤဒီးထံာ်လိာ်ကဒီးအသးဒီးနီၢ်မူ ဂ့ၤအလိအဝဲသးခုသးမုာ်ဒီးအဝဲကူးယုလိာ်အသးလၢဘု (အခိပညီပိာ်ခွါကူးပိာ် မုာ်ယုဘုကဒိၣ်, မုတမုာ် ပိာ်မုာ်ကူးပိာ်ခွါယုဘုကဒိၣ်) အလိအသးမုာ်ဒီးတသ့ၣ် နီၣ်တၢ်ဘျးတၢ်တီၢ်အသးလၢဘၣ်.

အဝဲသ့ၣ်ရူလိာ်အသးယံာ်ထီၣ်ဒီးစီၤဂ့ၤကပိာ်ကွဲးယုအဲၣ်ဝဲနီၢ်မူဂ့ၤလိာ. ခိဖျိ လၢအဝဲရူလိာ်ဘၣ်တ့ၢ်လံအသးအလိအာၣ်လိာ်ဝဲစီၤဂ့ၤကပိာ်လိာ. လၢတၢ်သ့ၣ်ခု သးခုအပူၤအဝဲသ့ၣ်အဲၣ်လိာ်ကွဲးလိာ်အသးဘၣ်ဆၣ်တမၤမာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ

ဘဉ်. အိဉ်မူဝဲတီတီလီလီၤဒ်အမိၤအပၢ်အဖံအဖုအိဉ်မူစၢၤအီၤအသိးလီၤ.

တုၤဖဲပုၤမၤတၢ်ဝံၤဒီးစီၤဂ့ၤကပီၤမၤဝဲပုၤလဲၤတလီၢ်န့ၢ်အီၤလၢနီၢ်မူဂ့ၤဒီးပုၤလဲၤဝဲ
ဘဉ်ဆဉ်တကဲထီဉ်ဘဉ်. မ့ၢ်လၢနီၢ်မူဂ့ၤအနီတထီဉ်ပုၢ်ဒီးအယိလီၤ. ဖဲပုၤလဲၤသံ
ကွၢ်သးပုၢ်ထူဂ့ၤလၢကဖျိဝဲအဖိမုဉ်နီၢ်မူဂ့ၤဒီးစီၤဂ့ၤကပီၤအခါ, သးပုၢ်ထူဂ့ၤတဲဝဲ,
“ပဲဒုပတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်အိဉ်ဝဲလၢဘုဖိန့ၢ်ပတဝၢ်ဖျိအတီၤဖၤဘဉ်. ပတၢ်လီၤအိဉ်အီၤ
တဆိဘဉ်တဆိလီၤ.” ထဲန့ၢ်တဘျီပုၤဟဲက့ၤတဲဘဉ်စီၤဂ့ၤကပီၤဒီးအဝဲတတဲတၢ်နီ
တမံၤဘဉ်. အဝဲအိဉ်နီၢ်မူဂ့ၤဒ်လီၢ်လီၢ်, အတၢ်အိဉ်တဖဉ်တဆံးလီၤစ့ၤလီၤဘဉ်.
အဝဲအိဉ်ခိးတုၤနီၢ်မူဂ့ၤအနီထီဉ်ပုၢ်ကွံာ်ဝဲတစုလီၤ.

တုၤနီၢ်မူဂ့ၤအနီထီဉ်ပုၢ်ဝံၤလၢခံတနံၣ်မးအဝဲသ့ၣ်အိဉ်ဒီးတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤလၢက
ဖျိအသးလီၤ. ဖဲစီၤဂ့ၤကပီၤအိဉ်ဒီးအတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤအခါအဝဲတဲဘဉ်ဝဲအမိအပါ
လၢကဖျိအသးဒီးနီၢ်မူဂ့ၤလီၤ. မ့ၢ်လၢမိၢ်ပၢ်ဘဉ်သးအယိတချးလၢပုၤကလဲၤတလီၢ်
ဒ်တၢ်အခါအဝဲမၤထီဉ်ဝဲသံးလီၤ. ပုၤဖိသံးတခီအဂ့ၢ်အကျိၤဟဲဒ်အံၤ-

- တၢတပတီၢ်- ဖိသံး (ကျဲဉ်ကျိထီဉ်ဝဲသံးပိးလီ)
- ခံတပတီၢ် - တၢဉ်အထွ (လူအါထီဉ်ထံဝံဟဲဝဲသၢသီ)
- သၢတပတီၢ်- ဒ်ထီဉ်ဝဲ, ဖိဝဲသံးယံာ်တနံၣ်လီၤ.

ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဖိသံးဝံၤတဘျီန့ၢ်သးပုၢ်စီၤမူယုထၢထီဉ်ဝဲတလီၢ်ပၢ်တၢတဂၤသးပုၢ်စီၤ
ဂ့ၤ, ခံဂၤတဂၤသးပုၢ်စီၤဝါဒီးယုထၢထီဉ်စ့ၢ်ကိးဝဲတလီၢ်ဖိတဂၤလၢအမ့ၢ်ဝဲစီၤဂ့ၤက
ပီၤအသကိးစီၤသးဝါန့ၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တၢ်ယုထၢထီဉ်အီၤဝံၤတဘျီဒ်အလုၢ်အလုၢ်
အိဉ်အသိးအဝဲလဲၤဆူနီၢ်မူဂ့ၤအသဝီပုၤဘဉ်ဆဉ်တလဲၤထီဉ်ဝဲလၢနီၢ်မူဂ့ၤအဟံဉ်
ဘဉ်. မ့ၢ်လဲၤဆိဝဲလၢပုၤဂၤအဒးတဖျၢဉ်လီၤ. (မ့ၢ်ဝဲနီၢ်မူဂ့ၤအဖါတၢ်ထူခုဉ်အ
ဟံဉ်). ဖဲန့ၢ်တဘျီစီၤထူခုဉ်လဲၤဆူနီၢ်မူဂ့ၤအဟံဉ်ဒီးတဲပုးဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဝံၤဒီးနီၢ်
မူဂ့ၤအပါစ့ၢ်ကိးယုထၢထီဉ်ဝဲတလီၢ်ပၢ်ခံဂၤဒီးတလီၢ်ဖိစီၤဂ့ၤကပီၤယုထၢဝဲအသိး
လီၤ. ပုၤလၢတၢ်ယုထၢအီၤတဖဉ်မ့ၢ်ဝဲသးပုၢ်စီၤထူဘီ, သးပုၢ်မူထူဒီးစီၤဂ့ၤသးန့ၢ်
လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖဉ်တၢ်ယုထၢအီၤဝံၤဒီးလဲၤစၢတၢ်ယာ်ဝဲနီၢ်မူဂ့ၤအတြၢလီၤ. ဖဲန့ၢ်
အဆၢကတီၢ်ဘဉ်လၢမုၢ်ဟါလီၤအကတီၢ်လံ, “တလီၢ်ပၢ်လၢပိာ်ခွါတကပၤပကိး

■ မုံ့ပုဂံလောပျာဂမာဒ်အံ

လာတလိပ်ဟ်လာကီၢ်ယံၤ, မ့မ့ၢ်ပိၣ်မုၢ်တလိပ်ဟ်န့ၣ်ပကိးလာကီၢ်ပူၤတလိပ်ဟ်လီၤ.

တုၤပုၤစၢယၢ်တြၢဝံတဘျီကီၢ်ယံၤတလိပ်ဟ်တဖၣ်ကဘၣ်လဲၤအိးထီၣ်တြၢလီၤ. ဝဲအဝဲသ့ၣ်အိးထီၣ်တြၢအခါကီၢ်ပူၤတလိပ်ဟ်အခိၣ်တဂၢတဲထီၣ်ဝဲ-

ကီၢ်ပူၤ - မ့ၢ်ခံးမ့ၢ်ဟါသုဟဲမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်.

ကီၢ်ယံၤ- ပခိၣ်ပနၢ်မၤပဟဲအယိပဟဲလီၤ.

ကီၢ်ပူၤ - မ့ၢ်ဝဲယဲၤပုၤမၤနၢၤခါ.

ကီၢ်ယံၤ- မ့ၢ်ဝဲ, အယိပဟဲလီၤ.

ကီၢ်ပူၤ - အာၣ်...အဝဲမၤပုၤလဲၤအိးထီၣ်တြၢဒီးတလိပ်ဟ်ကီၢ်ယံၤတဖၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤဝဲလီၤ. ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်သကိးတဲသကိးတၢ်တစါဖိဒီးစးထီၣ်ဝဲအတၢ်ဟဲတလိပ်တၢ်အဂ့ၢ်လီၤ.

ကီၢ်ပူၤသံကွၢ် - သုဟဲလာမ့ၢ်ခံးမ့ၢ်နၢၤအံၤတၢ်လိၣ်မနုၤအိၣ်လဲၣ်.

ကီၢ်ယံၤ - အိၣ်ဝဲသၢၣ်...ယခိၣ်ယနၢ်မၤလီၤတၢ်တခါအံၤဒုယကဘၣ်တဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤယမ့ၢ်တတဲန့ၣ်တသ့ဘၣ်.

ကီၢ်ပူၤ - အာၣ်...ဒီးတဲမိၣ်...တၢ်လာပမၤစၢၤနၢၤမ့ၢ်သ့ကမၤစၢၤ, မ့ၢ်တသ့တခီပကယုတံၤယုသကိးကသ့လာကျဲတဘိဘိစ့ၢ်သၢၣ်.

ကီၢ်ယံၤ- အာၣ်...ယကတဲန့ၣ်ပအိၣ်လာပထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ, ပခုၣ်ချံၣ်န့ၣ်ချံၣ်တအိၣ်, တလာတပုၤအယိယခိၣ်ယနၢ်မၤယဟဲယုလာန့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ပူၤ - ဂ့ၤလံ. မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်နသးလီၤပုၤလိၣ်လဲၣ်.

ကီၢ်ယံၤ- တလိၣ်လီၤ. တအါဘၣ်.

ကီၢ်ပူၤ - ဂ့ၤလံ...ယမ့ၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်တၢ်ယုတၢ်ဖိးလာနဂီၢ်ဘၣ်ကအိၣ်စ့ၢ်ခါ.

ကီၢ်ယံၤ- အိၣ်ဝဲသၢၣ်...မ့ၢ်တအိၣ်န့ၣ်ပကဟဲယုခါ.

ကီၢ်ပူၤ - အဝဲအံၤယဟ့ၣ်န့ၣ်လံ...အယိပုၤလာအဆ့ၣ်နီၤဝဲအံၤတဖၣ်န့ၣ်ဟူဝဲကိးဂၢဒဲးခါ.

ပုၤအိၣ်ဟံၣ်ပူၤ- မ့ၢ်...ပနၢ်ဟူလီၤ..

တဂၢတဲထီၣ်ဝဲ- “သုမ့ၢ်န့ၣ်ဟူဒီးဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးန့ၣ်ဒဲးသုစု” ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒဲးသကိးအစုသၢထံၣ်ဝဲကိးထီၣ်ဝဲ (ဘၣ်သးလံ) သၢထံၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

ဝံးဒီးတလိပ်လါကီၣ်ပူတကလဲလါလါဟံၣ်ဖိလ်ဒီးဖိၣ်ထီၣ်ဝဲဆိမိခံၣ်ဘၣ်
ဒီးဆိမိခံၣ်ဘၣ်ဝံးဟဲက့ၣ်ထီၣ်ဝံးသံလါဝဲ, ဖိအိၣ်ဖိအိၣ်ဝံးတဘျီယီမလါမ့ၣ်, မာ
လါထံးဒီးပိၣ်မုၣ်တလိပ်လါန့ၣ်ဘျီၣ်န့ၣ်ဝဲပိၣ်ခွါအတလိပ်လါဆိခိၣ်သ့ၣ်ယံးဒီးမ့မ့
ဆိကထီဒီးဆိအခိၣ်န့ၣ်ဘျီၣ်န့ၣ်ဝဲပိၣ်ခွါအတလိပ်လါန့ၣ်လါ. ဝံးဒီးတချူးအိၣ်ဒ်ဘၣ်
န့ၣ်တလိပ်လါကီၣ်ပူမလိၣ်ထွဲဝဲတလိပ်လါကီၣ်ယံးအတလါလါ.

ကီၣ်ပူၤ- နဟဲတံးအံၤ, နအိၣ်တံးအံၤနသ့ၣ်ညါအဂ့ၢ်အကျိၣ်စ့ၢ်ခါ. ယကတဲသ့ဘၣ်
ယးဆိခိၣ်ခံၣ်ဖျါၣ်အံၤန့ၣ်တလးမူးပိၣ်ခွါမ့ၣ်စံၣ်ဖျိးန့ၣ်သ့ဘၣ်လိးဆိခိၣ်
တဖျါၣ်န့ၣ်လၢစ့ယံကထီလါ. ဒ်န့ၣ်အသိးမ့မ့လၢတလိပ်လါအဂီၢ်တခိဆိ
ကထီဒီးဆိခိၣ်ဒ်န့ၣ်တလးမူးပိၣ်ခွါမ့ၣ်စံၣ်ဖျိးနကဘၣ်ကွၢ်က့ၢ်တလးမူး
ပိၣ်မုၣ်လါ. သ့အာၣ်လါကဲစ့ၢ်ခါ.

ကီၣ်ယံၤ- မ့ၢ်...ပအာၣ်လါကဲအယိပဟဲလါ.

အဝဲသ့ၣ်အာၣ်လါအီလါလိၣ်သးဝံးဒီးဖဲကအိၣ်ထီၣ်မ့ၣ်အခါ, တလိပ်လါအခိၣ်လၢ
ကီၣ်ပူတဖၣ်ဟံးထီၣ်ဝဲမ့ၣ်ခွဲလၢအပၣ်ယုၣ်ဆိခိၣ်သ့ၣ်ယံးဒီးဆိခိၣ်ဝဲမ့ၣ်သၢထံၣ် (ဟံး
ထီၣ်မ့ၣ်ယုၣ်ယီဝဲဆူကီၣ်ယံတလိပ်လါဝံးထုးက့ၢ်ဝဲမၤဝဲဒ်န့ၣ်သၢထံၣ်) ဒီးကိးထီၣ်
ဝဲကြၢဝံ...ကြၢဝံ...ကြၢဝံ...သၢထံၣ်စ့ၢ်ကိးလါ. တလိပ်လါစ့ၢ်ကိးမၤဝဲဒ်န့ၣ်လါ. ဝံ
ဒီးအိၣ်သကိးအိၣ်သကိးဝဲမ့ၣ်, အိၣ်ယုၣ်ဒီးသံးလါ. အိၣ်မ့ၣ်ဝံးအိၣ်သံးဖိဝါထီဒီတန့ၣ်
လါ. တုၤမ့ၣ်ဆ့ၣ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်ကိးဖိၣ်လိၣ်အသးဒီးတၢၢ်ပိၣ်တၢၢ်ပီဝဲတံးဖျိအဂ့ၢ်အ
ကျိၣ်လါ. ဝံးဒီးသ့ၣ်မ့ၣ်နံၤဖးမ့ၣ်သီဝဲတံးဖျိအဆၢကတီၢ်အမ့ၣ်နံၤမ့ၣ်သီလါ.

ဒ်အလုၢ်အလၢအိၣ်ဝဲအသိး, နီၢ်မူဂ့ၢ်ဟ့ၣ်လါဝဲဖဲတဘျီဒီးသဘျီၣ်ခံယါလၢတ
လိပ်လါကီၣ်ယံးအစုပူလၢကက့ၢ်ဆ့ၣ်ဝဲစီၤဂ့ၢ်ပီၤလါ. မ့ၣ်ဝဲတံးပနီၣ်တခါလါ.
တလိပ်လါကီၣ်ယံးတဖၣ်က့ၢ်ကဒါက့ၢ်ဝဲဒီးက့ၢ်ဆ့ၣ်ဝဲစီၤဂ့ၢ်ပီၤအတံးဖိတံးလံၤ
လၢနီၢ်မူဂ့ၢ်ဆ့ၣ်ဝဲဒီးစီၤဂ့ၢ်ပီၤဟံးထီၣ်ဝဲလိၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲဒီးအိၣ်ဝဲသဘျီၣ်ယါန့ၣ်လါ.
ဖဲတဘျီအံၤမ့ၣ်ဝဲတံးပနီၣ်တခါလၢအဝဲဘၣ်ဟံးဝဲတုၤအဖိအိၣ်မးဘၣ်ဟ့ၣ်ဒုးလံာ်ဝဲ
အဖိန့ၣ်လါ.

ဒ်အသ့ၣ်နံၤဖးသီလၢတံးဖျိတံးဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဒီးစီၤဂ့ၢ်ပီၤကွဲထီၣ်ဝဲအတံး

သကိးဒီးသုဉ်ကုသးပှ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ. တချုးဒ်လၢအကလဲၤအခါစီၤဂ့ၤကပီၤအမိာ်
ဟဲဒါလီၤချီဉ်လၢယီၤခိဉ်ထံးဒီးပှ်ကိးလီၤဝဲစီၤဂ့ၤကပီၤလၢကဟဲလီၤဝဲအဂီၢ်လီၤ. ဝံ
ဒီးဟဲစိာ်လီၤဝဲသံးလၢအမၤဟဲဝဲတကိးဒီးမၤဝဲစီၤဂ့ၤကပီၤခွဲးသံးအခိဉ် (အခိဉ်ညီတ
ချုးအီထုကဖဉ်သုဉ်ကဲၤ) ဝံအီသကိးဝဲတုၤအလၢာ်တကိးဝံမးစးထီဉ်လဲၤဝဲ
လီၤ. ခိဖျိစီၤဂ့ၤကပီၤအတၢ်တိာ်တၢ်မုာ်လၢလၢထီဉ်ပှ်ထီဉ်အယိအတံၤသကိးမုဉ်ခွါ
စးထီဉ်လၢသးပှ်တုၤသးစၢ်လဲၤသကိးပှ်ဒီးတၢ်သုဉ်ဖုံသးညီတၢ်သုဉ်ခုသးခုလီၤ.
အဝဲသုဉ်လဲၤသကိးဝဲတချုးတုၤဒ်နီၢ်မူဂ့ၤအဟံဉ်အခါ, ဖဲထံကျိဖိတတီၤန့ဉ်အဝဲ
သုဉ်ဆုဉ်နီၤအိဉ်ဘျးအိဉ်သါဝဲဒီးကၢ်ဝဲသုဉ်ဒုတကၢ်တဒု (ဒ်သိးပှ်ကသုဉ်ညါဖိဝါ
လဲၤတၢ်အနီဉ်ဂံၢ်) ဝံဒီးတလီၢ်ပာ်အခိဉ်သးပှ်စီၤဂ့ၤတကၢ်သိဉ်လီၤသီလီၤတၢ်လီၤ.
ဖဲအသိဉ်လီၤသီလီၤတၢ်အခါမၤအကလုာ်န့ဉ်စးလီၤပျံးဒိဉ်မးလီၤ. အဝဲဝဲထီဉ်ဝဲ,
“ခဲအံၤယကသိဉ်လီၤသီလီၤသ့. ဒိကန့ဉ်မၤထွဲအီၤတက့ၢ်. သုမုာ်လဲၤတုၤလၢပှ်န့
ပှ်သဝီန့ဉ်န့တဂ့ၤဟ့တဂ့ၤ, ပှ်မုာ်ထိပခိဉ်ဟ်ဒ်အမုာ်ပှ်ထီသုဉ်ခိဉ်ဆၢဉ်, ပှ်မုာ်ဒဲပ
မဲာ်ပာ်ဒ်အမုာ်ပှ်ဒဲသုဉ်ခိဉ်ဆၢဉ်အမဲာ်တက့ၢ်. မုာ်သုန့ၤဟူစ့ၢ်ခါ.” ဖိဝါဖိတဖဉ်တဲ
ထီဉ်ဝဲ, “မုာ်...န့ၤဟူလံ...န့ၤဟူလံ...န့ၤဟူလံ...” သၢထံဉ်န့ဉ်လီၤ. ဝံဒီးအဝဲသုဉ်
လဲၤဝဲလီၤ. လၢနီၢ်မူဂ့ၤအအိဉ်တကပၤစ့ၢ်ကိးသုဉ်ညါလၢဖိဝါဟဲဘျးထီဉ်လံအယိ
အဝဲသုဉ်လဲၤသကိးဝဲအခိဉ်ဒီးမိဖိစ့ၢ်စ့ၢ်ဖိတဖဉ်ဒီးဟိခွါဖိဝါတဖဉ်စ့ၢ်ကိးဖဲဟဲဘျး
ထီဉ်ဟံဉ်ယၢတဘျီမၤသိဉ်ထီဉ်စ့ၢ်ကိးဝဲစ့ၢ်စ့ၢ်မိဖိန့ဉ်လီၤ.

လၢနီၢ်မူဂ့ၤအဟံဉ်စ့ၢ်ကိးပှ်ဒါလီၤဝဲချီဉ်လၢယီၤခိဉ်ထံးဒ်စီၤဂ့ၤကပီၤမၤဝဲအသိး
လီၤ. တလီၢ်ပာ်လၢကီၢ်ပှ်ဆုဉ်နီၤအိဉ်ခိးဝဲတမ့ၢ်တဖဉ်အခိဉ်ယုာ်ဒီးသံးကတံၤဖိတ
ဖျာဉ်ဒီးဘံယာ်ဝဲအခိဉ်အကထၢတဖဉ်အကထၢလီၤ. တုၤမုာ် တလီၢ်ပာ်လၢကီၢ်ယံ
ဒီးအဖိအလံၤတဖဉ်ဟဲတုၤဒီးတလီၢ်ပာ်ကီၢ်ချုတကၢ်အံၤဘဉ်ယုဘုဉ်လီၤဝဲအခိဉ်လၢ
ထါအကျိာ်တဆိဝံတဆိတုၤအလၢာ်ဝံတလီၢ်ပာ်လၢကီၢ်ပှ်ထီလီၤဝဲဒီးဟ့ဉ်ဝဲဆူ
ကီၢ်ယံတလီၢ်ပာ်အအိဉ်ဒီးမၤဝဲအထုကဖဉ်သုဉ်ကဲၤဝဲလီၤ. တလီၢ်ပာ်ကီၢ်ယံထု
ကဖဉ်သုဉ်ကဲၤဝဲဒီးဝဲ, “တၢ်ထံကစၢ်တၢ်တီကစၢ်, ကစၢ်ကစၢ်ကလိကစၢ်,
သုဉ်ကစၢ်ဝဲကစၢ်, ထံကျိကစၢ်ထံကွာ်ကစၢ်, ခဲအံၤယကဖျိယဖိယလံၤ, သုက
ဟဲအိဉ်သုကဟဲအိ, ဟဲအံးက့ၢ်က့ၢ်က့ၢ်ဘဉ်အံၤဒီးဟဲအိဉ်ဟဲအိဘဉ်တက့ၢ်. ဝံဒီး

ပုဂံတဖန်စွဲကိးအိဝဲတဂါတစဲးတဂါတစဲးဝံးမးဒီးလဲထီၣ်ဝဲဆူဟံၣ်ပူလီၤ. ဖဲ
စီဂုၤကပီၤလဲထီၣ်လၢနီၣ်မူဂုၤအဟံၣ်အခါ, ပုၤလူအိၤလၢထံဒိတဂါတုၤအစီၣ်သံ
ဝဲကရဲဒဲးန့ၣ်လီၤ. ဖဲပုၤလူအိၤလၢထံအခါအသ့ၣ်ချံၣ်သးချံၣ်လီၤတကးဘၣ်ပုၤလဲၤ
ဆုၤကဒီးအိၤဆူနီၣ်မူဂုၤအဒးဖိအမဲၣ်ညါဒီးပုၤဒုးကူဒုးကၤထီၣ်အိၤတၢ်ကူတၢ်ကၤ
လၢနီၣ်မူဂုၤမၤဟံၣ်န့ၣ်အိၤတဖန်ခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံးဒီးတလီၢ်ပၢ်ထုးဆ့ၣ်နီၣ်လီၤအိၤ
လၢဒးဖိမဲၣ်ညါ, ဒုၣ်လီၤသံးထုကဖန်သၣ်ကမဲၤဝဲဝံးနီၣ်မူဂုၤဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤသံးလၢ
စီဂုၤကပီၤအအိၣ်ဒီးအိၤသကိးဝဲတကူၢ်သ့ၣ်လီၤ.

တစိၣ်ဖိဝံးဒီးတလီၢ်ပၢ်လၢကီၢ်ပူၤကိးထီၣ်ဒီးမၤဝဲပုၤကတဲၣ်ကတီၤလီၤတၢ်အိၣ်
တၢ်အိၣ်မၤမိၤထံမိၤဝံးဒီးဆ့ၣ်နီၣ်သကိးဝဲလၢကအိၣ်မၤအဂီၢ်လီၤ. တဘျီအံၤကသူမ့ၢ်
ဝဲထိးကဟံၣ် (ထိးလၢတၢ်ဖိအိၤတဒုအံၤကိးဝဲလၢထိးတလီၢ်ခိၣ်လီၤ.) ပုၤဆ့ၣ်နီၣ်ဝံး
ဒီးဘျီလီၤထိးအခိၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲတလီၢ်ပၢ်ကီၢ်ယံၤ, မ့မ့ၢ်ထိးအခိၣ်အခိၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲ
ဆူတလီၢ်ဖိကီၢ်ယံၤလီၤ. တချူးအိၣ်မၤဆီၣ်လိၣ်အသးဒ်အမၤဝဲလၢအပူၤကွံၣ်အ
သိးကိးထီၣ်ဝဲ (ကြၢၤဝံ) သၢထံၣ်ဝံးဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ. တုၤမ့ၢ်ဟါလီၤဒီးဟးကွဲးဟးဝဲစီ
ဂုၤကပီၤလၢပုၤဟံၣ်အဂုၤအဂၤတဖန်ဟးအိၣ်သကိးဝဲဒိတနၤညါလီၤ.

မၤကဒီးလၢမ့ၢ်ဆ့ၣ်တန့ၢ်ပုၤဒိသံလီၤထိး, ဖိအိၣ်တုၤအိၣ်ဝံးကိးလိၣ်အသးဒီး
ဟဲကွၢ်အိၣ်ကဒီးမ့ၢ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တလီၢ်ပၢ်ကီၢ်ပူၤကတီၤဟံၣ်ဝဲထိးခိၣ်သၣ်လၢကဆုၤ
န့ၣ်ဝဲစီဂုၤကပီၤအမိၢ်အပၢ်လီၤ. ဒီးလၢအဝဲသ့ၣ်ကဟဲကွၢ်စွဲကိးပုၤမၤန့ၢ်အိၤမ့ၢ်တ
သပၤ, ကသူတသပၤ, သံးခံကိ, တၢ်ကွံၣ်စ့ၣ် (သံးတဘျီ) ဒီးဆီကၣ်မံခံဘျီ
လၢကကွၢ်အိၣ်ဝဲလၢကျဲအဂီၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကွၢ်တုၤကျဲတတၢ်ဒီးတလီၢ်ပၢ်ဟံးထီၣ်
ဝဲဆီအခိၣ်, အနီၣ်, အကထီ, အသ့ၣ်ဒီးတၢ်လၢအဟဲကွၢ်စိၣ်ဝဲတဖန်တခါတစဲးဝံး
လဲၤဟံၣ်လၢကျဲစိးဒီးကျဲထံးဒီးထုကဖန်သၣ်ကမဲၤဝဲဝံးဟဲကွၢ်အိၣ်သကိးမ့ၢ်, က
သူလၢဟဲကွၢ်ဘိၣ်ဝဲတဖန်လီၤ. အိၣ်ဝဲဝံးကွၢ်ဝဲဒီးတချူးတုၤဒဲးစီဂုၤကပီၤအဟံၣ်
ပုၤဟဲမၤလီၤချီၣ်ဒ်လၢအကလဲၤတၢ်အခါအသိးလီၤ. ဝံးဒီးကွၢ်ထီၣ်ဝဲဆူဟံၣ်ပူၤ
ဟ့ၣ်လီၤဝဲတၢ်လၢပုၤဆုၤတဖန်ဆူစီဂုၤကပီၤအမိၢ်အပၢ်အအိၣ်လီၤ. စီဂုၤကပီၤ
အပုၤဟံၣ်ဖိစွဲကိးကတဲၣ်ကတီၤဟံၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ပုၤဟဲအိၣ်ဟဲအိၣ်, အိၣ်သကိးအိၣ်

■ မုံ့ပုဂံလောပျာမာဒ်အံ

သကိးဖိဝါထါဒီတနံၤစွာ်ကိးလီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါစီၤဂ့ၤကပီၤတဟဲက့ၤဒ်ဘၣ်, မံတ့ၢ်ဝဲ
လၢအမါအအိၣ်သာသီဝံမးဟဲက့ၤလၢအဟံၣ်, မံတန့ၢ်ဝဲဘၣ်လဲၤကဒါက့ၤကဒီး
လၢအမါအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဝံဒီးသ့ၣ်ကဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကဘၣ်ဟဲက့ၤကံၢ်က့ၤအစုလီၤ. စီၤဂ့ၤကပီၤ
ဒီးနီၢ်မူဂ့ၤကွဲဲအသကိးတနီၤလၢကဘၣ်ဟဲက့ၤကံၢ်က့ၤအစုလီၤ. တၢ်ကံၢ်စုတခီ
အိၣ်ဝဲသာပတီၢ်လီၤ. တုၤနီၢ်မူဂ့ၤဟဲတုၤအမံၤပျၢ်အဟံၣ်ဒီးအမံၤပျၢ်ကံၢ် န့ၣ်က့ၤအစု
လီၤ. တၢတနံၤန့ၣ်ပျၢ်ကံၢ်န့ၣ်နီၢ်မူဂ့ၤအစုဒီးခံနံၤတနံၤကံၢ်န့ၣ်ဝဲစီၤဂ့ၤကပီၤအစုဒီးသာ
နံၤတနံၤကံၢ်န့ၣ်ဝဲပျၢ်ခဲလၢ်အစုလီၤ. ဖဲတၢ်ကံၢ်စုအဆၢကတီၢ်စီၤဂ့ၤကပီၤအမိၢ်အဟံၣ်
ဒ်အမ့ၢ်ပျၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်ယၢၤအသိးဟဲဟံၣ်လီၤဝဲထံဖံၣ်, နၢ်ဒဲး, ခိၣ်ကျိၤ, ဖဲထူဖဲစ့,
ဒီးတၢ်ကူတၢ်ကၢတဖၣ်လၢစီၤဖၢၣ် (တၢ်ဒါ) အပူၤလၢကဟ့ၣ်ဝဲအဒဲၣ်မုၢ်အဂီၢ်လီၤ.

သးပျၢ်စီၤမူဒီးအပျၢ်ဟံၣ်ဖိသ့ၣ်ခုသးခုလၢအန့ၢ်ဘၣ်ဝဲအဒဲၣ်မုၢ်ယံလၢလီၤ
အဲၣ်လီၤကွံတဂၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးလၢပျၢ်သးခုခဲလၢ်အကျိၤပျၢ်သးခုဒိၣ်ကတၢ်မ့ၢ်
ဝဲစီၤဂ့ၤကပီၤမ့ၢ်လၢအတၢ်မုၢ်လၢပျၢ်လံအယိလီၤ. တၢ်တ့တၢ်ဖျိတဘျီအံၤမၤဝဲဒ်
ပျၢ်ကညီလုၢ်လၢ်ထူသန့အကျိၤအကျဲအယိပကွၢ်ယံလၢမုၢ်သးဘၣ်ပျၢ်ဒိၣ်မးလီၤ.

ထံပုံကုကညီဖိ အတၢ်အိၣ်မူလၢကီၢ်ကညီ

လၢ-နီၣ်ထံသဝံသ့မိၣ်, နီၣ်ဂံၢ် (၂) တီၤထီၣ်, ဝဲလးအူဒဲကဝီ

ဟ့ -သိဝါနကလဲၤဖဲလဲၣ်. မ့ၢ်လၢမ့ၢ်ထူကိးသိဝါအယိသိဝါအိၣ်ကတီၢ်
ဝဲဒၣ်လီၤ. “မ့ၢ်ထူဧၤ, ယဆိကမိၣ်လၢယကလဲၤဟးပှ်တဖဲးလီၤ.
မ့ၢ်နကလဲၤဒီးယၤဧါ.” မ့ၢ်ထူစံးဆၢအိၣ်, “မ့ၢ်ဘၣ်လဲၤဒီးယကလဲၤလီၤ. နက့ပ
ကတဲသကိးတၢ်ဒီးနီၤ.”

သိဝါဒီးမ့ၢ်ထူခံၣ်ဆၢနီၤတဲသကိးတၢ်ဖဲချၢၣ်ဖးဒိၣ်တထူၣ်အိၣ်ထံးတံတံတူ
တူလီၤအံၣ်လီၤအူမးတဘီလီၤ. မ့ၢ်ထူသံကွၢ်သိဝါလၢတနံၣ်ညါအံၣ်မ့ၢ်ကလဲၤဆၢန့
ဆၢန့သံၣ်ကိးဖဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. သိဝါတခီနံၣ်ကမ့ၢ်ထီၣ်ဒီးတဲဘၣ်မ့ၢ်ထူလၢတနံၣ်အံၣ်
သဝီသးပှ်တဲဝဲလၢကလဲၤဖဲဒီးအိၣ်သကိးခဲးဖဲထံဝဲဘၣ်ခဲးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ထူတခီသ့ၣ်ပိာ်
သးဝးဒီးသ့ၣ်ခဲးခဲးဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢထံဝဲဘၣ်ခဲးတၢ်လီၤန့ၣ်ထံဂ့ၢ်နီၣ်ဂ့ၢ်, ဟီၣ်
ခိၣ်ကပံာ်ဂ့ၢ်ဝဲ, ဒီးဆၢဖိကီၢ်ဖိအိၣ်အါမး, နဟးယုဆဲးအိၣ်ခဲးအိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်မးအယိ
န့ၣ်လီၤ. ဒီးထံဖိကျိတဖၣ်အထံဆ့ၣ်ဂ့ၢ်မး, ခုၣ်ဒိၣ်မးဒီးဒုၣ်ဖိညၣ်ဖိဆ့ၣ်ဖိသဒိၣ်ဖိ
အိၣ်ဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ. ပှ်ဒိတံၤဒိသကိးခံၣ်အံၣ်တဲသကိးတၢ်တခီနီၤ, ကွၢ်စိကွၢ်တူ
တၢ်ဆူကစၢ်လူၢ်လၢဟ့တဖၣ်တခီနီၣ်လီၤ. ထီၣ်ဖိလံာ်ဖိတဖၣ်ကဲၤစံာ်စိၤသီၣ်
သယုၢ်သတူၤ, လံာ်ပအိၣ်ဖိတဖၣ်ကိးသီၣ်ကတီးကတီးဒီးကလံၤဖိတခီမၤအမူအဒါ
ယံယံလၢလၢ, ဟဲအူထီၣ်မးဝဲကဖိကဖိစိာ်ယုာ်ဒီးဖိဖိတဖၣ်အတၢ်နမူဒီးနသးဖိ
ခုၣ်ဝဲဒ်ပှ်အိၣ်လီၤထံခုၣ်ကီၢ်လိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ပှ်ဒိတံၤဒိသကိးခံၣ်အံၣ်တဲသကိး

တံတသ့ၣ်နီၣ်လၢအကဘၣ်လဲၤတံလၢၤဘၣ်.

“ဟါ-မုၢ်ထူပကလဲၤတခါခဲကၢၢ်မုၢ်ကဟါန့ၢ်ပှၤလီၤ.” “မုၢ်မုၢ်သိဝါ, ပကလဲၤတခါနီၤ.” ပှၤဒိတံၤသကိးခံၣ်အံၤပိၣ်ထီၣ်လိာ်အခံၤဒီးလဲၤသကိးဝဲဆူဝၣ်ဘျီကျါ, ဝၣ်ဘျီကျါ, သီယဲာ်ကျါန့ၢ်လီၤ. ဒီးဟးဝဲကယီကယီဟးကစီၤဝဲထီၣ်ကံၢ်ဆီမံၤတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. မုၢ်ထူအကျိပိၣ်ထီၣ်ဒီးသိဝါအကျိပိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ကျိပိၣ်သိၣ်မးတထံၣ်ဝံၤတထံၣ်တစီၢ်ဖိဟဲက့ၤသကၢ်လိာ်က့ၤအသးလီၤ. သိဝါအဆီမံၤန့ၢ်ခံဘျီဒီးထီၣ်ကံၢ်န့ၢ်ဝဲတဘျီလီၤ. မုၢ်ထူတခါအဆီမံၤန့ၢ်တဘျီဒီးထီၣ်ကံၢ်ဖါတဘျီလီၤ. ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဟဲက့ၤပိၣ်လိာ်အခံၤဒီးတဲနံၤတဲအ့တံၤတုၤအဟံၣ်ဒီးက့ၤဝဲတဂၢၤဆူအဒးဒၣ်ဝဲန့ၢ်လီၤ.

နီၢ်ဝါဂ့ၤမုၢ်ဖိမုၢ်ဖိထဲတဂၢၤ, ဒိၣ်တံၤဂ့ၤလီၤစီၤတဘီလီၤ. ခွါလိၣ်ဘိတဖၣ်ထံၣ်ယီၤအီၤတဘျီယီထာမံၣ်ထာမုၢ်ဘၣ်အသးကိးဂၢၤဒီးလီၤ. ခွါလိၣ်ဘိအါဂၢၤသံသ့ၣ်လီၤသး, မဲာ်ဘၣ်သးစီၣ်ဝဲနီၢ်ဝါဂ့ၤအံၤအိၣ်တသ့ဆိးတသ့, သူသူလုာ်, ဘီဘီလုာ်, ထွၣ်တလုာ်ထီၣ်ထွၣ်တလုာ်လီၤဝဲန့ၢ်လီၤ. မံတန့ၢ်ဂဲၤတန့ၢ်လၢအတဒီးန့ၢ်ဘၣ်နီၢ်ဝါဂ့ၤအတံၤအဲၣ်အယီလီၤ. လၢအကျါစီၤမုၢ်ထူပၣ်ယုာ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တဝဲၤဖျါအတံၤအဲၣ်ဆူနီၢ်ဝါဂ့ၤအအိၣ်နီတဘျီဘၣ်, အဲၣ်ခူသ့ၣ်ဒၣ်နီၢ်ဝါဂ့ၤလၢအသးပှၤလီၤ. နီၢ်ဝါဂ့ၤမုၢ်မုၢ်ကနီၤသီသီဖိတခံၤယိးနံၣ်တဂၢၤလီၤ. မုၢ်ကနီၤအတံၤယံတံၤလၢလၢပှၤဒီးအီၤ, နံၤလၢအးဆဲးလၢဘျီၣ်, နံၤလၢဘျီၣ်ဆဲးလၢအးလီၤ. မုၢ်ကနီၤအတံၤသ့တံၤဘၣ်တဖၣ်လၢပှၤဒီးအီၤခဲလၢာ်, ဒီးမုၢ်ပှၤလၢအခုဖံးခုမၤအစုတအိၣ်ကလီၤနီတဘျီဘၣ်တဂၢၤ, ဒီးမုၢ်ပှၤလၢအကဒုလီၤတံၤတဂၢၤလီၤ. မုၢ်ဖိမုၢ်လၢအနာ်လီၤသးဆးတဂၢၤဒီးသ့ယူးယီၣ်ဟံကဲမိာ်ဟံသ့ၣ်က့ၤသးပှၤန့ၢ်လီၤ. ဒိကနၣ်အမိာ်အဟံအကလုာ်ဒီးအမိာ်သိၣ်လိအီၤလၢကအိၣ်မူဆဲးဆဲးလၢလၢ, ဒီးဟံးယာ်မုၢ်လိၣ်ဘိအလၢကပိၤန့ၢ်လီၤ. တဟံအဲၣ်တီဒီးပှၤနီတဂၢၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ရ့ဒီးပှၤသ့ကိးဂၢၤဆဲးဆဲးလၢလၢန့ၢ်လီၤ.

နီၢ်ဝါဂ့ၤအဟံမုၢ်သဝီသးပှၤဖဲထံဝၣ်ဘျီထံၣ်န့ၢ်လီၤ. နီၢ်ဝါဂ့ၤအိၣ်ဘၣ်ကိဖဲအ

သဝီအံၤတုၤအဖျိနွံတီၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢထံဝံၣ်ဘူထံၣ်သဝီအံၤကွဲအိၣ်ဒၣ်တုၤနွံတီၤ
အယိနီၣ်ဝါဂ့ၤဘၣ်ဟးထီၣ်ကွဲဒီးသိၣ်လိက့ၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဝါဂ့ၤအဲၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးကွဲ
ဆူမဲၣ်ညါဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လၢသဝီတဖျါဒီးတဖျါအိၣ်စီၤစ့ၤလိာ်အသးယံၤဒိၣ်မး, ဒီး
တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤကီၤခဲခဲအယိအဟံၤတဆၢအီၤကွဲလၢက့ၤဘၣ်. သဝီထံဝံၣ်ဘူထံၣ်မ့ၢ်
သဝီလၢအမုၢ်ဒိၣ်မးတဖျါလီၤ. အိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးဖဲထံကျိထံဝံၣ်ဘူအထံဒီး
တၢ်လီၤပၤယုၤပၤယုၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖဲထံဝံၣ်ဘူထံၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးအစံာ်
လီၤပွဲၤလီၤဒီးသးကျိးမိၤကျိးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သးကျိးတဖၣ်အပူၤတၢ်သ့ၣ်လီၤသး
ထူၣ်, ဃီၤထူၣ်, သဘျုၣ်ထူၣ်, မးအိထူၣ်, တယုၣ်ထူၣ်, ပနီၣ်ကျဲထူၣ်, သၣ်သ့
ထူၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်လီၤစ့ၤကိးဖိထီၣ်ကိးလၢသးကျိးအကပၤဝးတရံးန့ၣ်
လီၤ. တၢ်ခူၣ်န့ၣ်ဝဲထံဘီ, ပုၤတီတမၢၣ်ဃာ်ထံဒီးဘီလီၤထံဆူထံဘီပုၤဒီးပျဲလီၤထံ
ဆူသးကျိးပုၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိတဖၣ်လၢဟ့ၣ်ဒၣ်ထီဘိန့ၣ်လီၤ. သးသၣ်တ
ဖၣ်ပုၤမၤအိၣ်အီၤတနံၣ်တဘျီန့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်စ့ၤလီၤသီအဆၢကတီၢ်ပုၤကျိပျီကွံာ်
နီၣ်တဖၣ်ဒီးပုၤသ့ၣ်လီၤအါထီၣ်ကဒီးသးအထူၣ်တဖၣ်ကိးနံၣ်ဒဲးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢ
ပုၤကတဲာ်ကတီၢ်အီၤဂ့ၤဂ့ၤအယိပုၤအိၣ်ဘၣ်သးသၣ်အဆၢတလီၤတဲာ်တူၣ်ဝဲဘၣ်
န့ၣ်လီၤ.

ထံဝံၣ်ဘူထံၣ်သဝီအံၤထူးတီၤလၢသးသၣ်, သဘျုၣ်, တၢ်သ့ၣ်တၢ်သၣ်ဒီးတၢ်
ဆံၣ်အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. တကးဒီးဘၣ်ထူးတီၤစ့ၤကိးလၢဘုဖိဟုဖိ, ဒီးတၢ်ဒီး
တၢ်လၢအကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. ဒုၣ်ဖိ, ညၣ်ဖိ, တၢ်မံၤလၢအညၣ်ပုၤအိၣ်ဘၣ်
အဆၢတလီၤတဲာ်တူၣ်ဘၣ်. ပုၤသဝီဖဲထံဝံၣ်ဘူထံၣ်တဖၣ်ဖဲအိၣ်မၤအိၣ်ဘၣ်တၢ်
မုၢ်မုၢ်ခုၣ်ခုၣ်ပုၤဖျဲဒီးတၢ်လီၤပျဲလီၤဖုးအလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအစံာ်အိၣ်
တဖၣ်ကွးအိၣ်စံာ်, ဒီးပုၤလၢအစံာ်တအိၣ်တဖၣ်ဖဲအိၣ်ခုးန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအကွး
အိၣ်စံာ် (ထူစံာ်) တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤဒီးပုၤလၢအဖဲအိၣ်ခုးတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မၤဒီးမၤကၣ်လိာ်
အသးယံၤခိယံၤခိယံၤတၢ်မၤလၢတနံၣ်အဂီၢ်တနံၣ်အဂီၢ်တၢ်ကိတဲာ်ခဲတအိၣ်ဒီးပုၤနီ
တဂၤဘၣ်. ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်မ့ၢ်လီၤနးလီၤကျဲၤခိဖျိအဘုတလၢဟုတလၢဘၣ်န့ၣ်ပုၤ
ဒီးသဝီတံၤစၢၤမၤစၢၤအီၤ, ဒုးအိၣ်ကလီအီၤတနီၤ, ဒုးလိာ်ဒုးခိအီၤတနီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤ
တက့ၢ်တလီၤလိာ်အသးဘၣ်.

ထိဘိသဝီသးပှ်သိန်ဇူဖိသဝီဖိတဖှ်လော “ပမုံ့ပပှ်စံးဝဲပယူမးပပှ်၊ ပပှ်မးပပှ်၊ ပှ်မ့းလီၤယံၤဝဲဝံၤထီၣ်၊ ဝဲမ့းလီၤယံၤပှ်ဝံၤထီၣ်၊ အိၣ်ယူအိၣ်ဖိး၊ အိၣ်တပိၣ်တလိၣ် ပဒဲတဖှ်တဂ့ၤ၊ ပမ့းတယူတဖိးဘၣ်န့ၣ်ပဒုၣ်ပဒါကမာနာၤမာယၣ်ပှ်၊ ပကသံက ပှ်၊ ပကသၣ်ဝံၤလီၤဒိန့ၣ်လီၤ၊ အယိလဲၤသကိးက့ၤသကိးယူယူ၊ ပမံသကိးလော၊ ပအိၣ်သကိးဝံၣ်လီၤ။” သဝီသးပှ်မ့းပှ်လောအအဲၣ်ဇူဖိသဝီဖိကိးဂၢၤသိးသိးအယိ ဇူဖိသဝီဖိတဖှ်အဲၣ်အိၣ်ဟံကဲအိၣ်၊ ဒီးဒိကန့ၣ်အကလုာ်န့ၣ်လီၤ၊ သးပှ်သိဝါပါဒီး သးပှ်ဝါဂ့ၤပှ်ရဲလိာ်မုာ်လိာ်အသးဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ၊ သးပှ်သိဝါပါမာအဖိခွါလဲၤဟး ဆူသးပှ်ဝါဂ့ၤပှ်အဟံၣ်တဘျီတဘျီဒိးသိးကသ့ၣ်ညါလိာ်ဘၣ်အဂ့ၢ်ဒီးရဲလိာ်မုာ် လိာ်ဘၣ်အသးန့ၣ်လီၤ။

“ဖါတံၢ်နအိၣ်ခါ။” သးပှ်ဝါဂ့ၤပှ်ဘၣ်ဖဲအဘျီအါအခါန့ၣ်လီၤ၊ နံၤဟူပှ်ကိး အိၣ်တကဒီးကွၢ်လီၤတံၢ်ထံၣ်လောစီၤသိဝါပဲကိးအိၣ်လီၤ။ “အိ-ဖိဒိၣ်ခွါသိဝါခါ.. ဟဲထီၣ်ဟဲထီၣ်။” စီၤသိဝါပဲထီၣ်ဝဲဆူဒီးပှ်ဒီးဆုၣ်နီၤပိၣ်သကိးတဲသကိးတံၢ်ဖဲ ဒီးပျီပှ်ဒီးဘျီစၢၤဖါတံၢ်ဝါဂ့ၤပှ်အဆါန့ၣ်လီၤ၊ မုာ်ဂံၢ်ဝါဂ့ၤမိာ်တခီဟဲဟဲလီၤသ ဘျီသဲးသၣ်၊ ထံၣ်ချိ၊ နီမုာ်ထံဖဲသးပှ်ဝါဂ့ၤပှ်ဒီးစီၤသိဝါပဲသကိးတံၢ်အကပၤန့ၣ် လီၤ၊ ဒီဖါတံၢ်ခံၣ်အံၤတဲသကိးတံၢ်တတီၤဒိၣ်ဒိၣ်ဒီးဟါလီၤခိသန့ၣ်ရံၣ်ဘၣ်ဝဲဒီး ကိစံၣ်လီၤဝဲဒုၣ်လီၤ၊ ပှ်ကိစိတဖှ်က့ၤတဂၤဆူအဟံၣ်တဂၤဆူအဟံၣ်လီၤ၊ သ ရၣ်မုာ်ဝါဂ့ၤဟဲက့ၤလီၤလောကိပှ်ဒီးတံၢ်သ့ၣ်ခုသးခုမုာ်လောအကိစိတဖှ်မာလံာ်ဘၣ် ဂ့ၤမးဒီးနံၤလီၤအယိလီၤ၊ သရၣ်မုာ်ဝါဂ့ၤဟဲက့ၤထီၣ်ဆူဟံၣ်ပှ်တသိၣ်တသဲဘၣ်၊ က့ၤကစုဒုဆူဒီးမိာ်ပှ်အပှ်ဘျီလီၤအထၢၣ်၊ ဘျးထီၣ်ဝဲလၢဝဲလီၤဝံၤ၊ ဟံးထီၣ်ကီၢ် လဲာ်၊ လူာ်လီၤဘုဒီးယီာ်ဘုဖဲးစဲးလီၤ၊ သိဝါကွၢ်ကျဲၣ်သရၣ်မုာ်ဝါဂ့ၤလောအမဲာ်တူာ် လာ်တဘျးဝံၤကတိာ်တံၢ်ဒီးအဖါတံၢ်ဝါဂ့ၤပှ်ဒီးဆါဂ့ၤဆါဝါလိာ်အသးဝံၤက့ၤဝဲဒုၣ် န့ၣ်လီၤ။

စီၤသိဝါမုာ်ဖိၣ်သၣ်ခွါဒုၣ်ဂ့ၤဒုၣ်၊ မုာ်ပှ်ဖျီၣ်ပှ်ချ့၊ ပှ်ခုပှ်ခါ၊ ထုတံၢ်ကးတံၢ် သ့အကလုာ်ကလုာ်၊ ဒီးမုာ်ပှ်လောအဆဲးအိၣ်ခးအိၣ်တံၢ်သ့ဂ့ၤမး၊ ဒီးမုာ်ပှ်နာပှ်တ ကန့ၣ်လီၤ၊ တမုာ်ပှ်လောအအိၣ်ကလိတဂၤဘၣ်၊ မုာ်ချ့တဖဲးမာတဖဲး၊ ဒီးမုာ်ပှ်က

ဒုလီတော်၊ မှ်ပုလလအမတော်အစုယံးခိန်ယံး၊ စုလီဂုခိန်လီဂုမးတဂလီ။ ဒီး မှ်ဖိထဲတဂအယိအမိအပာအဲဒ်အီဒိမ်း၊ ဒီးဖိခါအံနလီသးဆးဒိမ်းလီ။ တလိန်အမိအပာကဘန်မအမတော်ဘန်။ တာလအလိန်တဖန်အကစာမဒ်ဝဲ စးစးန့လီ။ မှ်ကနီဖဲထံဝန်ဘူထန်သဝီတဖန်အိန်ဒီးအတော်မှ်လကွာစိလစါ သိဝါအအိန်လီ။ မှ်ကနီဖိတဂလလ်ထံအီဒီးကွာစုန်ဝဲသိဝါအံလအမဲာ် တူခံကိးဂဒဲးလီ။ မှ်လ်မးဝဲလကန့ဘန်ပုပုဆုတဂအံဒီးခါယံလတ ဂအံန့လီ။ ဘန်ဆန်စါသိဝါတခိတ်လအသးပူအိန်ဝဲတမံလအထံယာ် မှ်ယံလ၊ လပုတဂဘန်ဆန်တတဲဖျါဝဲအတော်အဲဒ်နီတဘျီဘန်။ တဲဝဲတဘူန် ဘန်။ မှ်ပုလအဒိကနန်အမိအပာအတော်သိန်တော်သီ၊ ဒီးအိန်မူဟံးယာ်ခါလိန်ဘိ အကံာ်အစီအလကပီတဂန့လီ။

သဝီသးပုတဲဝဲလအဲမှ်ဆုန်ကလဲဆုန်ဒုဆုန်သံပုံအယိ၊ ဒုဖိသဝီဖဲလကဲတဲ ဘန်လိာ်အသးလကလဲဆုန်ဒုဆုန်သံပုံန့လီ။ ကိုစုာ်ကိးဘူးထိန်လကပျါလံ။ ပုကွဲဖိဒီးစးလံန့လီ။ အယိတော်ဆုန်ဒုဆုန်သံပုံဒီးတဖဲလီဒုဘန်ဝဲလံန့လီ။ မှ်ဆုန်သံလိထိန်ပုဘိန်ထိန်မှ်ဘိန်ထိန်ထံဒီးဒးတဖျါတဂပိာ်ထိန်လိာ်အခံ ဝံထိန်ဒီးမှ်လကပူဝံထိန်ဒီးယာ်ဂဘွန်ဂဘွန်ဒီးလဲဝဲဒ်တကူန်သ့ဆုထံဝန် ဘူခံန့လီ။ ဆုန်သကိးဒုဒီးတဲသကိးလိာ်အသးတဂကဖဲတုဖဲလဲန်၊ အတဂက ဖဲတုဖဲလဲန်တဂဘန်တဂပုဒီးတော်သုန်မံသးမှ်၊ တာသးယူယိန်လီပလိာ်ဝံ မှ်ထုန်ဒီးအိန်မှ်အိထံလီ။ အိန်မှ်အိထံဝံဟဲကွာဟးယုဒီးအိန်ဝဲတော်ဒီးတော်လန် လကကျဲတဆံးတကွာ်ဝံဟဲကွာ်ဝဲဒ်တဂဆုအဟံဒ်ဝဲန့လီ။

ပုကွာ်တနွံယာ်ယာ်ဝံသဝီသးပုဒီးသဝီဖိတဖန်တဲလိာ်ကဒီးအသးလက လဲဝဲလီဒုခံန့လီ။ မှ်ဆုန်ထိန်ဒီးဟံပိာ်ဖိဖိတန့ဘန်တန့ပိာ်ထိန်လိာ်အ ခံဒီးလဲဝဲဆုထံဝန်ဘူခံလကပဲာ်လီဒုခံန့လီ။ စါဂီဟ့တဂအဖိကဆဲအယိ ဘျးလီကွာ်အထာ်၊ ဟ်လီကွာ်အယုာ်တြာဒီးဆုန်နီအိန်ဝဲတစိဖိလီ။ ဝံဝံထိန် ကွာအထာ်အယုာ်တြာဒီးလဲလူပိာ်စိကွာပုခံလီ။ ပုကိးဂဒဲးတုဖိဝိန်ဝံဟဲ လီသကိးဝဲန့ခံတဘျီယိလီ။ ဟ်လီဒုခံဝံစါလုထိတဂဟဲကွာလကကျဲအခါဘုး

နဲ့ဝဲညှဉ်လံာ်တဘိ, ဆွဲခံဘဉ်သာဘဉ်, ဒီးဒုဉ်ဘုယံာ်ဘဉ်လီၤ. သးပှ်သိဝါပံာ်တဲအိၤ, “ဖိဒိဉ်ခွါစၢ, တနံၤအံၤပဲာ်လီၤန့ၣ်အံၤပအိဉ်ညဉ်လံာ်, ဆွဲ, ဒုဉ်ဘုတဂ့ၤဘဉ်. ပှ်ပဲာ်လီၤန့ၣ်တဂ့ၤလၢလၢကဘဉ်ဒုဉ်အိဉ်ညဉ်လံာ်, ဆွဲ, ဒုဉ်ဘုလၢတနံၤအတီၢ်ပှ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ခဲဂီၤတနံၤန့ၣ်ပအိဉ်ဂ့ၤဝဲလီၤ. ပမိၢ်တဒုဉ်အိဉ်ဘဉ်လၢတနံၤအတီၢ်ပှ်ဘဉ်န့ၣ်ပမိၢ်အိဉ်ဘုမၤအိဉ်ဟုတဂ့ၤဝဲဘဉ်. ပမိၢ်ပပံာ်လၢညါတဖဉ်တဲယုၤပှ်အံၤခဲအံၤယတဲဘဉ်က့ၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.” စီၤလုတီၤသးခဲဒိဉ်မးလၢသးပှ်သိဝါပံာ်တဲဘဉ်အိၤပမ့ၢ်ပပှ်အတီၢ်ဒုဉ်တၢ်ထုတခါအံၤအံၤလီၤ.

မုၢ်ဟါလီၤကယီၢ်ကယီၢ်မုၢ်ထူလဲၤယီၤဝဲဒုဉ်ဆူသိဝါအဟံဉ်ဒီးသံကွၢ်သိဝါလၢမ့ၢ်အကလဲၤဖးဒီးကိးသဝီသးပှ်အခးခါန့ၣ်လီၤ. သိဝါတဲဆၢအိၤလၢကလဲၤဝဲန့ၣ်လီၤ. မုၢ်ထူတဲလၢသဝီသးပှ်အဖိမုၢ်ကလဲၤစ့ၢ်ကိးအယိအဝဲအဲဒိးထံဉ်ဘဉ်သဝီသးပှ်အဖိမုၢ်န့ၣ်လီၤ. ဆိဖါအိဉ်အိထီဉ်တဘျီပိာ်မုၢ်တဖဉ်ယီၢ်ဘု, ဖိမ့ၢ်, ဝံထံဝံဘိဉ်ထီဉ်မ့ၢ်ဘိဉ်ထီဉ်ထံ, ဒီးပှ်ကိးဂၢၤဒီးအိဉ်မ့ၢ်အိထံဝံဝံထီဉ်မ့ၢ်ဘိဉ်ထံဘိဉ်, ဝံထီဉ်ကုဝံထီဉ်ယဲာ်ဒီးလဲၤသကိးဝဲဒုဉ်ပှ်ပှ်န့ၣ်လီၤ. ပှ်လဲၤသကိးဒီးသဝီညါအယိပှ်နီဉ်ဂံၢ်ကအိဉ်ပှ်အဂၤယဲာ်ဆံယဉ်ညါန့ၣ်လီၤ. ပှ်လဲၤသကိးမုၢ်မုၢ်ခွါခွါမုၢ်ပှ်ဖုပှ်ပိဉ်နံၤတဲနံၤတၢ်, နံၤကတဲာ်ပှ်ကိးသိဉ်သထြးမးပှ်တၢ်လုာ်တၢ်ဒုလီၤ. သဝီသးပှ်ဖိအိဉ်စၢပှ်ပဲာ်ဖးဒီးတဖဉ်လၢထိးဖးဒိဉ်တဒု, ဒီးဆိအဘဉ်တဆံန့ၣ်လီၤ. သရဉ်မုၢ်ဝါဂ့ၤဖိအိဉ်ကသူလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒီးပှ်ကိးပိာ်မုၢ်မၤစၢၤအိၤတဂၤခံဂၤန့ၣ်လီၤ. ထိးညဉ်ကသူဖိဝဲဒီးခုဉ်တၢ်, တၢ်နၢမုၢ်နၢဆိအကလုာ်ကလုာ်နၢမုၢ်နၢခဲဒိဉ်မးလီၤ. မ့မ့ၢ်ဆိညဉ်တခိဖိဝဲဒီးဒံသဉ်န့ၣ်လီၤ. ပှ်ဖိအိဉ်တၢ်တဖဉ်ဖိဝဲဘဲဘဲဖိဒီးအတၢ်မံချ့မးန့ၣ်လီၤ.

ပှ်ဖးထီဉ်ခုးတကပျၢခံကပျၢဝံအိဉ်ဘျးတစိာ်ဖိဖးကဒီးတကပျၢခံကပျၢဝံဒီးမုၢ်ထုဉ်စၢထီဉ်ဝဲလီၤ. အယိသရဉ်မုၢ်ဝါဂ့ၤကိးက့ၤပှ်ဖးဒီးဖိခဲလၢာ်လၢကတဲက့ၤအိဉ်သကိးမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ကွးလီၤကသူလၢကျိးပှ်ပှ်ပှ်ကိးဂၢၤဒီးဘဉ်လီၤ (ယဲာ်လီၤ) အမ့ၢ်ဘိဉ်ဒီးဆုဉ်နီၤသကိးဝဲဝဲကဝီကျိးဒီးအိဉ်သကိးမ့ၢ်ဝံဉ်ဝံဉ်ဘဲဘဲန့ၣ်လီၤ. မုၢ်ထူတဂၤမၤအသးအမဲာ်ဆုးတဖးဖးကွၢ်တကျုဉ်သရဉ်မုၢ်ဝါဂ့ၤလၢအမဲာ်

တူခံ၊ အိပ်မုအါအါတဘျဉ်ဘဉ်. ဘျဉ်အိပ်ထိးညဉ်ကသူ, ဆိညဉ်ကသူတဘျဉ် အါအါဘဉ်. သရဉ်မုဉ်ဝါဂုတခိတဟ်သူဉ်ဟ်သးဝဲတၢ်နီတမံဘဉ်. မုၢ်ပုၤတဂၤ လၢအသူဉ်လဲၤသးလဲၤ, ရှုပၤသ့ကိးဂၤဒဲး, မုဉ်ဂုၤခွါဂုၤ, ဖိသဉ်ဂုၤ, သးပုၤဂၤရဲသ့ ကိးဂၤဒဲးန့ၢ်လီၤ. မုၢ်တၢ်အဲၣ်လၢအအိဉ်ဒီးအီၤန့ၢ်ဟ့ၣ်သ့ဒၣ်ထဲပုၤတဂၤဒီးဒီး ကမ့ၢ်ဒၣ်ဝဲတၢ်ဆၢကတီၢ်ကတုၤယီၤအခါန့ၢ်လီၤ. တၢ်လၢသရဉ်မုဉ်ဝါဂုဟ်ကဲဝဲ ဒီးဒိကန့ၣ်ဝဲန့ၣ်မုၢ်ဒၣ်မိၢ်ပၢ်ဖဲဖုအတၢ်သးတၢ်ကျဲၤန့ၢ်လီၤ.

ပုၤကိးဂၤဒဲးအိဉ်မုၢ်အီထံဝံအိဉ်ဘျးအိဉ်သါဝဲ, ပိၣ်ခွါတဖၣ်ဖဲအအိဉ်ဘျးအခါ ဘျဉ်ဟ်န့ၢ်မုၢ်ဆွံဆါ (ဆါလၢပုၤဘိဉ်မုၢ်အကီ) မုၢ်ပုၤဖိဉ်သဉ်ခွါဖိတဖၣ်လဲၤထီၣ် အိဉ်တၢ်ဆံၣ် (တထူသဉ်), မုၢ်ပုၤပိၣ်မုဉ်တဖၣ်ယုၣ်ဒီးမုဉ်ပုၤမုဉ်ကနီၤခဲလၢၣ်လဲၤ လီၤဆူထံကျိပုၤကဝဲၢ်အိဉ်ဒၣ်ဖိညဉ်ဖိ, ဘုးအိဉ်ဆွဲၣ်, သဒိဉ်ဒီးဒၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. တစီၤဖိဝံဟဲက့ၤထီၣ်ကဒါက့ၤဒီးပိၣ်ခွါတဖၣ်ဟဲက့ၤစိၣ်တၢ်ဆံၣ်ဒီးအိဉ်သကိးဝဲ ဒၣ်လီၤ. ဝံစးထီၣ်ဖဲသကိးကဒီးဒုးန့ၢ်လီၤ. ဖဲသကိးဒုးတုၤမုၢ်ယုၢ်လီၤလွံၢ်န့ၣ်ရံၣ် ဘဉ်ဒီးဟဲက့ၤသကိးဝဲဆူဟံၣ်န့ၢ်လီၤ. ပိၣ်မုဉ်တဖၣ်ဖိထီၣ်မုၢ်, ယီၤဘု, ပိၣ်ခွါတ ဖၣ်လဲၤဒၣ်ထံလီၤ. ဝံလဲၤလုၣ်သကိးထံဖဲထံမိၢ်ဘိအိဉ်ထံး (ထံဆဉ်ပုၤ) ပျီၤပျီၤ ဝံဟဲက့ၤအိဉ်မုၢ်အီထံဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ. ပုၤပိၣ်ခွါတဖၣ်အိဉ်လၢအဒီးပုၤဘျဉ်ဆါ, ထု ကု, ထုခိဉ်မိၣ်, ထုစိးကုလၢကလဲၤကျိနီၣ်ဖျးမံအကီန့ၢ်လီၤ. မုၢ်ပုၤပိၣ်မုဉ်တဖၣ် အိဉ်လၢအဒီးခူၣ်လုၣ်, လုၢ်ဘဲတုၤတၢ်ခဲးယီၤထီၣ်ဒီးမဲဝဲဒၣ်လီၤ. ဖိဉ်သဉ်ခွါတနီၤ ဟးအိဉ်သကိးမုဉ်ကနီၤဒီးတုၤခွံန့ၣ်ရံၣ်ဘဉ်ဒီးဟဲက့ၤဝဲတဂၤဆူအဟံၣ်ဒၣ်ဝဲဒီးမဲဝဲ ဒၣ်လီၤ.

ဆီဖါအိဉ်အီထီၣ်ပိၣ်မုဉ်လၢဟံၣ်ကိးဖျဉ်ဒဲးဖိမုၢ်ဖိထံ, ယီၤဘုယီၤဟု, မုၢ်ပိၣ် ခွါတဖၣ်လဲၤဝံထံဝံနီဝံအိဉ်မုၢ်အီထံဘိဉ်မုၢ်ဘိဉ်ထံဝံလဲၤဖဲကဒီးပုၤဒုးအသိတ လီၤန့ၢ်လီၤ. ဖဲသကိးဒုးတလီၤဝံတလီၤတုၤအဝံခဲလၢၣ်တစုလီၤ. ပုၤဖဲဒုးဝံပုၤ လိကီလီၤ. ပုၤလိကီဝံပုၤဆူးဒုး (ဒွဲၣ်ဒုး) ဝံဒီးပုၤဂီၢ်ဒုးလီၤ. သရဉ်မုဉ်ဝါဂုၤအကိ ပျဉ်လံအယိဟးဂီၢ်ဒုးလၢပုၤသိးစုၢ်ကိးန့ၢ်လီၤ. မုၢ်ဟါဟဲက့ၤဖိမုၢ်, ယီၤဘုလုၣ်ထံ လုၣ်နီဝံအိဉ်မုၢ်ဝံခူၣ်လုၣ်, လုၢ်ဘဲကိးဟါဒဲးလီၤ. သရဉ်မုဉ်ဝါဂုၤဟးလၢပုၤဒီး

တချူး၊ ဒီးဟးပုဒးတမုာ်စ့ကီးဘဉ်၊ မုာ်ဒဉ်ဖိထဲတဂါအယိအမိာ်အပာ်အဲဉ်အိဒီး ကဲထီဉ်အမိာ်အပာ်အဂံာ်အဘါလီ၊ မိာ်ပာ်ခံဂါအံသးခုဒိဉ်မးလာအဖိမုာ်ထဲတဂါ ဒါအံကနဉ်အကလုာ်၊ မးကစုအိဉ်ကစု၊ မုာ်ပုဂံပုဂံနု၊ ပုဂံပုဂံပုဂံတဂါအယိ န့ဉ်လီ၊

တုဒဉ်ညါအလါဟဲတုယီလံဒီးမုာ်လောပုဂံဂိးခးဝံဝဲလံဒီးပုဂံသ့ဉ်လီဖူးလီ၊ တာ်ဒီးတာ်လဉ်အကလုာ်ကလုာ်၊ ဖုံလီနီဉ်တာ်ချံ၊ သဘဉ်ချံ၊ သ့ဉ်လီခုဉ်ခိဉ်န့ဉ် ခိဉ်တဖဉ်လောပုဂံန့ဉ်လီ၊ ပုဂံသ့ဉ်လီယုာ်ဒီးဘုခု၊ ဘဲဆံဉ်၊ တကီ၊ တကီ၊ ဆံဉ်၊ ဒီးဟုပိာ်ဖိယဲ၊ နီဉ်ဝါတပိာ်၊ နီဉ်ဝါဖိတဖဉ်န့ဉ်လီ၊ ဒီးတုပုဂံထီဉ်လီခး တဘျီပုဂံယါယုာ်ဒီးချံ၊ မိဉ်ဟဲသဉ်အချံလောဘုချံကျါန့ဉ်လီ၊ ပုဂံကီးဂါဒီးမးဝဲဒ်အ မိာ်အပာ်လောညါတဖဉ်မးယုာ်အိဒီးန့ဉ်လီ၊ မုာ်လောပုဂံထီဉ်လီခးအယိပုဂံပိာ်မုာ် တဖဉ်ဆွဲဟဲဝဲသံး (သံးမိ) ဒီးထီဉ်ဟဲဝဲသံးမံန့ဉ်လီ၊ ပုဂံထံဝဉ်ဘုထံဉ်သဝီဖိတဖဉ် ဟးထီဉ်ဒီးလိာ်အခးတလီာ်ဘဉ်တလီာ်န့ဉ်လီ၊ ဖဲအဝဲသ့ဉ်ထီဉ်ခးဝံန့ဉ်ဟဲကွါ သကီးဝဲဒဉ်ဆူဖဲပုဂံအိဉ်သကီးမုာ်၊ ဖိအိဉ်ထိးညဉ်ကသ့၊ အိဉ်သကီးသံးမံသံးမိပျီပျီ န့ဉ်လီ၊ ဒီးကီးဖျါဒီးမးဝဲဒ်ပုဂံမးဝဲအသိးန့ဉ်လီ၊

တဟါအံသဝီသးပုဂံဒိတကျိာ်တာ်အယိပုဂံသဝီဖိဟဲသကီးပျီပျီလီ၊ သဝီသး ပုဂံထဲထီဉ်ဝဲတာ်ဆါကတီာ်တုယီလံဝဲလောကွါထီဉ်လံအယိပကတုသကီးကွါယု ယုဖိးဖိးလီ၊ သဝီဖိတဖဉ်သ့ဉ်ခုသးခုဒီးတုသကီးကွါယုယုဖိးဖိးဒီးကွါကဲထီဉ်ဝဲဂု ဂုန့ဉ်လီ၊ တာ်စးထီဉ်ကွါလံ၊ ကွါဖိတဖဉ်ဟဲဆဲးလီသကီးအမံန့ဉ်လီ၊ ကွါအံ အိဉ်တုန့ဉ်တီာ်အယိကွါဖိခဲလါကအိဉ်ခံကယါဂယဉ်ယဉ်လီ၊ ဒီးကွါသရဉ်သ ရဉ်မုာ်ခဲလါအိဉ်ဝဲတဆံခံဂါလီ၊ သရဉ်မုာ်ဝါဂုထီဉ်ကဒါကွါကွါဒီးစးထီဉ် သိဉ်လိကွါတာ်လောတာ်သ့ဉ်ဖုံသးညီအပုဂံဒီးလီ၊

တာ်စူလီထံဖိနီဖိန့ဉ်လံအယိပုဂံထီဉ်လီကွါလီစံဒီးသ့ဉ်လီဘုမုာ်ဖိတဖဉ် န့ဉ်လီ၊ ပုဂံလောအစံအိဉ်တဖဉ်မုာ်လောလဲဝဲဒီး၊ ဂါဒီး၊ ထီဉ်ဒီးပုဂံခးအယိပုဂံဟဲ ကွါစါကွါအတာ်၊ သ့ဉ်စါကွါအဘု၊ ပုဂံဟဲမးကဉ် (မးစါကွါ) အိဒီးန့ဉ်လီ၊

ထံဝှ်ဘုထည်သဝီဖိတဖှ်ယူဒိဉ်မး, မးဒီးမးကည်လိာ်အသးယာ်ခိယာ်ခိန့ဉ်လီၤ. ဒီးတုၤယီၤပုၤအိဉ်ဂီၤဘုတဘျီပိာ်ခွါလၢတထိဉ်ဘဉ်ကိတဖှ်ထုချိဉ်, ထုကုန့ဉ်လီၤ. မ့မ့ာ်ပိာ်မုဉ်လၢတထိဉ်ဘဉ်ကိတဖှ်အိဉ်လၢဟံဉ်လၢယီၤဒီးထါန့ဉ်, ထါဆုန့ဉ်လီၤ. တုၤဘုဂီၤထိဉ်တဘျီ, ဆိဖါအိဉ်အိထိဉ်ပိာ်မုဉ်တဖှ်ယီာ်ဘု, ဖိမုၤ, ဘိဉ်မုၤဘိဉ်ထံ အိဉ်မုၤအိထံဝံဒီးပိာ်ခွါတဖှ်အူထိဉ်ကွၢ်ဒီးပုၤပိာ်ထိဉ်လိာ်အခံဒီးလဲၤကူးသကိး ဘုလီၤ. တနံဉ်အံၤဘုလၢခးပူဂုၤ, ဘုလၢစံာ်ပူဂုၤပုၤမးအီၤဝံၤလံန့ဉ်လီၤ. ပုၤဟ် ပိာ်ကွၢ်ဘုဝံၤဝဲဒဉ်ကိးဂးဒီးလၢသိဉ်ပူၤဖိပူၤန့ဉ်လီၤ. သးပုၤဝါဂုၤဟ်ဒီးအသဝီဖိးကိး ဂးဒီးအဘုတကးယိး (ပုၤဘုဖိ) ကိးဂးဒီးလီၤ. မ့ၤလၢတၢ်ဖိးတၢ်မးဝံၤဝဲလၢတနံဉ် အတီၢ်ပူၤလံအယိာ်ခွါတဖှ်ကျိသ့ဉ်ကျိဝှ်, ကျိလဉ်လၢပုၤဒုးဟံဉ်ခိဉ်ဒီးတုၤဟံဉ် တုၤယီၤန့ဉ်လီၤ. မ့မ့ာ်ပုၤပိာ်မုဉ်တဖှ်ဒိဉ်ဟ်သ့ဉ်မုဉ်, ဝံဟ်သ့ဉ်မုဉ်လၢကဆူးကဲၤဝဲ လၢနံဉ်လၢအကဟဲတနံဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

ဘဉ်တဟါနီၢ်ဖိဖိလဲၤစံဉ်ယီၤဆူစီၤမုာ်ထူအအိဉ်ဒီးကိးစိယီၤဝဲ, “ မုာ်ထူဒေ...န သ့ဉ်ညါလံၤဒါ.” “ သ့ဉ်ညါမနုၤလဲဉ်.” “ အီ...ပုၤအိဉ်န့ဉ်သရဉ်မုဉ်ဝါဂုၤဒီးသိဝါ အဆိဝံၤလံ. လၢသလုၤထိဉ်ယဲာ်သိန့ဉ်ပုၤကဖျိအဝဲသ့ဉ်လီၤ. ပုၤသ့ဉ်ကွၢ်သးပုၤတ ဖှ်ဘဉ်သးဝဲဒီးကျဲၤတၢ်ခဲလၢာ်ဝံၤလံလီၤ.” စီၤမုာ်ထူအသးချိဉ်လီၤဒ်ထံခုဉ်ကိဉ် လိဉ်အသိးလီၤ. တသ့ဉ်နီဉ်ကသါလၢဘဉ်. ကီၤပအုးမးဝဲတစါ်ဖိဖိအနာ်ဟူနီၢ်ဖိဖိ အတၢ်ကတၢ်အခါလီၤ. မုာ်ထူတဲဖိဖိဒ်အံၤ, “ ပမ့ာ်အိဉ်ဘဉ်ထိးညဉ်ဒီးပသးခု သာဉ်.” ဖိဖိန့ဉ်ထီဉ်, “ ဟါဟါ..” ဒီးတဲမုာ်ထူဒ်အံၤ, “ နတဲနသးခုဒုမုာ်ပျဉ်လဲဉ်... ယဆိကမိဉ်နသးကစံဉ်မးပြုးပြုးလီၤ.” “ ဟါ, နတဲကတဲနါစိတၢ်တဂုၤ...ယ သကိးကဖျိအသးန့ဉ်ယသးခုသာဉ်.” ပုၤကိးဂးဒီးတုၤအနာ်ဟူစီၤသိဝါဒီးနီၢ်ဝါဂုၤ ကဖျိအသးတဘျီအသ့ဉ်ခုသးခုဒီးဆွံသံးဖိမုာ်ကိးဂးဒီးလီၤ. ပုၤအါဂၢၤသးခုဝဲဘဉ် ဆဉ်ပုၤလၢအသးအုးခုသ့ဉ်အိဉ်ဝဲတဂၢၤလီၤ. မုာ်ထူအတၢ်မုာ်လၢာ်ခဲလၢာ်သနာ် ကွဲတမၤတံာ်တံာ်တုၤတုၤဖျိအံၤဘဉ်. လဲၤသကိးဝဲလၢဖိဝါအကျါမးအသးဒ်ပုၤ သးဖွံဒိဉ်မးတဂၢၤအသိးလီၤ. မုာ်ထူအိဉ်ဘဉ်သရဉ်မုဉ်ဝါဂုၤအံၤမတၢ်သ့ဉ်ညါတ ဂၢၤလဲဉ်. သရဉ်မုဉ်ဝါဂုၤအကစါ်ဒဉ်လဲာ်တသ့ဉ်ညါဝဲဘဉ်. အိဉ်ခုသ့ဉ်ဒဉ်ဝဲလၢအ သးပူၤယံာ်မးအနံဉ်တဆံညါန့ဉ်လီၤ. ဝါဂုၤအတၢ်ဖျိအံၤမးဘဉ်ဒိမုာ်ထူအသးမး

ကတံာ်မုၢ်ထူအသး, ဝါဂုၤတသ့ၣ်ညါတၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. ပှၤသ့ၣ်ညါမုၢ်ထဲမုၢ်ထူအက
စၢ်ဒီးဖိဖိလီၤ. တဘျီမုၢ်ထူတဘၣ်ဖိဖိလၢသါအဲၣ်ခူသ့ၣ်ဘၣ်ဝါဂုၤန့ၣ်လီၤ.

သးပှၤသိဝါပၢ်ဒီးသးပှၤဝါဂုၤပၢ်ကွၢ်နီၣ်ယၢ်လိာ်အသးလၢကဒီးဒိၣ်န့ၣ်စးထီၣ်ဖဲ
အဖိခံၣ်အိၣ်ဖျါထီၣ်လံၤလံၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တတဲဖျါဝဲနီၣ်တကနီၣ်တဘျီဘၣ်.
ဖိခံၣ်စ့ၢ်ကီးတသ့ၣ်ညါတၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. ဖဲအဝဲသ့ၣ်မုၢ်ကနီၣ်, ဖိၣ်သ့ၣ်ခွါထီၣ်ဒီး
အမိၢ်အပၢ်တဖၣ်သိၣ်အီၤကစုၣ်လၢအိၣ်မူဒီးပံးယၢ်မုၢ်ကနီၣ်, ဖိၣ်သ့ၣ်ခွါအလၢ
ကပီၤ, အိၣ်မူ ကဘျးကဘျၢ်တဂ့ၤ. တုၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဒီးသုကန့ၢ်ဘၣ်သုမါ,
သုဝၤလၢအဂ့ၤဒီးအကြၢ်ဒီးသုလီၤ. သရၣ်မုၢ်ဝါဂုၤဒီးစီၤသိဝါမုၢ်ပှၤကန့ၣ်အမိၢ်
အပၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီအယိတုၤအဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဒီးမိၢ်ပၢ်ခံၣ်လၢာ်တဲလိာ်အသး
လၢကဒီးဒိၣ်ဒီးသုးကျဲတၢ်အယိဖိခံၣ်အံၤတုၤလိာ်မိၢ်ပၢ်အတၢ်ကျဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးဒီးန့ၢ်
ဘၣ်ဝဲမါလၢအဂ့ၤ, ဝၤလၢအဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. န့ၣ်ဖိသဝီဖိဒီးတံၤဖိသကိးဖိခဲလၢာ်ဘၣ်
သ့ၣ်ဘၣ်သးဝဲဒီးသ့ၣ်ခုသးခုယုာ်ဒီးသရၣ်မုၢ်ဝါဂုၤဒီးစီၤသိဝါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖျီအံၤ
မုၢ်တၢ်ဖျီလၢအယိပံးပံးလၢလၢဒီးကဆိဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢမိၢ်ပၢ်ဖံဖုမၤတၢ်ဝဲ ဒီးအိၣ်ဝဲတၢ်မုၢ်မဆါတနံၤအံၤတဖၣ်

လၢ-နီၢ်ဖိလၢၢ်ထူ, နီၣ်ဂံၢ် (၅) တီၤထီၣ်ကွီ, မဲၢ်လးဒဲကတီၤ

မညီလုၢ်လၢၢ်ထူသနူတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢမိၢ်ပၢ်ဖံဖုမၤတၢ်ဝဲဒီးအိၣ်ဝဲတၢ်မုၢ်မဆါတနံၤအံၤတဖၣ်အကျါခံမံၤလၢယအဲၣ်ဒီးကွဲးဖျါထီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်တ့ၢ်ဖျါထီၣ်တလီၢ်အဂ့ၢ်ဒီးတၢ်ယုၤဒီးအိၣ်ဝဲတၢ်မံၤလၢလၢပုၢ်လၢၢ်ကျါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တ့ၢ်ဖျါထီၣ်တလီၢ်အဂ့ၢ်

ကညီလုၢ်လၢၢ်ဘၣ်ယးတၢ်ထီၣ်တလီၢ်အဂ့ၢ်အံၤတချးတၢ်တ့ၢ်ဖျါမုၢ်နံၤတုၤဒီးဘၣ်န့ၣ်ဟဲအသးဒ်အံၤန့ၣ်လီၤ. မုၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခါခံၤအံၤတနီၤန့ၣ်ကမ့ၢ်မိၢ်ပၢ်ဟ်အဲၣ်တီၤဒီးအဲၣ်န့ၣ်အိၣ်, တနီၤကမ့ၢ်အကစၢ်ဟ်အဲၣ်တီၤဒီးတုၤမ့ၢ်ပုၤကွၢ်ဒီးကြးဒီးဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်လံန့ၣ်လၢပိၣ်ခါအိၣ်တခါမၤလီၤဝဲတလီၢ်ဒီးပုၤကိးလၢစိၤတလီၢ်ပၢ်, ပုၤမၤဒဲပိၣ်ခါန့ၣ်လီၤ. တုၤတလီၢ်ပၢ်လဲၤဒီးဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးဒီးပုၤခံၤအံၤအဂ့ၢ်လီၤ. တၢ်လၢစိၤတလီၢ်ပၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအမဲအ့ၣ်ပျံၤသ့ၣ်ဒီးကူၣ်သ့တကၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. တလီၢ်ပၢ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်အံၤတုၤပိၣ်မုၢ်တခါပၤအမိၢ်ပၢ်ဒီးဘူးတံၢ်ခဲလၢာ်ဘၣ်အသးလံန့ၣ်သ့ၣ်မုၢ်နံၤမုၢ်သီဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီးပုၤဖိဒုးအိၣ်စိၤတလီၢ်ပၢ်အံၤလၢဆိဒိမိၢ်ဖါလၢအဂ့ၢ်အဘိၣ်ခံဘ့ၣ်အံၤဒီးကိးဝဲလၢတၢ်ဟဲအိၣ်ဆိ, အခိပညီဟဲထီၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဒီးမၤလီၤတံၢ်တၢ်ဖျါအံၤအနံၤသီန့ၣ်လီၤ. တုၤစိၤတလီၢ်ပၢ်ဟဲက့ၤလံန့ၣ်ဒီးတုၤမ့ၢ်ပိၣ်ခါတကၤပၤသ့ၣ်ညါလၢဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီလံန့ၣ်ဒုသဝီဒိဖျါၣ်သ့ၣ်ခုသးခုဒီးဖိထီၣ်ဝဲသံးတဖၣ်လၢဟံၣ်ကိးဖျါၣ်ဒဲး, မၤမ့ၢ်န့ၣ်အါဒီးဖိဝဲ

သံးလောကတံးဖးဒိဉ်, မုံ့မာနုာ်စုာ်ဒီးဖိဝဲလောကတံးဆံးလောတံးယူတံးဖိးတံးသးတ
ဖျာဉ်ယိခိယံာ်ဘးလင်န့ဉ်လီာ်. ဖဲတံးဆာကတံာ်တချူးတုာ်ဒီးဘဉ်န့ဉ်မုဉ်ကနီုဖိဉ်
သဉ်ခွါခံဂအံအတံးသကိးတဖဉ်မာလိာ်ကွဲအီာ်လောထါဒ်အံ,

ထီဉ်ဖိစေ, နပုာ်မုဉ်မး,

ဖိအိဉ်တုာ်သယုာ်နးမး...န့ဉ်လီာ်.

ဒီးမုဉ်ကနီုဖိဉ်သဉ်ခွါတဖဉ်လဲအိဉ်သကိးဝဲတလးမူးပိာ်မုဉ်, တလးမူးပိာ်ခွါအ
ဟံဉ်ဖဲဟါခိလီာ်ကိးဟါဒီးမုဉ်ဒိဉ်မးလီာ်. တုာ်မုဉ်တံးဆာကတံာ်ဘဉ်လံန့ဉ်သဝီဒီးဖျာဉ်
လောတံးသုဉ်ဖုံသးညီအပူဂတံာ်ကတံာ်ထီဉ်အသးဒီးပိာ်ခွါလောကလဲအူပိာ်မုဉ်သ
ဝီန့ဉ်ပုာ်ကိးလောဖိဝါလီာ်.

ဖိဝါဟးထီဉ်လံတဘျီစီာ်တလိာ်ပာ်ကိးပိဉ်ဖိဝါဖိခဲလင်ဒီးမာလိာ်ပိာ်လီာ်တံာ်ဝံ
အူထီဉ်ကွဲ, ထံးစုာ်စုံး, အူပံဒီးဟးထီဉ်ဝဲပုာ်ဒီးတံးသုဉ်ဖုံသးညီလောကျဲဒီးဘိညါန့ဉ်
လီာ်. ဖဲကတုာ်ယီာ်အူပိာ်မုဉ်သဝီန့ဉ်ကိးဝဲလောဖိသုဉ်သဝီဒီးစီာ်တလိာ်ပာ်မာဖိဝါဖိကိး
ဂးဒီးဘိးသုဉ်ဒုတဂတဘိဒီးဖိဝါဖိခဲလင်ဘိးဝဲသုဉ်ဒုဝံဟဲစိာ်အူစီာ်တလိာ်ပာ်အ
အိဉ်ဒီးကံနီဉ်ဝဲနီဉ်ကွဲအိဉ်ပုာ်ဘိးသုဉ်ညါဝဲဖိဝါဖိဟဲပုာ်ဂးဒီးစီာ်တလိာ်ပာ်မာလိာ်
ပိာ်လီာ်ဝဲဖိလင်အံ, “မဆါတနံအံမုဉ်တံးတုာ်ဖျီမုဉ်နံ, မုဉ်နံသဘျုမုဉ်နံသးဖုံ
အိဉ်ဒီးတံးအိဉ်အိဉ်ဒီးတံးအိဉ်ကသုဉ်အိဉ်ကသုဉ်ပျာ်, ကဆိအိဉ်ကဆိပျာ်, ပုာ်က
ညီအိဉ်ပုာ်ကညီပျာ်အယိ, အိသံးတံာ်သံး, အိဉ်မုဉ်တံာ်မုဉ်, ဖိတဂမုဉ်တဂ, ဝါတ
ဂမုဉ်တဂ, မါတဂမုဉ်တဂ, ပုာ်မုဉ်ကတံာ်ဆာထာ်ကတံာ်ဆုဉ်နီ, ပုာ်မုဉ်ကတံာ်
ဆုဉ်နီကတံာ်မံလီာ်, အခိပညီမုဉ်ဝဲပကဘဉ်ပလီာ်ပသးဒီးပုာ်ပုာ်ဟ့တနီဘဉ်
ဆဉ်ပမုဉ်တမုဉ်ပဘဉ်ဆိဉ်လီာ်ပသးန့ဉ်လီာ်.” တုာ်စီာ်တလိာ်ပာ်မာလိာ်ပိာ်လီာ်ဝံဒီး
လဲာ်ဝဲတုာ်ယီာ်ဖိသုဉ်သဝီဒီးဖိသုဖိတဖဉ်, မုဉ်ကနီုဖိဉ်သဉ်ခွါ, ဖိဒဲဖိသဉ်မုဉ်ပုာ်ဖုပုာ်
တဖဉ်ဟဲဒီးသဂါဖိဝါအိဉ်ပုာ်ဒီးတံးမံမုဉ်နါဆါဒီးဟဲဟံးစုကွဲမံဝဲဖိဝါဖိကိးဂ
ဒီးဒီးဖိသုဖိအိဉ်ကတံာ်ကတံာ်ယာ်ဟံးစုတံာ်အိဉ်တံာ်အိဉ်လောလောပုာ်ပုာ်ဒီးစးထီဉ်ဒုး
အိဉ်ဒုးအိ, မာလုာ်အုဉ်ထါဒီးပိဉ်သကိးဝဲသကိးတံာ်ဒီးတနံကျာ်မုဉ်ဒိဉ်မးန့ဉ်လီာ်.
တ သဝီဒီးတသဝီတံာ်ဒုဉ်စါမုဉ်ဘူးန့ဉ်ဖိဝါဖိတဖဉ်အိဉ်တံာ်ဖျီအမူးဒီးတနံညါဒီးဖဲ
မုဉ်ဟါလီာ်န့ဉ်ဟဲကွဲဝဲတနီလောကဟဲကွဲအိဉ်ဒီးသဂါကွဲဖိသုအိဉ်ဒီးဟဲ

ကွၢ်ကတၢၢ်ကတၢၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်, တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၤကျဲၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်နီၤအိၣ်ခိးဝဲမူးကစၢ်ဒီးဟဲကွၢ်သကိးလၢမုၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်ဒီးဖိသုဖဲန့ၣ်လီၤ.

တချုးမုၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါခံၤအံၤကဲထီၣ်နီၤဒီးမၤဝါန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ပနီၣ်မ့ၢ်ဒ်အံၤ, လၢပိၢ်မုၢ်သဝီဖိသုတကပၤန့ၣ်ပှၤတ့ဝဲဘျီၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်, ပှၤဟံၣ်ဒီးကျိၣ်လၢပှၤပိၢ်ကျိၣ်သ့တဖၣ်ပိၢ်ဝဲဒီးပိၢ်ကူၤတဖၣ်လၢပှၤမၤသီၣ်ထဲအယုၢ်အကွၢ်လၢထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်တ့တၢ်ဖျိတခါဘၣ်တခါ, ဝံၤဒီးတၢ်လီၤန့ၣ်ဖိသုဖဲလၢတူၢ်လိာ်တမ့ၢ်တပျီၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲအါဂၤဒီးဟံၣ်ကိးဖျၢၣ်ဒဲးဟဲဟံၣ်ဖိၣ်ဝဲအသံးကိတဖၣ်ဒီးမ့ၢ်တီၤ, မ့ၢ်တီၤပံၤ, သဘျီၣ်လၢဒီးသးသ့ၣ်ဖဲဘျီၣ်ဒိၣ်အံၤအပူၤဒီးအါတက့ၢ်ပှၤတူၢ်လိာ်တၢ်တဖၣ်မ့ၢ်မုၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါဒိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်မး, ကလုာ်မုၢ်ကထါဆၢမးဒီးပှၤကိးဂၤသးခုလၢမုၢ်တၢ်နီၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲဖိသုဖဲတူၢ်လိာ်ဖိဝါဖိဒီးတမ့ၢ်တပျီၤလၢအဟဲခဲလၢဝံၤသံးကတံၢ်ဖးဒိၣ်ခံၤဖျၢၣ်လၢတလးမူးပိၢ်မုၢ်အဟံၣ်န့ၣ်စီၤတလီၤပၢ်ဘၣ်ဟဲဝဲလၢယုၢ်ဖးဒိၣ်အပူၤဒီးဟဲဟံၣ်လီၤဝဲလၢဘျီၣ်ခၢၣ်သးန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးတလးမူးပိၢ်မုၢ်ပိၢ်ခွါခံၤအံၤသးပှၤတဖၣ်ဒုးကူဒုးကၤထီၣ်အီၤလၢသးပှၤတၢ်ကူတၢ်ကၤ, ပၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်ပနီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကဲထီၣ်မုၢ်ပှၤဖုပှၤလံၤဒီးဖၢၣ်ထီၣ်ဝဲသတီၢ်ဝံၤပှၤခံၤအံၤန့ၣ်ဒ်အမ့ၢ်ကညီမုၢ်ကညီခွါလၢအဲၣ်တၢ်တီတၢ်လီၤအသိးအဝဲသ့ၣ်ခံၤမဲၣ်ဆုးစ့ၢ်ကိးလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ခၢၣ်သးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ခံၤအံၤ, ပိၢ်ခွါကဘၣ်လူလီၤထံလၢကတံၢ်ပူၤဒီးပိၢ်မုၢ်ကဘၣ်စ့ၢ်ထီၣ်ဝဲကိအိၣ်ဒီးသံးအထံဟဲလီၤန့ၣ်ကဘၣ်ဖိၣ်ဃာ်ဝဲကိအိၣ်ခံၤဒ်သိးသိးဒီးတုၤအပှၤလံၤန့ၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အိၣ်စီၤတလီၤပၢ်အဆိကတၢ်ဒီးသံးအခွဲးဝဲန့ၣ်ကဘၣ်ဖိၣ်ဝဲခံၤဒ်သိးသိးစ့ၢ်ကိးလီၤ. အဆၢကတီၢ်ဝဲအံၤ, ပှၤခံၤအံၤကဲထီၣ်ဒီးမၤဝါလံၤဒီးပှၤလၢအိၣ်ဝဲဘျီၣ်ပူၤအံၤကိးဂၤဒဲးသ့ၣ်ခုသးခုစံၣ်ကျိၣ်အူမိ, ပိၢ်ကျိၣ်အယုၢ်အကွၢ်ဘၣ်ထွဲထဲပှၤခံၤအံၤကဲထီၣ်မုၢ်ပှၤဖုပှၤဒီးဆၢဂ့ၢ်ဆၢဝါဝဲန့ၣ်လီၤ.

တုၤကွၢ်ဖဲဟါခိလီၤန့ၣ်မူးကစၢ်ပိၢ်ခွါကဘၣ်လဲၤမံၤလၢတလးမူးပိၢ်မုၢ်အဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. တချုးမံၤဒီးမၤဝါခံၤအံၤဘၣ်အိၣ်သကိးမ့ၢ်ဒီးတလီၤပၢ်, ဒီးပိၢ်မုၢ်မိၢ်ပၢ်မ့ၢ်အိၣ်ကဘၣ်အိၣ်သကိးတဘျီၣ်ယီၤဒီးဖိဝါဖိလၢအအိၣ်တ့ၢ်တဖၣ်ဒီးဖဲအိၣ်မ့ၢ်အဆၢကတီၢ်မူးကစၢ်ခံၤအံၤထိးခိၣ်သ့ၣ်ယံၤဒီးဖျၢၣ်လၢပှၤဖိကပိၢ်ဝဲန့ၣ်ဘျီၣ်လီၤဝဲလၢသ

ဘၣ်တဘျီအပူၤဒီးပှၤခံၣ်ကအံၤကဘၣ်ဖီၣ်ထူးဒူးအိၣ်ဝဲစီၤတလီၢ်ပၢ်ဒီးမိၢ်ပၢ်တဖၣ်
 လၢအစုခံၣ်ကဒ်သိးသိးန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးပှၤထူးဒူးအိၣ်ပှၤအိၣ်မ့ၤဖဲန့ၣ်တဖၣ်ကိးဂၤဒီး
 ဒီးပှၤခံၣ်ကအံၤလၢခံၣ်ကတၢ်ထိးခိၣ်ပံၤလၢအညၣ်ဒီးအခိၣ်န့ၣ်အိၣ်တၢ်ဒီးတဖၣ်က
 ဘၣ်အိၣ်ဝဲလၢခွးတဘျီအပူၤတုၤအလၢၣ်ယၣ်ယၣ်ဒီးပှၤကိးဂၤတဲန့ၣ်တဲအ့အဝဲ
 သ့ၣ်ဖဲအိၣ်ထိးခိၣ်ပံၤအခါဒီးအဝဲသ့ၣ်မဲၣ်ဆူးဝဲဒီးဘၣ်အိၣ်ဝဲကွၢ်ပှၤမဲၣ်တဘျီဘၣ်,
 ဘၣ်ကွၢ်လီၤဝဲထဲခွးတဘျီအပူၤဒီးအဝဲအံၤဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲပှၤခံၣ်ကအံၤအဲၣ်လိာ်ကွံ
 လိာ်အသးဒိၣ်မးအတၢ်ပနီၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးမုၢ်နၢတၢ်ခံးယိာ်လံန့ၣ်ပှၤမံၣ်ကိးဂၤဒီးဒီး
 ဂီၤဂီၤဘၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ဖိဒူးအိၣ်ဖိဝါတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဝဲဖိသ့ကဘၣ်လဲၤကဒါက့ၤဆူ
 ဖိဝါသဝီဒီးဖိသ့စ့ၢ်ကိးမၤဝဲဒ်ဖိဝါတဲတၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲဖိသ့လဲၤအခါလဲၤစ့ၢ်ကိး
 လၢတၢ်သ့ၣ်ဖဲသးညီလီၤ. ဖိဝါဖိလၢအိၣ်တၢ်တဖၣ်က့ၤဆိလၢညါရိးရိးလၢကခိးတူၢ်
 လိာ်က့ၤတၢ်အဂီၢ်လီၤ. ဒီးမ့မုၢ်မူးကစၢ်ပိာ်ခွါတခီက့ၤဆိလၢညါတန့ၢ်ဘၣ်, ကဘၣ်
 ဟဲက့ၤဒီးဖိသ့တဘျီယိဒီးအခါဘၣ်ပိာ်အခံတဘျီယိဒီးဖဲကတုၤဆူဖိဝါသဝီန့ၣ်
 ဖိသ့ဖိတဖၣ်စ့ၢ်ကိးသးပှၤတဂၤမၤလိာ်ပိာ်လီၤတၢ်ဝံၤ, ဘိးနီၣ်က့ဝံၤဒီးလဲၤယိာ်ဆူဖိ
 ဝါသဝီဒီးဘၣ်တၢ်အိၣ်ခိးတူၢ်လိာ်ဟံးစုကွၢ်မဲၣ်ဝဲဒ်အဝဲသ့ၣ်တူၢ်လိာ်တၢ်ဖိဝါအသိး
 လီၤ. မူးကစၢ်ခံၣ်ကအံၤဖဲအတုၤယိာ်လၢမူးကစၢ်ပိာ်ခွါအဟံၣ်ခိၣ်ထံးလံန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်
 ခံၣ်န့ၣ်ကဘၣ်ပျဲထီၣ်ပှၤအဂၤခဲလၢၣ်ဝံၤမးဒီးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ထီၣ်ဆူဟံၣ်ပှၤလၢခံ
 ကတၢ်လီၤ. တလးမူးပိာ်မုၢ်အံၤထီၣ်တုၤဟံၣ်ဖိခိၣ်တဘျီယိကဘၣ်လဲၤန့ၣ်ပိာ်အ
 ဝါအခံဆူအဟံၣ်ဖိ (ဒးဖိ) ပှၤ, ဟံၣ်လီၤကွံၣ်အထၢၣ်, အတၢ်ဖိတၢ်လံၤဝံၤမးက
 ဘၣ်ဟဲထီၣ်လၢဟံၣ်ပှၤဒီးဘၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အတၢ်မဲၣ်မုၢ်နါဆၢန့ၣ်လီၤ. ဖိဝါစ့ၢ်ကိး
 တူၢ်လိာ်ဖိသ့ဖိန့ၣ်အသိးစ့ၢ်ကိးမုၢ်ဒိၣ်မးဒီးဖဲတၢ်တ့ၢ်ဖျိအဆၢကတီၢ်တဘျီဘၣ်
 တဘျီန့ၣ်တံာ်တံာ်ဝဲတဘျီသိဘၣ်ဆၣ်ကညီဖိတဖၣ်တသးအူးတအ့န့ၣ်ဘၣ်. လၢ
 တၢ်သးတဖျါယိအပူၤ, မ့ၢ်တၢ်မုၢ်ဒီးမ့ၢ်တၢ်တိတခါလၢတၢ်တ့ၢ်ဖျိကညီလုာ်လၢဒီး
 မုၢ်သးဘၣ်ကညီဖိတဖၣ်ဒိၣ်မးလီၤ. ဖဲဆၢကတီၢ်အံၤန့ၣ်မုၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါဖိတ
 ဖၣ်လၢသဝီတဖျါဒီးတဖျါအတၢ်ရုလိာ်အါထီၣ်ဝဲ, မၤသးဖဲအဝဲသ့ၣ်ဒီးတနီၤ
 သးတၢ်အဲၣ်အိၣ်ထီၣ်လၢအပူၤလၢတၢ်ရုလိာ်တဘျီအံၤဒီးအိၣ်သ့ၣ်နီၣ်ပှၤမံၣ်အိၣ်သ့ၣ်
 လိာ်အသးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်သဝီတဖျါဒီးတဖျါမုၢ်ထံၣ်ဒီးသးအိၣ်လိာ်
 သးန့ၣ်စးထီၣ်တဲသကိးတၢ်စ့ၢ်ထံၣ်စ့ၢ်ဘိးဖဲကလီၤဖးအဆၢကတီၢ်ဟ့ၣ်လိာ်အ

သးလၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ဖိ, ပိၣ်မုၢ်ဖိတဖၣ်ဟ့ၣ်ပိၣ်ခွါဖိလၢထၢၣ်အူကံၣ်တနီၤဒီး ခိၣ်ဖၢၣ်ဖိဒီးတၢ်ဂၤကလုာ်ကလုာ်, ဒီးမ့ၢ်ပိၣ်ခွါဖိတဖၣ်ဟ့ၣ်ပိၣ်မုၢ်ဖိတဖၣ်လၢကု ကံၣ်ဖိတနီၤဒီးလၢမုၢ်ဒၤ, အဲဒ်ခိၣ်လၢပုၤကဟ်အိၣ်သဘျုၣ်သးသ့ၣ်လၢအပူၤအဂီၢ် ဒီးတၢ်လၢဟ့ၣ်, ကီၢ်လဲၢ်, ဒီစီၤ, သိၣ်က့ၣ်ဒ်ကညီလုၢ်လၢတၢ်သးအိၣ်တၢ်အဲၣ်တၢ် ဟ့ၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

တလးမူးပိၣ်မုၢ်အံၤဟဲမံလၢအဝၤအဟံၣ်အဆိကတၢ်တနၤန့ၣ်အမံၤပုၤတနီၤ အိၣ်တနီၤသံလံဘၣ်ဆၣ်ပုၤသးပုၤတဂၤပစီၣ်နီၣ်ဝဲပိၣ်မုၢ်, မါတဂၤအံၤကဒုလီၤ တၢ်ဆံးအါတလီၤတၢ်ဆံးအါန့ၣ်လီၤ. မါသီသီဖိတဂၤအံၤဖဲကကွၢ်မံးဒီးအဝၤလၢဒၤဒီး ဖိပူၤန့ၣ်ချီၣ်အိၣ်ဒီးအကံၣ်အကွဲးအပူၤဒီးပုၤဟ်ခိၣ်ခံဝဲအယိမါသီသီဖိတဂၤအံၤ ဘၣ်ကွၢ်ဝဲလီၤတၢ်ဒီးဘၣ်ဒါလီၤဝဲဒီးမံသကိးဝဲပုၤဒီးတၢ်သးခုတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွဲးတနၤ ကျၢၤဒီးလၢဂီၤဂီၤန့ၣ်မါအံၤကဘၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ဂီၤဂီၤဒီးကဘၣ်လဲၤဆုဘုန့ၣ်လီၤ. ဝၤတဘၣ်လဲၤဘၣ်ဒီးအံၤဘၣ်. တချုးလုာ်လီၤဘုန့ၣ်ကီၢ်လဲၢ်ဒၤပုၤပုၤဟ်ယုာ်ဝဲဒီးသ ဘျုၣ်သးသ့ၣ်, ကဘၣ်ကွၢ်ဝဲထံထံဆးဆးဒီးလူလီၤဝဲလီၤ. ဖဲလူလီၤဝဲဖဲအကဆုဝဲ လၢဆၢၣ်ပူၤန့ၣ်အါတကွၢ်ပုၤလူဘၣ်စီၣ်ဝဲလၢထံ မ့တမ့ၢ် ဟ်ဝဲဒီးဆီဒ်လီၤ. ပုၤမၤ ဝဲအကလုာ်ကလုာ်ဒီးပိၣ်မုၢ်လၢလီၤတၢ်တဖၣ်တၢ်ပစီၣ်အီၤထဲလဲၣ်ဘၣ်ဆၣ်မၤဝဲဂ့ၤ ဂ့ၤဒီးထံၣ်တၢ်ခဲလၢဒီးပုၤသ့ၣ်ညါလၢပုၤတဂၤအံၤလီၤတၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အယိပဲ ကညီဖိတဖၣ်ပအိၣ်ဒီးပထူသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအမ့ၢ်အတီၤဒီးကြးဝဲဘၣ်ဝဲတ ဖၣ်အကျါတၢ်တ့တၢ်ဖျိအံၤမ့ၢ်ပမိၢ်ပၢ်ဖဲပုၤတၢ်ဝဲဒီးဖိလံၤတဖၣ်မၤဝဲတုၤမ့ၢ်မဆါတ န့ၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

■ တၢ်ဃုးအိၣ်တၢ်မံၤလၢလၢပုၤလၢကျါ

အကတမံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဃုးအိၣ်တၢ်မံၤလၢလၢပုၤလၢကျါန့ၣ်လီၤ. ပကညီဖိတ ဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်, တၢ်သ့ၣ်န့ၣ်သးန့ၣ်, တၢ်သ့ၣ်ပုၤသးဆုဒီးခိၣ်န့ၣ်လၢအဂ့ၤ တဖၣ်လီၤ. လၢညါမိၢ်ပၢ်ဖဲပုၤတဖၣ်သ့ဝဲချီၣ်ပုၤဒီးဆဲးမၤဒီးခူၣ်န့ၢ်ဝဲတၢ်ပူၤဒီးဗံာ်ထု, ဗံာ်တၢ်တဖၣ်ဒီးအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်ဝဲထီၣ်ဘိစ့ၢ်ကိးလီၤ. လၢပစီၣ်ခဲအံၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အံၤပသ့ၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးဒ်အကတီၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အသိးပသ့ၣ်စ့ၢ်ကိးကျိတဖၣ်လီၤ. က

ညီဖိလောကစာ်ခိၣ်တဖၣ်သဝီတဖျၢၣ်အိၣ်ဒီးသဝီသးပှၢ်တဂၢၤဒ်ပှၢ်န့ၢ်အိၣ်ဒီးယု
ထာအိၣ်အသိးန့ၢ်လီၤ. သဝီခိၣ်အံၤမ့ၢ်ပှၢ်လောအသ့ၣ်ညါသဝီဖိအတၢ်ဖိးအိၣ်မၤအိၣ်
ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအဂ့ၢ်လီၤ. သဝီဖိတဂၢၤမ့ၢ်ခးန့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလောအဆိးဒ်ယုၢ်,
လံၣ်ပအိၣ်ဒီးယဲတဖၣ်အခါဟဲက့ၤဖိအိၣ်ဝဲဒီးဟံၣ်ဖိယိဖိန့ၢ်လီၤ. ဟံၣ်ဖိယိဖိကိးန့ၣ်
ဒီးအိၣ်ဘၣ်ဝဲကၤဘျီကၤဘျီလီၤ. မ့ၢ်သဝီဖိတဂၢၤမ့ၢ်ခးန့ၢ်တၢ်ဟံၣ်တဖၣ်လံၣ်န့ၣ်ဟဲက့ၤစိၣ်
ဝဲဒီးလဲၤကိးသဝီသးပှၢ်ဒီးသဝီသးပှၢ်ကိးသဝီဖိစ့ၤဂၢၤဒီးဟဲကါအိၣ်သကိးဝဲဝံၤသဝီ
တနီၤဒိၣ်သဝီတနီၤဆံး, သဝီသးပှၢ်တခိၣ်ဟံၣ်ဖိယိဖိလောအအါဒိၣ်န့ၢ်ဝဲအါတစဲးမ့ၢ်
စ့ၤဒီးဒိၣ်ဝဲစ့ၤတစဲးပှၢ်ခဲလၢၢ်သးလီၤပလိၣ်ဒီးဒ်ပှၢ်သးပှၢ်စံးဝဲတၢ်ဒိၣ်အိၣ်နီၤ, တၢ်
ဆိးအိၣ်ပံၤအသိးန့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်အခိၣ်ယံးဒီးအစုအခိၣ်, အပှံၢ်ကဗုန့ၣ်ပှၢ်ခးတၢ်က
စၢ်ကဘၣ်ဖိအိၣ်လောအဟံၣ်ဒီးသဝီဖိလောအဟံၣ်ဘူးတဖၣ်ဟဲစိၣ်အမ့ၢ်ဒီးအလီၤဒိၣ်
ဝဲဒီးဟဲအိၣ်သကိးမ့ၢ်လောပှၢ်ခးတၢ်ဖိတဂၢၤအဟံၣ်တမ့ၢ်လောအဘဲလီၤဆီဘၣ်. မ့ၢ်ဝဲ
တၢ်ယူတၢ်ဖိးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံတၢ်ပနီၣ်တမံၤဒီးတဘျီတခိၣ်န့ၣ်ပှၢ်ခးန့ၢ်ဝဲတၢ်မံၤလၢၢ်ဒ်
အမ့ၢ်တၢ်ယီၤ, တၢ်ဘီနၢၤ, တၢ်ဖးတဖၣ်န့ၣ်မၤဝဲဒ်အံၤအသိးန့ၢ်လီၤ. ကညီဖိလုၢ်
လၢၢ်ဒ်သိးအံၤတဖၣ်မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤလၢၢ်တၢ်လီၢ်တနီၤနီၤန့ၣ်တၢ်တမၤလၢၢ်အိၣ်ဘၣ်
သန့ၣ်က့ၤလၢကစၢ်မ့ၢ်ထီၣ်တခိၣ်အိၣ်ဒီးဝဲအယိတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢပကြးဒုး
အိၣ်ထီၣ်ဒီးဝဲဘၣ်က့ၤပဖိပလံၤလၢၢ်ခံတစိၣ်ဘၣ်တစိၣ်န့ၢ်လီၤ.

သားပျားနိုင် ဘန်ကသုဇာ

လာ-နီဖီအဆူဉ်, မဲရ်ဂါမိဒဲကတီ

တၢ် တၢ်လာမုဂါဝဲဉ်တဂၤန့ဉ်မ့ၢ်ပှၤလာအသးပှၤနီဉ်တၢ်ဆူဉ်ဒိဉ်မးလီၤ. တၢ်လီၤတပူၤ, ဟးယုတပူၤ, ဟးလူၤယုတၢ်လာအစိၣ်ယၢ်ဝဲလာအစုအိဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. အသးအိဉ်အနံဉ်ယၢ်ဆံဘဉ်ဆဉ်အခိဉ်ဝါအါန့ၢ်ပှၤအနံဉ်ယုဆံလီၤ. မ့ၢ်လာအတၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤအါအယိဇါ. အဆိကမိဉ်တၢ်အါအယိဇါ. မ့ၢ်လာအတၢ်ဒုဉ်တၢ်ထုတၢ်အယိဇါ. အမိၢ်သံသဒုဉ်ကွံာ်အီၤဖဲအသးအိဉ် ၄၉ နံဉ်ဖဲအတအိဉ်ဟံဉ်အခါဖုးသံပျီၢ်သံဘဉ်မးအသးလီၤ. အဝဲဒီးအပုၢ်နီၢ်မုဉ်ဟဲက့ၤတုၤတဟါယီဘဉ်ဆဉ်တနၢ်ဟူဘဉ်လာအမိၢ်အတၢ်ကတိၤဘဉ်. လၢမိၢ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤတၢ်ပိးတၢ်လီၤအကျါအိဉ်ဒီးအဝဲၣ်ဖါလါအလံာ်ကွဲးနီဉ်တၢ်, အထၢဉ်လာပှၤလဲၤဟံးန့ၢ်က့ၤဖဲလၢၢ်ခိဉ်ဖဲအလီၤအုးထံအကပၤဒီးမိခဉ်သာဖျၢဉ်ဖဲထံဆူဉ်အလီၢ်န့ဉ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်အစိဉ်န့ဉ်ပှၤယုသာသီဘဉ်ဆဉ်ပှၤတထံဉ်နီတပူၤဘဉ်. မိၢ်သးဘိပၤယၢ်ဟံးယၢ်အဖိခွါအတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖဉ်လၢ ၃၅ နံဉ်အတီၢ်ပှၤတုၤအသံတစုလၢတၢ်တသီဉ်တသဲဘဉ်အပူၤလီၤ. တဆိကမိဉ်မုၢ်လၢဝဲလာအမိၢ်ကသံဆိဆိဒ်အံၤဘဉ်. တကဟုကယၢ်ဒီးမၤမုဉ်ဘဉ်အမိၢ်အသးလီၤတၢ်လီၤဆဲးအယိအသးဘဉ်ဒိတဖဲဖိညါလီၤ.

မုဂါဝဲဉ်အဒိပုၢ်ဝဲအိဉ်ယိးဂၤလီၤ. အဝဲကိတဂၤသံဖဲအသးအိဉ်ယုနံဉ်, မ့ၢ်မ့ၢ်ဖါလါ, ပှၤခံဂၤတဂၤ, လီၤအုးသံထံဖဲအသးအိဉ်အနံဉ်ခံဆံအခါန့ဉ်လီၤ. အဝဲစ့ၢ်ကီးဟံးယၢ်အဝဲၣ်ဖါလါအလံာ်ပရၢလၢအကွဲးအိဉ်သကိးအီၤတုၤခဲအံၤလီၤ. မ့ၢ်ဆိ

မိပ်ထိပ်ကွာတော်အိပ်မူလာဘၣ်လဲၤခီဖျိဝဲတဖၣ်န့ၣ်ဒ်တော်အမုၢ်အိပ်ဝဲအသိးတၢ်သး
ဘၣ်ဖျိပ်တၢ်သးလီၤသဘ်းအိပ်ဝဲဒၣ်အါမးစ့ၢ်ကိးလီၤ. မုၢ်မုၢ်ဂ့ၤ, ဖျိပ်မုၢ်ဂ့ၤသးပုၤနီၣ်
ဝဲတန့ၢ်နီၣ်တခါဘၣ်. လီၤကံဘၣ်အိၤဒ်တၢ်မၤအသးဖဲမဟါတဟါအသိးလီၤ.

အဖုဖါဝါမုၢ်ပုၤန့ၤပုၤလၢသဝီမဲးလါတဂၤလီၤ. လၢအတကံၤလၢန့ၣ်အိပ်ဒီး
တၢ်ဟိ, တၢ်ယီၤ, ထိးတံၢ်ဒီးတၢ်သူအခိၣ်ယံအကလုာ်ကလုာ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၤကသံၣ်
ကသိၣ်အမုၢ်တၢ်ဖးန့ၤ, တၢ်သူသဒိ, ကလီၤသဒိဒီးတၢ်ဂ့ၤတၢ်ဂၤလၢပတနီၣ်ယၢ
ထိပ်အိပ်အါမးစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဖုအဖိပိၣ်ခွါတဖၣ်စ့ၢ်ကိးဖဲအဖိချိပ်ပျံၤသ့ထီၣ်ဝံၤအလီၢ်
ခံအိၣ်ဘၣ်ကသူဟီၣ်ဘီၣ်ထီၣ်ဘိလီၤ. အဖိပိၣ်မုၢ်တဖၣ်လ့ၢ်လုၢ်ထီၣ်သ့ဂ့ၤမး
လီၤ. တဘျီအဝဲသ့ၣ်ဒီပုၤဝဲၤလဲၤဟးဆူအဖဲအဖုအသဝီမုၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. တဂီၤတခိၣ်
ဖုမဲးလါလဲၤယုအိၣ်ဟီၣ်သံၣ်နါဒီးကိးယုာ်ဒီးအလံၤမုၢ်လံၤခွါလၢအဟဲဟးတဖၣ်
လီၤ. လဲၤတုၤပုၤတတၢ်ဒီးဖုဝဲၤဟိကွံာ်ပျံၤမုၢ်သ့ၣ်ယံၣ်မုၢ်တဖၣ်ဒီးဖါဟ့ၣ်သံကွၢ်အ
ဖု, “နဟးမၤတၢ်မနုၤန့ၣ်လဲၣ်.” အဖုတဲဆၢအိၤ, “န့ၣ်လီၢ်အဝဲအံၤမုၢ်ဖုအတၢ်လီၤ.
မုၢ်ဘၣ်ဖဲးအခါန့ၣ်ဒ်သိးပဲးအိၤကမုၢ်ကညီအဂီၢ်ဖုဝဲၤဟိဆိပ်တၢ်အနိးအဘျးတ
ဖၣ်န့ၣ်လီၤ.” ဖုဟးယုကဒီးယိးအဂံၢ်, မးကဲးသၣ်, တညၣ်လၢတဖၣ်အခါဖါဟ့
သံကွၢ်ကဒီးလီၤ. ဒီပုၤဝဲၤအကျါဖါဟ့မုၢ်ပုၤလၢအသံကွၢ်တၢ်ဆူၣ်ကတၢ်လီၤ. အဖု
တဲအိၤ, “ပကချီလုၢ်မၤထီၣ်တၢ်အလွဲၤလီၤ. တၢ်အလွဲၤမုၢ်လၢအဂီၢ်ယဲး, အဂီၢ်အ
လါအဂီၢ်လီၤ.” ဖါဟ့တဲကဒီး, “ဖု...ယဲယကွၢ်ဂ့ၤလၢအဘီ...နတၢ်န့ၣ်အဘီအဂီၢ်
တပၣ်မးလဲၣ်. အဖု...” “အဘီန့ၣ်ညီလီၤ. ဟံၣ်ကပပန့ၣ်ထူၣ်အိၣ်, သယိအိၣ်ပုၤ
ချီယုာ်ဝဲပန့ၣ်လဲ, သိအိၣ်ဒီးသယိဝံၤထုးထီၣ်လဲၤဆွံန့ၣ်လၢကပံာ်ကျါန့ၣ်နထုးထီၣ်
ဆူၣ်က့ၤ, လုၢ်ကထီၣ်လၢအဘီဂ့ၤမးလီၤ. ပုၤမုၢ်သးလီၤအသူန့ၣ်ပုၤဘၣ်ချီဒီးမါန့ၤ
ဘၣ်လီၤ. ထံလၢပုၤချီယုာ်န့ၣ်ကဘၣ်မုၢ်ဝဲၣ်ချါထံလီၤ.” ဖုတဲဘၣ်အလံၤဝံၤတဲထွဲ
ဝဲ, “နသံကွၢ်တၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်ယတဲယုာ်တကဲလၢဘၣ်. တၢ်ကိာ်တၢ်ကဲၤတၢ်န့ၣ်မဲာ်ဝဲၣ်
န့ၣ်မဲာ်ချီပုၤတခါဒီး...နမုၢ်အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါက့ၤသံကွၢ်လီၤတၢ်လၢနမုၢ်ဂံၢ်နီၣ်ဝဲၣ်န့ၣ်...ဖု
ဟဲဘၣ်အတၢ်အခါနမုၢ်ဂံၢ်မၤဖုဟဲယုန့ၣ်အိၤတၢ်တဖၣ်အံၤလီၤ. ပုၤချီလုၢ်မုၢ်ဒုအိၤ
လီၤ. ပုၤထီၣ်တၢ်န့ၣ်အါတက့ၢ်လၢနမုၢ်ဂံၢ်ဒီးနဖဲလီၤ. မ့မုၢ်နမိာ်ဒုလဲၤအိၣ်လၢလၢာ်ခီ
န့ၣ်လ့ၢ်လုၢ်ထီၣ်တချးဘၣ်. ထဲအဖိအိၣ်က့ၤအိၣ်, တူၢ်လိာ်တမ့ၢ်တပျီၤ, ဂဲၤ

လိင်လှာဟံၣ်အတၢ်မၤတနၢ်ဒီးတနၢ်ဝံၣ်ဖဲန့ၣ်လီၤ.” ဖါဘီတၢ်ထီၣ်, “ မ့ၢ်ဖုနုတဲတၢ်
န့ၣ်မ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤ.” မ့ၢ်ထူၣ်တၢ်ကိၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဒီးဖုလံၤတဖၣ်ဟဲက့ၤဆူဟံၣ်စိၣ်ယုၣ်
ဟီၣ်သံၣ်နီၤဒီး, တၢ်ခဲၣ်လုၣ်အလွဲၤတဖၣ်ပွဲၤဒီးတၢ်သးခုလီၤ. ဂ့ၤလၢဖါဟ့ၣ်တကတ
ဟဲဘၣ်လၢတၢ်လုၢ်ခုးသးခုးအကတီၢ်ဘၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဟဲဘၣ်အကတီၢ်ဖဲန့ၣ်ကသံကွၢ်
တၢ်ဆံးအါလဲၣ်. သံကွၢ်ကြၢးတကြၢးတမ့ၢ်လၢကသ့ၣ်ညါဘဲဘၣ်. မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်
ပပုၤကညီတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထုအကျါအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်လၢပကြၢးသံကွၢ်တကြၢးသံကွၢ်
သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖါတၢ်အါမုၢ်ပၢ်ကတဲၣ်ကတီၢ်ဂီၤတၢ်အိၣ်တီၢ်လီၤဝဲပထိးသၣ်, မိၢ်ဟဲသၣ်သံ
သိ, အံၤသၣ်တၢ်တီၢ်တတီၢ်, ကသုထံမ့ၢ်ဝဲဘဲဆံၣ်ဒီးပၣ်ယုၣ်ညၣ်ဆၣ်ဝါဖိန့ၣ်လီၤ.
တၢ်ဒီးတၢ်လၣ်, တၢ်သၣ်တဖၣ်အိၣ်သ့ထီၣ်လံ. တကီၤဆံၣ်သၣ်, ပထိးဖးထီ, ပ
ထိးနီၣ်က့, တဲၣ်တီဖျိတဖၣ်ပွဲၤကျိးပူၤလီၤ. တၢ်ယီၤထီၣ်အကတီၢ်ကိးဖိအိၣ်ဖျါထီၣ်
ဒီးပုၤလဲၤသ့ၣ်အိၣ်ကျိးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢကရၢၢ်တအိၣ်ဘၣ်အယိပုၤဘၣ်ခိးကျိးတဂၤ
ဒ်သိးကျိၢ်ပနၢ်သုတဟဲယီၢ်ဘျးအိၣ်ဂီၤတၢ်ဒီးတၢ်လၣ်. တၢ်သုတၢ်သၣ်တဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.
အိၣ်မ့ၢ်ဝံၣ်အိၣ်ခိးဝဲအဖိမုၢ်ဖိခွါခံၣ်ဒ်သိးကဟဲခိးကျိးလၢအလီၢ်ဒီးအဝဲကက့ၤထီၣ်
ဟးကွၢ်တၢ်လၢဟံၣ်တဘျးန့ၣ်လီၤ. အဖိမုၢ်ဖိခွါခံၣ်တဟဲဟံၣ်ထီၣ်လၢနီတဘျီ
ဘၣ်. မ့ၢ်ဝဲမုၢ်ဘူၣ်န့ၣ်က့ၢ်တထီၣ်အယိမိၢ်ဒ်ဒီးကိၣ်က့ၢ်ယဲးခံၣ်ကိးအိၣ်သကိးဝဲနီၢ်
ဝဲၣ်လၢအဟံၣ်လီၤ. နီၢ်ဝဲၣ်န့ၣ်ထီၣ်အမိၢ်သိၣ်အီၤလၢတဘၣ်ဟးပုၤဟံၣ်ဘၣ်. တ
ဘၣ်ဟးမံပုၤဟံၣ်ဘၣ်. ပဟးပုၤဟံၣ်န့ၣ်ပယီၢ်ဘၣ်ပုၤမ့ၢ်အူခံလီၤ. နီၢ်ဝဲၣ်အိၣ်ဒီး
ဒုၣ်ထဲန့ၣ်န့ၣ်အယိတၢ်သိၣ်ဒီးတၢ်ကတီၢ်ဒီးတဖၣ်အံၤတနၢ်ပၢ်ဝဲအခိပညီအမဲၣ်ညါ
တၢ်မုၢ်ဘၣ်အီၤလၢဟးပုၤဟံၣ်, ဟးဂဲၤလိာ်က့, ဟးမံအိၣ်သကိးအသကိးတဘျီဘျီ
ဒုၣ်လဲၣ်လီၤ. တဘျီအဝဲလဲၤမံအိၣ်သကိးနီၢ်ဖိသုလၢအမ့ၢ်မိၢ်မုၢ်ကမဲအဖိ, နီၢ်ဖိသု
အမိၢ်တဲယုၤအီၤတၢ်ယဲၤပူၤလၢမုၢ်နၢ်ဒီး, လါဖိကပီၤလီၤဟံၣ်ကးပြးဖိအပူၤဟံၣ်ခိၣ်
ထူၣ်ဖျိတဆူတဆူမုၢ်ဒိၣ်မးသးပုၤနီၣ်ဝဲတန့ၢ်နီတဘျီဘၣ်. ဟံၣ်လၢအလဲၤဂဲၤလိာ်
က့, တံၤသကိးလၢအလဲၤမံအိၣ်သကိးဝဲတဖၣ်အဟံၣ်တယံၤဒိၣ်ဒိၣ်အယိအမိၢ်ပျဲ
အီၤတဘျီဘျီလီၤ. ဖဲအတယုၤခွဲးဒီးဟးဝဲယံၤအခါဟဲက့ၤတုၤန့ၣ်မ့ၢ်တဘၣ်ဆၢၣ်ဘၣ်
တီၤနီၣ်ဖျိမ့ၢ်တမ့ၢ်ဆုၢ်ကဒိၣ်အိၣ်ခိးလီၤယၢ်အခိၣ်လီၤ. မိၢ်ဒ်ဒီးကိၣ်က့ၢ်ယဲးဒီးပုၢ်ဝဲ

ဟဲကိးအိသးခဲဝဲဒိဉ်မး, ယုအခွဲးလၢအမိဒီးအမိပျဲအိလီၤ. အမိတဲထွဲအိလၢ တဘၣ်လဲၤယံာ်ယံာ်တဂ့ၤ. မုာ်ဘၣ်အိဉ်မ့ၤန့ၣ်ဟဲက့ၤတုၤအတုၤတက့ၤ. နီၣ်ဝဲဉ်ပိာ် ထီၣ်အသကိးအခံလၢတၢ်သ့ၣ်ခုသးခုအပူၤတုၤအတုၤဟံၣ်ဒီးထံၣ်ဝဲလၢအဖုဆ့ၣ် နီၤအိဉ်လၢဟံၣ်ဗဲာ်ညါလီၤ. ဖုန့ၣ်အမံၤမ့ၢ်ဝဲရွဲၣ်လးယီၣ်ဘၣ်ဆၣ်ပုၤသ့ၣ်ညါဒီးပုၤ ကိးအါလၢဖုဂီၤခံလီၤ. ဖုဂီၤခံထံၣ်ထီၣ်အလံၤတဘျီယီၤစံးဝဲ, “လဲၤခိးကျိး, သုပာ်က ဟဲက့ၤဒဲးဝဲ..တဘၣ်ဂဲၤဒီနံၤဒီနံၤတဂ့ၤ...” မိာ်ဒိဉ်အာ်လီၤ, “မ့ၢ်ဖု, ပကအိဉ်တ စိာ်ဝံၤပကလဲၤ...” ဖုတတဲလၢတၢ်နီတမံၤဘၣ်. ဆ့ၣ်နီၤအိဉ်ယိကလၢာ်ဖဲဟံၣ်ဗဲာ်ညါ န့ၣ်လီၤ.

ဒီပုၤဝဲဒီသကိးသၢဂၤဆ့ၣ်နီၤဖဲဟံၣ်တၢ်နာ်တတီၤဒီးကတီၤသကိးတၢ်ဒ်ပုၤ သးပုၤအသိးလီၤ. အဲဝဲသ့ၣ်ကတီၤသကိးတၢ်ပဉ်ယုာ်ဒီးတၢ်လီၤနံၤတဖၣ်စ့ၢ်ကိး လီၤ. လီၤခံကတၢ်ကိဉ်ကိဉ်ယဲးတဲဝဲ, “ယကတဲနၢလၢယဖုအဂ့ၢ်, ဖုဉ်ခိဉ်အစိပ ယီၤ (ဘံၣ်အာ်အ့ၣ်) တဖၣ်တဲလီၤဝဲလၢပုၤဟံၣ်ကိးဖျါဒီးကဘၣ်အိဉ်ဒီးချါထံ ကိ, ကဘၣ်တီၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ခိဉ်ထံခိဉ်လီၤ. ယဖုမၤန့ၢ်ချါထံကိ, မၤန့ၢ်ဝဲအလီၤဖဲတၢ် ဖိခိဉ်, ဟံထီၣ်ဝဲဒီးလီၤတၢ်အယိလဲၤထၢထီၣ်ဟံထီၣ်က့ၤဝဲဒီးစံးဝဲ-ကက့ၢ်ယုၤဧၤ, ..မၤပိးပိးတဂ့ၤ...တၢ်အံၤပယီၤသးကထံၣ်လၢပချါထံကိတအိဉ်ဒီးကကျိသံ ဝဲာ်သံဘၣ်ပုၤ, ပပျံၤဒိဉ်မး...ပနာ်နၢကကိဉ်ဒီဘၣ်ဆၣ်ဝံသးက့ၤဘၣ်ပုၤ...” တဲဝဲ အဖုအဂ့ၢ်ဒီးနံၤသကိးဝဲသၢဂၤန့ၣ်အခါ, တမ့ၢ်လၢအဖုနၢဟူအတဲတၢ်အဂ့ၢ်ဘၣ်, အဖုဟဲယီၤဒီးနီၣ်လဲာ်ဂ့ၢ်, “ယတဲသုလဲၤခိးကျိးန့ၣ်သုတနၢဟူဘၣ်ဧါ.” မိာ်ဒိဉ်ဒီး အပုၤယုာ်သဖိုထီၣ်ဆူဒီးချါကျိဉ်မဲာ်ကျိဉ်နါပိာ်လီၤဝဲအဟံၣ်ယီၤဖးထီၣ်ဂ့ၢ်ကလၢတ ဘျီယီဆူဒီးဖိလၢ, နီၣ်ဝဲဉ်ဒူးတၢ်တဘၣ်လၢဒီးယုာ်အိဉ်ခူသ့ၣ်အဖုလၢသံၣ်ဘီၣ်ပုၤ, အဖုလူၤယီၤအဲဝဲသ့ၣ်ဒီးနီၣ်လဲာ်ဂ့ၢ်ဖးထီတဘိ, အလံၤခံကယုာ်တခိခိနံၤတခိခိ...မ့ မ့ၢ်နီၣ်ဝဲဉ်တဂၤပျံၤတၢ်အသးတအိဉ်လၢလၢအလီၤဘၣ်. ဖုလူၤပုၤတချုးနီတဂၤ ဘၣ်. ဖုက့ၤကဒါဆူဟံၣ်ဒီးအဲဝဲသ့ၣ်သၢဂၤတိလိာ်သးခါနီၣ်ဝဲဉ်တဲထီၣ်ဝဲ, “သုမ့ၢ်ဒီ ကန့ၣ်ဖုအကလုာ်ဒီးလဲၤခိးကျိးန့ၣ်ယကလဲၤပိာ်ဘၣ်ကိးသုခံကမ့ၢ်ဒိဉ်န့ၢ်ဒီးယဘၣ် ယုာ်ဘျီမဲာ်ဘျီနါလၢသုသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဒ်အံၤမၤတဘျီဘၣ်လီၤ. ယဲယဘၣ် က့ၤဆူဟံၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. မ့တမ့ၢ်ဆုၤကဒိဉ်ကအိဉ်ခိးလီၤဟံဘၣ်ဖုးယခိဉ်...” တဲဝဲဝံၤ

ကွာဆူဟံဉ်လီၤ. ကွာတုၤဟံဉ်ဘဉ်လၢအမိဘုဉ်လီၤထိးဆဉ်ဆိဆဉ်အယိဝဲအါ တၢ်တချးဘဉ်.

လၢခံတနွံတၢ်ကူဉ်ထီဉ်လၢအဂၢတမံၤလီၤ. ပှၤဖိသဉ်တဖဉ်ဟးထိးအိဉ်ယဲမိာ် ရၢလၢသ့ဉ်ထူဉ်ကပၤလီၤ. တမုာ်ဒ်သိးပှၤဖိသဉ်ခဲအံၤဟးလူၤဖျီဉ်ဝဲလၢကိဉ်ထၢဉ် န့ဉ်ဘဉ်. နီၢ်ဝဲဉ်ဟးယုန့ၢ်ကဟီဒိတဒိဝဲလီၤယွၤဝဲပန့ၢ်ထုးဒီးဘံပးဝဲလၢကဟီဒိအ ခိဉ်ထံးဝံၤဟးထိးဝဲယဲမိာ်ရၢဒ်ပှၤဂၢအသိးလၢကရၢၢ်ဖးလဲၢ်အပူၤသ့ဉ်ထူဉ်တဖဉ်အ ကျါန့ဉ်လီၤ. ပှၤဖိသဉ်လၢအနီၢ်ဒိဉ်ထီဉ်ဒ်တၢ်မုာ်ကျါဒီးစီၤဖဲသ့တဖဉ်မၤန့ၢ်ဝဲအ ဘုဉ်အါတဖးလီၤ. တၢ်မုာ်ကျါၤဟဲဆူအအိဉ်ဒီးဝဲဘဉ်အီၤယကဟ့ဉ်နၤတၢ်ထုးတ ဖးဟဲပိာ်ယခံ-လဲၤပိာ်ဝဲအခံဒီးအတၢ်ဟ့ဉ်လီၤအီၤတပျီဉ်ထုးဟဲဝဲလၢပိာ်ပူၤလီၤ. ဖဲအဝဲမၤန့ၢ်တပျီဉ်ထုးန့ဉ်မုာ်လၢအထုးယွၤဘုးတၢ်ဂ့ၤမးအယိမၤန့ၢ်ဝဲယဲမိာ်ရၢတ ဘျးဘုဉ်လီၤ. တုၤတၢ်ထုးလီၤစ့ၤဒီးလဲၤယုကဒီးဝဲဘဉ်ဆဉ်တုၤအဘျီအါတဘျီလဲၤ ယုဝဲတဘုဉ်လၢဘဉ်. လဲၤယုတၢ်မၤစၢၤလၢစီၤဖဲသ့ဒီးမၤဝဲအလဲၤဟံးန့ၢ်အီၤဖဲအ ထံဉ်ဟံၤပှၤကစၢ်ဟဲဝဲအလီၢ်န့ဉ်လီၤ. အဘျီအါစီၤဖဲသ့မၤယုာ်အီၤတမုာ်လၢဘဉ်ဒီး လဲၤဝဲလၢအကစၢ်ကစီၤတၢ်ဖဲတၢ်မုာ်ကျါၤအဒးဖိလၢဒီးဘဉ်လၢတၢ်မုာ်ကျါၤအမိာ် ထါထဉ်အဖိလၢဒီးအတၢ်ပြီလီၤဘဉ်အီၤလၢသဘျီဉ်ထံအယိဘဉ်ကွၢ်ယုာ်ဆူအ ဟံဉ်လုဉ်ထံလုဉ်နီၢ်ပံၤကွံာ်ခိဉ်လၢအချ့လီၤ.

ဖဲနီၢ်ဝဲဉ်အတီၤထီထီဉ်လဲၤမၤလိတၢ်လၢတၢ်လီၢ်အဂၢတတီၤအခါသ့ဉ်နီဉ်ဘဉ် ကွၢ်ဝဲအသဝီဒိဉ်မးလီၤ. သ့ဉ်နီဉ်ထီဉ်ဘဉ်အသကိးလၢအဟးထၢအိဉ်ခွဲဉ်ဖိ. တရံး ဖိ, ထံမိာ်တၢ်သဉ်ဒီးအီၤတဖဉ်, အသကိးလၢအလဲၤလီၤလုဉ်သကိး, ပိာ်သကိးထံ ဒီးအီၤလၢထံကျိပူၤတဖဉ်ဒိဉ်ဆံးပြဲသ့ၤယုာ်ဒီးပှၤသးပှၤတဖဉ်လီၤ. ဖဲအအိဉ်မၤလိ နံးတၢ်လၢသဝီအခါအသကိးဖိတဖဉ်အဟံဉ်န့ဉ်လဲၤတုၤလဲၤဟးဘဉ်ဝဲကိးဂၤ, ဂဲၤ လိာ်ကွဲ, အိဉ်မုၤဆွံဒီးဝဲသကိးတၢ်န့ဉ်လီၤ. အသကိးဖိတဖဉ်စ့ၢ်ကိးဟဲဟးလိာ်ကွဲ ဘဉ်လၢအဟံဉ်လီၤ. တဘျီဘျီအဝဲကွံာ်စိယီၤတၢ်ဆူအသဝီကစၢ်ကလိတကပၤ တၢ်အာဉ်ဒိကိဉ်လိဉ်တဖဉ်လီၤကံးသိဖိအိဉ်အဆဉ်လဲၤဝဲၤလဲၤဝီၤကဒံကဒါဟးမၤ ကွံာ်ကဲထီဉ်ကွၢ်လၢတၢ်အဂၢတမံၤ, အတၢ်ဆိကမိဉ်တဖဉ်ဒံကွံာ်ဆူအံၤဆူဘးဒ်

တော်အောင်အသီးတော်သယုာ်သညိလီၤဘၣ်အီၤဒီးအမ်ထံလီၤယုာ်လၢအဘိးပၤတဘိ
တဘိအိၣ်စ့ၣ်ကိးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အတၢ်အဲၣ်အလီၢ်အိၣ်ဆိးထံး, အတံၤသကိး, အပူၤ
သဝီဖိတဖၣ်ဒီးအတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်လၢသ့ၣ်လၢသးတဖၣ်ပူၤတသ့ၣ်ညါန့ၢ်အီၤနီ
တဂၤဘၣ်. မ့ၢ်လၢအဝဲအိၣ်မူဖျါဒ်ပူၤသ့ၣ်ဖွံးညိတဂၤအသိးအမ်ညါအဝဲမ့ၢ်ဒီး
ဒၣ်ပူၤသးနီၣ်တဆံးဘျီဖိတဂၤအယိန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဂံၢ်လၢအလဲၤအိၣ်ဝဲဒီးအီၤတဂၤန့ၣ်မ့ၢ်ပူၤတသဝီဖိဒီးအီၤလီၤ. တဟါန့ၣ်မ့ၢ်
ဂံၢ်နီၢ်ဒါတဲအီၤ, “တၢ်မ့ၢ်ကျၢၣ်သံးနသ့ၣ်ညါခါ.” နီၢ်ဝဲၣ်ဖးဘၣ်အသးလီၤဂံၢ်ဒ်လိဖျး
ဘၣ်အီၤအသိးလီၤ. မ့ၢ်ဆၣ်ထီၣ်တန့ၢ်ထီၣ်ကွဲၣ်ဝံၤဟါဒီလီၤက့ၤလ့ၢ်ဆူအဟံၣ်တပျံ
တၢ်နီတမံၤဘၣ်. က့ၤတခိခိကွဲၣ်စိယီၤမ့ၢ်လီၤဂီၤတခိခိ, တၢ်ဒုၣ်စၢၤခဲန့ၣ်ရံၣ်ကျဲန့ၣ်
က့ၤဝဲယံၣ်အမံးနံးယံၣ်ဆံးဒီးတုၤဆူအဟံၣ်လီၤ. က့ၤတုၤသံကွဲၣ်အမိၢ်, “မိၤဒေ, တၢ်မ့ၢ်
ကျၢၣ်သံဘၣ်မနုၤလဲၣ်. အဆိးက့ၢ်လဲၣ်.” အမိၢ်တဲအီၤ, “အနၢ်ဒါနၢ်ဆါနးဒိၣ်မး
အယိသံဝဲလီၤ.” ဟံၣ်လီၤထၢၣ်ဝံၤလ့ၢ်ကဒီးဆူတၢ်မ့ၢ်ကျၢၣ်အဟံၣ်လီၤ.

ပူၤလဲၤဆူၤလီၤကွဲၣ်ဆူအသ့ၣ်ခိၣ်ဝံၤလံ. အိၣ်က့ၤဒၣ်လၢပူၤဟဲဆိးသီလီၤ. မ့ၢ်
န့ၢ်ဒီပူၤဆိးသီအခါပူၤမၤအအိၣ်မ့ၢ်ဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ. ပူၤဖိအိၣ်ထိးညါဒီးတကွဲၣ်ဒုၣ်ခုၣ်
လီၤကဘးလီၤအိၣ်က့ၤထဲတကွဲၣ်ဒုၣ်အသံးဘၣ်ဆၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ပူၤတနီၤဒုၣ်ဝဲတၢ်
အိၣ်လၢပူၤသံအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဝဲတဘျီဘၣ်. စံးစ့ၢ်ကိးဝဲလၢ, “ပူၤအိၣ်န့ၣ်ပူၤ
သးပူၤနီၣ်တၢ်ဆူၣ်လီၤ.” မ့ၢ်အဝဲတခိတၢ်သ့ၣ်ဝံၤအသးဒီးမ့ၢ်စ့ၢ်, တံၤသကိးလၢအ
သံသဒၣ်ကွဲၣ်အီၤတဂၤဟဲက့ၤလူၤဝဲအစိၣ်တချးဘၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်
ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အတၢ်အဲၣ်တၢ်သးအိၣ်ဘၣ်အတံၤသကိးဒီးအဟံၣ်ဖိယိဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လဲၤမၤလိတၢ်လၢတၢ်လီၢ်အယံၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဖီၣ်ဘၣ်အသးဒိၣ်မး
လီၤ. အတံၤသကိးတဖၣ်အမိၢ်အပၢ်တမၤန့ၢ်ဆီၣ်ခဲအီၤမးလဲၣ်. ဒိၣ်ထီၣ်မၤလိတၢ်
လၢသဝီပူၤတုၤအတံၤလၢဒီးမၤစၢၤက့ၤအမိၢ်အပၢ်လၢတၢ်ထူစံၣ်လိာ်ပွဲၤ, တၢ်ဖးခုး
ဖးသံၣ်, တၢ်သ့ၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်, တၢ်ဘျီတၢ်ဖိၣ်လၢတဟံၣ်ဂီၢ်တဒါးဂီၢ်-တၢ်မုၢ်တၢ်
ခုၣ်ဒိၣ်န့ၢ်အန့ၣ်နယုကဘၣ်ခါ. တၢ်အ့ၣ်လိာ်ဆိးက့ၤလိာ်တအိၣ်, တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘျီ
တဖျါတမုၢ်တအိၣ်-တၢ်ကလုာ်ကလိာ်တအိၣ်, တၢ်အဲၣ်ပုၤအဲၣ်ဝဲၢ်, အဲၣ်မိၢ်အဲၣ်ပၢ်,

တၢ်ဟံၣ်ကဲမိၢ်ဖၢ်သရၣ်သမၢအိၣ်လၢအိၣ်ပွဲၤလီၤ.” အဝဲအံၤမ့ၢ်နီၣ်ဝဲၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တမံၤဖဲအသ့ၣ်နီၣ်သးသယုၢ်ဆၢထံၣ်ဘၣ်အဟံၣ်အယီၤအမိၢ်အဖၢ်ဖဲအအိၣ်ယံၤလၢတၢ်မၤလိအဂီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤအဝဲဘၣ်ဆိတလဲအိၣ်ကိယံၤဒိၣ်န့ၣ်ဒီးလၢညါဖဲကွၢ်စိယီၤဝဲအသဝီကစၢ်ကလိယံၤလၢတဖျါဘၣ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လဲၤမၤလိတၢ်ဒီးအဝဲဖါသူလၢတၢ်လီၢ်ယံၤ, ဖဲတၢ်ကီၢ်ခါကဘၣ်ဟဲကွၢ်ပားဆူဟံၣ်အခါသးခဲဒိၣ်မးလီၤ. ကတၢ်ကတီၤထီၣ်အသးလဲၤဆူဟံၣ်မိၢ်ညါတကွၢ်က့ၢ်ဟံၣ်လီၢ်ခဲတက့ၢ်က့ၢ်ပွၤဒီးတၢ်နံၤတၢ်အ့ၤလီၤ. အမ့ၢ်ဂၢ်တဲအိၣ်-တၢ်လၢပုၤနံၤန့ၣ်ပုၤဘၣ်ဟီၣ်လီၤ. တဘၣ်နံၤအါအါတဂ့ၤ. ဆိကမိၣ်ဝဲ, “ယသးခုအယီၤယနံၤလီၤ. မ့ၢ်တၢ်ဟဲထီၣ်လၢယသးပုၤလီၤ. ဘၣ်မနုၤအဘၣ်ကတီၤယၢတၢ်ကတီၤလၢအခိပညီတအိၣ်ဘၣ်ဒ်န့ၣ်လဲၣ်.”

ဟဲကွၢ်ဝဲဒီးအဝဲခါစးထီၣ်လၢဂီၢ်ခိယုန့ၣ်ရံၣ်, ဒီးထီၣ်သိလ့ၣ်, ကဘီ, ကဘီဖိတဆိဘၣ်တဆိတုၤက့ၢ်တၢ်လီၢ်လၢအလဲၤအိၣ်ကိယုညါဝဲကဘၣ်က့ၢ်ဆူအဟံၣ်လၢခိၣ်လီၤ. ဖါသူက့ၢ်အိၣ်ခိးအိၣ်လၢကျဲတီၤအခါအဝဲပားလူၤကတီၤဒီးတၢ်ဒီးအသကိးလၢအအိၣ်သကိးဘၣ်ကိးအိၣ်တတီၤယီၤဒီးအိၣ်လၢညါတဖၣ်တနီၤန့ၣ်လီၤ. အသကိးမ့ၢ်အကျါတဂၤတဲအိၣ်, “နဟဲက့ၢ်ခဲအံၤနကထံၣ်ဘၣ်လၢနဝဲၣ်ခါဝဲလဲၣ်.” “ယဝဲၣ်ခါဘၣ်မနုၤလဲၣ်.” “နဝဲၣ်ခါလီၤအုးထံနတသ့ၣ်ညါဘၣ်ဒါ.” ယတသ့ၣ်ညါတၢ်နီတမံၤဘၣ်. တမ့ၢ်ပျၢ်လဲၣ်.” ကတီၤတၢ်ဝဲဟဲက့ၢ်လူၤက့ၢ်ဝဲအဝဲဖါသူလီၤ. တသံကွၢ်ဝဲတဘျီယီၤဘၣ်. ဖဲအဟဲက့ၢ်ခိစံၣ်ပျီအခါသံကွၢ်ဝဲ, “သူဒၢ, ပုၤတဲလၢဖါလၢလီၤအုးထံန့ၣ်မ့ၢ်အနီၢ်ကီၢ်ဒါ. ကမ့ၢ်ပုၤတဲကမ့ၢ်တၢ်လီၤဒါသၢ်.” ဖါသူတဲအိၣ်, “အနီၢ်ကီၢ်လီၤ. ဟံၣ်နသးမ့ၢ်မ့ၢ်တက့ၢ်. ပတၢ်အိၣ်မူအံၤမၤအသးဒ်ဘျီမ့ၢ်ပစီၤလၢမ့ၢ်ဂီၢ်ဒီးလီၤမၤကွံၣ်ဝဲဖဲမ့ၢ်ကီၢ်ဆါဆဲးအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.” “နလဲၤအိၣ်ကိတပူၤယီၤဒီးယၢဘၣ်မနုၤနတတဲယၢလဲၣ်.” “ယဲစ့ၢ်ကိးအခိၣ်ထံးယတသ့ၣ်ညါတၢ်နီတမံၤဘၣ်. ယသ့ၣ်ညါလၢဖဲကွဲးလံာ်ခိဖျိလံာ်တးန့ၣ်တမ့ၢ်အကွဲးလံာ်ဆူပအိၣ်ဘၣ်. ဖဲယထံၣ်ချးပုၤဖးလံာ်ဒီးကတီၤလီၢ်သးတၢ်ကသွံကဖးန့ၣ်ယကွၢ်လီၤဆိဘၣ်ယၢလီၤ. ယသ့ၣ်ညါလၢစီၤထီၣ်အိၣ်လၢပုၤကျါအယီၤကသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဖဲယသံကွၢ်အိၣ်န့ၣ်အဝဲတဲလၢတၢ်တလီၤဆိနီတမံၤဘၣ်. ကမ့ၢ်ပုၤတဲအိၣ်

လာတဲတဂ့ၤလီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးယသးတစူၤလၢအယိယလဲၤယုက္ခါတဘၣ်ယလိာ်နူ
ယသးဒီးဟံးမၤသးလၢယကလူၤဖျးသံအိၤအယိအဝဲတဲဖျါထီၣ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ
လၢဖါလါလီၤအုးထံအဂ့ၢ်လီၤ. ယကတဲနၤယတဲတထီၣ်ဘၣ်. ဖဲနကဟဲက့ၤဘၣ်
အခါနသ့ၣ်ခုသးခုအယိယတအဲၣ်ဒီးမၤဟးဂီၤနတၢ်သးခုစ့ၢ်ဘၣ်. ယသါကတဲနၤ
လၢကဘီပူၤအခါဒီၣ်တဲတထီၣ်ဘၣ်. ယပူၤဒီးခဲာ်ကးသူသူလၢယကဟီၣ်နူသ့ၣ်အ
ဂီၢ်လီၤ.”

“ယကဘၣ်စးထီၣ်တဲနၤဒ်လဲၣ်. အခါဖဲလဲၣ်ယဆိကမိၣ်တဘၣ်ဘၣ်. ခဲအံၤ
မ့ၢ်လၢနသံကွၢ်ယၤအယိယတဲနၤလီၤ. တဘၣ်သူၣ်အုးသးအုးဒိၣ်လၢကဲာ်ဆိးတ
ဂ့ၤ. မ့ၢ်တနံၤပကဘၣ်ပိာ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးအခံလီၤ.” တဲဒ်လဲၣ်တဲ-နီၢ်ဝဲၣ်ကွၢ်ကျဲတဖျါ
လၢၤဘၣ်. ဘၣ်ကျဲးစးဘၣ်လီၤဆဲၣ်ကွၢ်အမဲာ်ထံဒီးခါထီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်သးအုးဒိၣ်
ဒိၣ်ကလဲာ်အပူၤလီၤ. သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တၢ်အကလုာ်ကလုာ်အကျါသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ယုာ်ဝဲ
တၢ်ကတိၤလၢအမ့ၢ်, “ပုၤနံၤအါ, ပုၤဘၣ်ဟီၣ်” န့ၣ်လီၤ. က့ၤတုၤဟံၣ်ထံၣ်ဘၣ်ဝဲ
အမိၢ်အပါဒီးအဖံသးပုၤလိးဆံသၢနံၣ်တဂၤအိၣ်ခိးသဂၢ်အခိၣ်လၢတၢ်မာ်လီၤသပုၤ
အပူၤခီဖျါအတဟဲက့ၤထံၣ်ဘၣ်လၢအဝဲဒိၣ်ဖါလါဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤမုၢ်ဂါဝဲၣ်မ့ၢ်ပုၤသးပုၤနီၣ်တၢ်ဆူၣ်ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီး
တၢ်လဲၤခီဖျါတဖၣ်အံၤသးပုၤနီၣ်ဝဲတန့ၢ်နီတဘျီဘၣ်. အနီၢ်ဆံးခါဟံၣ်ဖိယိဖိအိၣ်တ
ဆံခံဂၤ, လဲၤပူၤကွၢ်တဂၤဘၣ်တဂၤခဲအံၤအိၣ်က့ၤထဲအဒိပုၤဝဲၣ်ယုၤဂၤလီၤ. အိၣ်တ့ၢ်
ဒီပုၤဝဲၣ်ယုၤဂၤန့ၣ်တအိၣ်လၢလၢဟံၣ်တဖျါၣ်ယိဒ်လၢညါဘၣ်. မ့ၢ်လၢထီၣ်ပုၤထီၣ်
ယုၤလံၣ်ပုၤလံၣ်ယုၤအယိထီၣ်ဖိနိလံၤအိၣ်လၢအကစၢ်ဟံၣ်ယိဒ်ဝဲလီၤ.

တံၤသကိးသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးထံၣ်လိာ်ဒီးသးတနီၤတထံၣ်ဘၣ်လၢဖးယံာ်အိၣ်
တနီၤလီၤ. မ့ၢ်အလဲၤဖျါက့ၤဆူလဲၣ်ဖဲလဲၣ်တဲတဘၣ်ဘၣ်. ဆၢတုၤကဒါက့ၤဆူနီၢ်
ဆံးဖိသ့ၣ်ခါအကတီၢ်ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢပုၤက့ၤတုၤကဒါက့ၤတသ့နီတဂၤ
ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မိၢ်ပံၤဖဲဖုအတၢ်ဆဲးတၢ်လၢတၢ်အိၣ်မူလၢအဂ့ၢ်တဖၣ်ကသ့ၣ်
နီၣ်ဒီးအိၣ်မူထွဲဝဲထီၣ်ဘီန့ၣ်လီၤ.

ပမုံပပုဂံ အတၢ်မၤလိၣ်ပိၣ်လီၤ

လၢ-စံၤထူစံၤ, နီၣ်ဂံၢ် (၁) တီၤထီၣ်ကွံၢ်, မိၢ်လးအူဒဲကဝီၤ

U မိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလၢအလဲၤပူၤကွံၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအအဲၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်
ဒီးမၤကလုာ်အိၣ်ကစု, မ့ၢ်ပုၤလၢအအဲၣ်ဖဲဒဲးမၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့မ့ၢ်တ
အိၣ်ဘၣ်ဆၣ်သနၢ်က့အဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံၢ်, တၢ်ပူၤတၢ်ဖိး, တၢ်ဖိးသကိး
မၤသကိးလဲၤပုၤက့ပုၤအိၣ်ဝဲလၢအဲၣ်သ့ၣ်အသိးအကျါ, ဟံးဃာ်ဂၢ်ကျါဝဲလုာ်
လၢ်ထူသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးဟံးဒိၣ်ဝဲလုာ်ဖိထီၣ်ဖိဒီးအါတက့ၢ်မ့ၢ်ပုၤလၢအမၤလုာ်
အုၣ်ထီၣ်သ့ကိးဂၤဒဲးလီၤ.

ဒ်တၢ်သးဝံၣ်ဖိတယုာ်စံး, “ပမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလၢအလဲၤပူၤကွံၢ်ပုၤလုာ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်ဝဲ
လၢပဂီၢ်, မိၢ်ပၢ်ဖဲဖုသ့ၣ်ဒါ, သုတၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢသးကံၢ်ပူၤဆိမိၣ်, ဆိမိၣ်က့ၤတ
လၢ်”, ဒ်တၢ်သးဝံၣ်ဖိတယုာ်အံၤစံးဘၣ်ပုၤအသိးမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလၢပုၤလၢညါတဖၣ်မ့ၢ်
တအိၣ်မူက့ၤလၢပသိးပကျါဘၣ်ဆၣ်အလုာ်အလၢ်အသကၢ်ပဝးလၢအဂ့ၤသ့ၣ်တ
ဖၣ်လီၤစၢၤဝဲလၢပပုၤကလုာ်အကျါတုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤလီၤ. ပပုၤကလုာ်လၢက
စၢ်ခံကလိကျါတဖၣ်ဟံးဃာ်ကျါဒဲးပမုံပပုဂံအတၢ်ဂ့ၤတၢ်ဝါလုာ်လၢ်ထူသန့ဒီးမၤ
လုာ်အုၣ်ထီၣ်သ့ဒဲးဝဲတနီၤလီၤ. မ့ၢ်ပပုၤကလုာ်လၢဒဲးကဝီၤပူၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒုတနီၤနီၤ
မ့ၢ်ပုၤလံၤလူၤကျါဆုၢ်, ပုၤမထီၣ်မရၢ်ဖိတနူၤပၢ်နီၤဘျါက့ၤတၢ်ဖိးအိၣ်မၤအိၣ်အဂ့ၢ်
အကျါလၢဘၣ်. တနီၤနီၤဒုးဇီၢ်တသ့ၣ်ညါ, ဘုအထူၣ်ဇီၢ်တထံၣ်ဘၣ်, ကူၢ်သ့ၣ်
တသ့, ဖဲးဒုးတဘၣ်, ယၢဘုတသ့, ဂုၤဘုတဘၣ်, ယီၢ်ဆၢၣ်တလီၤ, ထီၣ်ဆၢၣ်ခိၣ်

တတ်ဘဉ်. မလုအုဉ်ထါတသ့ဒီးလုလုထူသနူလီၤဘျာကွံာ်ဝဲလၢကလုာ်ဂၢအကျါလၢာ်ယဉ်ယဉ်လံလီၤ.

ပမုံ့ပုဂံလၢကီၤတဖၣ်အိဉ်ဒီးထံခိဉ်ကီၤကစၢ်, စကီၤစဘါ, ဒိကနုဉ်ဝဲသုဉ်က့သးပုဂံကလုာ်အိဉ်ဒီးတၢ်ယူတၢ်ဖိးမၤသကိးတၢ်လၢတၢ်သးတဖျၢဉ်ယီလီၤ. ပမုံ့ပုဂံတဖၣ်အါတက့ၢ်လုာ်အိဉ်အသးသမူလၢတၢ်မၤခးမၤသံဉ်ဒီးထူစံာ်လိာ်ပွဲၤတဖၣ်လီၤ. ဟံးယာ်ဂၢကျါဝဲအတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, တကူတသးနါစါကလုာ်ဂၢအကူအကၢဘဉ်. အဝဲသ့ဉ်တဖၣ်သုဉ်ဝဲဘဲဒီးထါကူထါကၢဝဲ, ထါဆ့ထါယဉ်လၢတမုံ့တပျီဟံဉ်ဖိယိဖိအဂီၢ်လီၤ. မုံ့ပုဂံလၢတူၢ်တံာ်တူၢ်တမုံ့သ့, ယုအိဉ်ယုအိဉ်မုၢ်န့ၢ်န့ၢ်နီၤလီၤအိဉ်လိာ်အသးအိဉ်ဝဲဒ်သိးသိးတအ့ၣ်လိာ်ဆိးက့လိာ်အသးဘဉ်. တၢ်သီဉ်ဝံသဲကလၢလၢတဂၢဒီးတဂၢအဖိခိဉ်တအိဉ်စ့ၢ်ကိးဘဉ်လီၤ. မ့မ့ပဝဲခဲအံၤတဖၣ်ပတၢ်အိဉ်မူတဒ်သိးစါလၢာ်ထးလၢဘဉ်. ပမုၢ်န့ၢ်ဟူသ့ဉ်ပိးဒီးပလူၤပမုၢ်န့ၢ်ဟူဝုဉ်ပိးဒီးပလူၤလီၤ. ပတဆိကမိဉ်ထီဉ်လၢပမုံ့ပုဂံအတၢ်မၤလိာ်ဘဉ်. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအယိသးအိဉ်ဟ်ဖျါထီဉ်က့ၤယဲဘဉ်ယးပမုံ့ပုဂံအတၢ်သီဉ်ဖိသီဉ်လံၤဒီးအတၢ်မၤလိာ်ပိာ်လီၤတဖၣ်လီၤ.

ပမုံ့ပုဂံစံးဝဲဒ်အံၤ, ဖိသ့ဉ်လံၤသ့ဉ်စၢ, အိဉ်ဒီးဒီးနူၤဒီးန့ၢ်ကနုဉ်ထံကနုဉ်ဆးတၢ်တက့ၢ်. နီၢ်ထံဉ်စီထိးခ့ၣ်ကတုၤဝဲဒ်ဘူးထီဉ်ဝဲလံလီၤ. အိဉ်ချာဉ်သဉ်ကမဲၤချာဉ်ဒုတဂ့ၤ, အိဉ်ချာဉ်သဉ်ဒီးကနုဉ်ချံသဲတက့ၢ်. တုၤပိမံၤပိထၢန့ၢ်လီၤဝဲဆူပုၤကညီအပူၤန့ၢ်ကဲထီဉ်ဝဲဒ်နီၢ်ထံဉ်စီထိးလီၤ. တၢ်ယူတၢ်ဖိးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံတအိဉ်လၢဘဉ်န့ၢ်ပုၤကအ့ၣ်လိာ်သးဒီးဒုးလိာ်ယၢလိာ်အသးလီၤ. ပုၤဒီးပုၤဝဲ, ပုၤဟံဉ်ဖိယိဖိကဒဲကဒဲကထီဒါလိာ်က့ၤအသးလီၤ. တၢ်အမုၢ်အခုဉ်တအိဉ်လၢဘဉ်. ဖိသ့ဉ်လံၤသ့ဉ်စၢ, ပုၤကအဲၣ်တၢ်ကလုာ်ကလီၤ, တၢ်တလီၤတဆိးဘဉ်န့ၢ်ကအါထီဉ်ဂီၢ်ထီဉ်ဝဲဒ်လီၤ. ပုၤအမဲာ်ကခံးန့ၢ်ကဝုၤလၢပာ်တသ့ဉ်ညါလၢဖိ, ဖိတသ့ဉ်ညါလၢမိာ်, ပုၤတသ့ဉ်ညါလၢဝဲာ်, ဒဲဉ်တသ့ဉ်ညါလၢမံၤပုၤ, မံၤပုၤတသ့ဉ်ညါလၢမာ်ဘဉ်န့ၢ်လီၤ. ပုၤကမၤအသးဒ်မဲာ်တဲးလဲးသးလီၤလိာ်အသးလီၤ. ပုၤကဘဉ်တၢ်ပျိးန့ၢ်တွဲၢ်န့ၢ်အီၤဆူတၢ်ဒုဉ်ကဲးဒုဉ်လီၤအတၢ်သုဉ်လီၤသးကွံအပူၤလီၤ.

ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်ဧၤ, ပလီၢ်သုသးဒီးထၢၣ်လီၤဝီၤလီၤသုသးထံထံဆးဆးတက့ၢ်. မိာ်စံၣ်မိာ်လါကန့ၢ်လီၤဆူပှ်အပှ်, နီၢ်လီၤနီၢ်ပျီၢ်ကပၢ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်, ကဟးလံၣ်န့ၢ်လီၤ န့ၢ်တၢ်ဒီးကဟးမၤကဒံကဒါပှ်သးလီၤ. ဝံဒဲၣ်, ကိာ်ဒဲၣ်, ဝါဒဲၣ်လ့ၢ်, ပၤဒဲၣ်ထံ, ကလ့ၢ်ဒဲၣ်တက့ၢ်. တၢ်သီၣ်လၢအံၤသီၣ်လၢဘးန့ၣ်ဝံၣ်ထီၣ်ခိၣ်ဆဲထီၣ်န့ၢ်တဂ့ၤ, လူၤအိၤယီၢ်အိၤတဂ့ၤ. တၢ်လၢအသံန့ၢ်ပှ်အဂ့ၤ, တက့ၢ်န့ၢ်ပှ်အဝါန့ၣ်ဟးဆူးအိၤ တက့ၢ်. ဟံးန့ၢ်တၢ်ဂ့ၤဒီးက့ၢ်လိတၢ်အဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. သ့ၣ်ဆီၣ်ယုာ်သးဆီၣ်ယုာ်လၢ တၢ်အၢအပူၤတဂ့ၤ.

ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်ဧၤ, ထံကလဲၤလၢအရံးကီၢ်ကလဲၤလၢအဝီအယိပှ်ကဟဲက့ၤ လၢဒုၣ်ဝဲၢ်ကဟဲက့ၤလၢဒါလီၤ. မၤဒီးဝၤ, ဖိဒီးပၢ်, ပှ်ဒီးဝဲၢ်ကထီၣ်ဒါလိာ်အသးလီၤ. ကသံသ့ၣ်မိၤက့ၤလိာ်အသးလၢအလီၤသအုးသပှ်ဒိၣ်မးလီၤ. တၢ်ဝံၣ်တၢ်ကၤက အိၣ်ထီၣ်ဒီးပှ်ကဖျိၣ်လီၤလၢတၢ်ဝါသၢမံၤလၢအမ့ၢ်ဝဲမ့ၤ, အံၤသ့ၣ်ဒီးဘဲန့ၣ်လီၤ. ပှ် ဘၣ်နီၤလိာ်သးအံၤသ့ၣ်လၢတယၤလၢအပူၤလီၤ.

ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်ဧၤ, စီၤဘီလံလူၢ်ကဟဲပှ်ကဘၣ်က့ၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်ဝံၣ်တၢ်ကၤ, တၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သ့ၣ်စ့ၤန့ၣ်လီၤ. တုၤစီၤဘီလံလူၢ်ဟဲန့ၣ်တၢ်ကယံးဘုကယံးမ့ၤအယိဖံး ယဲာ်တၢ်, ဖံးက့ၢ်တၢ်, ဖံးလီၢ်ခိၣ်ဆၢၣ်ကျၢၤကျၢၤတက့ၢ်. ထါဖံးဝဲ,

တၢ်ကကၤဘီလံလူၢ်ဟဲ,
နကက့ၣ်ယုၤနီၢ်ဒဲလဲၣ်.

တၢ်လၢဘီလံလူၢ်န့ၢ်မ့ၢ်သံမိာ်ပိၤတကလုာ်လီၤ. တုၤအလီၤလံန့ၣ်တနၤမ့ၢ်ယီအတီၢ် ပှ်အိၣ်တုာ်ကွံာ်ဘုခဲလၢာ်လီၤ.

ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်ဧၤ, နီၢ်ဝါဆဲးဖျိန့ၣ်လူၤအိၣ်ဖဲအကြားတက့ၢ်. ကျိၣ်ပကန့ၣ်လၢ အသီၣ်စ့ပကန့ၣ်လၢအသဲတက့ၢ်. ပှ်ဖျိၣ်လဲၤတၢ်လၢယဲာ်ကနူၤပှ်ကဲဒိၣ်လဲၤတၢ် လၢယဲာ်ကန့ၣ်လီၤ.

ကြါကြါမ့ၢ်ပှ်လီၤကုကြါ,
စ့ပှ်ကုဘုတပှ်ကု.

ဆူးလီးခိန်ဒီးမးအိန်ကစုဒတကွာ်. ဘုကစာ်န့ၣ်အိန်လၢစါခိန်, စ့ကစာ်န့ၣ်အိန်လၢ စါလၢလီၤ.

မ့ၤဘိန်တဘိန်ကဆိတဒုအယိမးမ့ၤမးဝဲၤမးဆူၣ်ဆူၣ်တကွာ်. ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ် ဧၤ, တၢ်ယံးဘုယံးမ့ၤဝံၤအလီၢ်ခံပုၤသ့ဖိးယဲာ်တၢ်တုၤလၢပုၤသးဖိပၢ်ကဘၣ်လဲၤဒုး တၢ်လီၤ. ပုၤကလဲၤဒုးတၢ်န့ၣ်ဖိမ့ၤညးကကျိဖိစ့, မါမ့ၤညးကကျိမါစုလီၤ. တၢ်မ့ၤဟဲ ကိးမိာ်ကိးပၢ်သ့န့ၣ်ကိးဆါအီၤတဂ့ၤ. ထံမ့ၤထီၣ်ကလုာ်မ့ၤကဲၤဒီးပုၤကပူၤဖျဲးထဲပုၤ လၢအဟံးယာ်ဂၢ်ကျၢၤတၢ်အိန်ထံးတဖၣ်လီၤ. တၢ်တၢ်တုၤအန့ၢ်ဖးတၢ်တုၤအကိး တကွာ်. သ့ခိန်တိသ့ၣ်တရုဲခဲးလံးခးဟ့ၤလၢသ့တၢ်တၢ်တန့ၢ်ဖးတၢ်တကိးအယိ လီၤ. နၢ်လီၤသ့သးဒီးန့ၣ်တၢ်န့ၣ်တၢ်တဂ့ၤ. ပုၤန့ၣ်အဒါန့ၣ်, ပုၤသ့ၣ်န့ၣ်အဒါသ့ၣ် ဝဲလီၤ. ထီၣ်န့ၣ်ယူၤန့ၣ်ပျၢ်ဘီဒီးတၢ်ယီၤဆူၣ်န့ၣ်လီၤတီၤလၢထံလီၤ.

ပုၤလၢအနၢ်လီၤအသးန့ၣ်ကလီၤတီၤဝဲဒၣ်လၢဘၢကွီၢ်လီၤ. သ့ၣ်လၢန့ၣ်လီၤ တၢ်ဒုးဖဲအိန်ထံးလီၤ. ပုၤထီၣ်သ့ၣ်သ့န့ၣ်လီၤတၢ်သံလၢသ့ၣ်ခံဒီးပုၤပီၢ်ထံသ့န့ၣ် လီၤအုးသံလၢထံလီၤ. ကွဲန့ၣ်လီၤအုးသံလၢအစီဒီးတခူးမဲာ်ထီၣ်န့ၣ်ကွီၤလီၤက့ၤအ ကိာ်ဒုးဝဲအယိပလီၢ်သ့သးတကွာ်. သ့ၣ်လၢအတၢ်န့ၣ်ကလံၤန့ၣ်အလၢလီၤပုၤအ ခိန်ထံးလီၤ. ပဒိန်န့ၣ်ပုၤ, ပုၤအိန်ဒီး-ပဆံးန့ၣ်ပုၤပုၤဆံးန့ၣ်ဒီးပုၤအိန်ဒီးဝဲဒၣ်လီၤ. ထံတၢ်ပီၤလီၤထံ့န့ၣ်တဘၣ်အလီၢ်ကိးဘျီဒီးဘၣ်.

လၢတၢ်န့ၣ်အယိတချုးပအိန်တၢ်န့ၣ်ပဘၣ်အူသ့ၣ်ဒီးတချုးပကတိၤတၢ်န့ၣ်ပ ကဘၣ်ဆိကမိၣ်အီၤထံထံဆးဆးလီၤ. ပအုၣ်တၢ်မ့ၤဘျဲးန့ၣ်ပယုၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ပ အိန်တၢ်မ့ၤအါန့ၣ်ပအုၣ်အါဝဲလီၤ. တုၤပအုၣ်အါတလၢန့ၣ်ထွံၣ်အိန်တလၢာ်ဘၣ်. ပတၢ်ကမၣ်အါလၢပကတိၤတၢ်အါအယိလီၤ. အယိတၢ်သ့သးတကွာ်. ပထုထံမ့ၤတ ဘၣ်လၢခိန်န့ၣ်ပကိးနါထံတဟဲဘၣ်. ပမၤတၢ်မ့ၤတဘၣ်တၢ်ထံတၢ်တီၤအသးန့ၣ်ပ ဘၣ်ဆိန်ဂ့ၤတသ့ဘၣ်.

ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်ဧၤတၢ်စူၤမ့ၤဘၣ်ယီၤမ့ၤသ့န့ၣ်ဟီၣ်ခိန်ကထီၣ်လၢဒီးဘုကထီၣ်

ဟ့က့ၤဝဲလီၤ. ယုတၢ်အၢတဂ့ၤ, မၤတၢ်ဂ့ၤတက့ၢ်. တၢ်အၢအိၣ်ဘူးဒီးပုၤလၢပစုစ့ၣ်ပစုထွဲမံၣ်ညါလီၤခံလီၤ. ပတကိးအီၤဒၣ်လဲၣ်ကျဲၣ်ယီၤပုၤလီၤ. ပမုံယုၤသံၣ်ဒီးဝဲပစုန့ၣ်ကဟဲယုၤဆူပအိၣ်ဒ်သိးဆိဘံၣ်ယုၤဆူအမိၢ်အအိၣ်လီၤ. ဟးဆူးတၢ်အၢမၤတၢ်ဂ့ၤ, ဟံးန့ၢ်တၢ်ဂ့ၤဒီးက့ၢ်လိတၢ်အဘၣ်တက့ၢ်.

သုအဲၣ်တၢ်ထၢဘၣ်ထၢဘၢ, သုမံၤအိၣ်ခံယုၤသၢယုၤဒီးသုဆဲးဆူၣ်မၤဘၢသံၣ်သုၣ်မိၤက့ၤတၢ်အယိ, သုခိၣ်တိသုၣ်တရွဲမံၣ်ခးလံခးဟ့, သုကျဲကတၢ်ဟ့သးလၢၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်လီၤက့ၤသုသးတက့ၢ်. သုကဲထီၣ်ပုၤတဝဲၣ်နးစ့, ထီၣ်ကံဆိမံၤ, ထီၣ်ဆံၣ်နီၤဒီးတၢ်မၤန့ၤအိၣ်ယီၣ်သုလၢသုတပလီၤသးအယိလီၤ. လီၤလိၣ်သရၣ်သးကဲသရၣ်ထဲတဂၤဧၤတဂ့ၤ. ခိၣ်အဖျၢၣ်တဆံတၢ်ကူၣ်အါန့ၢ်ခိၣ်တဖျၢၣ်လီၤ. ကိၣ်ပုၤတဆူကိးဖူးတဒိၣ်ဒီးခိၣ်သၣ်ယံတဖျၢၣ်တန့ၤတၢ်ဘၣ်. သုမံၣ်တဝဲခိၣ်သးတဝဲကစၢ်ဘၣ်. သုခိၣ်ထံဘိၣ်သးနီၤပုၤဘူ, မံၣ်ချံတကယၤထံၣ်တၢ်အါန့ၢ်မံၣ်ချံခံတိၣ်လီၤ. ဆိၣ်အါဘၣ်ဆိၣ်ပိၣ်, ဆါအါဘၣ်ဆါကျၢၤ. ဝဲတဘိတဝဲထံ, ပုၤတကၤတဝဲတၢ်အမံၤဘၣ်. ကတိၤတၢ်ထဲတဂၤဧၤတဂ့ၤ, ပုၤတဂူကျူတဘၣ်သွဲန့ၣ်လဲၤကဟံအီၤတဂ့ၤ, ယီၤတလံၣ်ဝဲထီၣ်တဂ့ၤ, မၤအၢမၤနးမုၣ်ကမဲဖိၣ်ယဲတဂ့ၤ. မ့ၢ်လၢသုန့ၢ်က့ၣ်တၢ်ဒိကန့ၣ်တအိၣ်ဒီးလိၣ်သုသးအယိသိၣ်ဂဲၤလီၤဘၣ်သုခိၣ်ဖၣ်ဆါလီၤဘၣ်သုချၢလီၤ. သုယုၤသုယီၤဘၣ်မ့ၢ်အူအ့ၣ်, သုဟးဆူးတၢ်အ့ၣ်သုယီၤဘၣ်တၢ်အ့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲန့ၣ်ဖဲးန့ၢ်အခုးဒီးမုၣ်ကမဲန့ၣ်တ့န့ၢ်အဟံၣ်တက့ၢ်. မ့ၢ်လၢသုန့ၢ်က့ၣ်အယိသုသံတတုၤပျူၤသမူတတုၤနီၢ်ခိဘၣ်. ပုၤပျူၤအိၣ်ထီၣ်ဖိန့ၣ်ဒဲးဘးထီၣ်နွံယၣ်နွံစါလီၤ. ပုၤနီၢ်ဆဲးဒီးပုၤကုပျူၤဖၣ်တဖၣ်န့ၣ်မၤန့ၤအိၣ်ယီၤအီၤတဂ့ၤ. ကဟ့ကယၢ်အီၤတက့ၢ်. တၢ်ဟဲအကျဲတဘၣ်န့ၣ်က့ၤအကျဲတလီၤဘၣ်. တီအိၣ်တလၢၣ်ဘျၢၣ်အိၣ်တလၢဘၣ်. တဲတၢ်မ့ၢ်တၢ်, အိၣ်တၢ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဘၣ်ပုၤဒီးဟီၣ်တၢ်မ့ၢ်ပျူၤအယိလီၤ. ကယဲၢ်သုမၤတၢ်တမံၤလၢၣ်လၢၣ်န့ၣ်မၤတုၤသုထူၣ်ပျၢ်ဆိၣ်တက့ၢ်. ဘၣ်ယီၣ်လၢသုစုဆူၣ်ခိၣ်ဆူၣ်ကအူအိၣ်ဒီးသးအုးလၢသုစုမ့ၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ကဟံၣ်ယုတဂ့ၤ.

ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်ဧၢ, တၢ်မံခံစုတၢ်ကလၢၣ်ခံယၣ်. ကသ့ၣ်အိၣ်ကသ့ၣ်ပျၢ်ကဆိအိၣ်ကဆိပျၢ်, ပုၤပျၢ်အိၣ်ဆါထီၣ်အသး, ပုၤဆါအီၤမၤဟးဂီၤလီၤအသးလီၤ. ဒီးပုၤ

ဂုအိနိုမံန့သုအယိဟးဆွဲအိတကွံ. ထိးဘူးဖိင်ဘူးအိတဂု. သုနုကွန်နီ
ယှ၊ သုခိင်ဒဲသုခိင်ကဟ်အယိ, တံမနုအိင်ယိင်သု. သုခုလူဝုလူဒီးသုထံ
သုကိ်သုလိင်သုပတအိင်လါဘာ်. သုဘာ်ယှမုံဟးဖျိးအိင်ကုလါခုဒိင်ပုလ်
ကဲထိင်ပုထိင်ကံဖိဆိမံဖိ, ပုယဲလူဘိကံအယိသုယှထံတတုလီအခဲဒီး
ဒီးထိင်သုတထိင်ဘးအစိးခံဘာ်. ပုမုံကိးသုဘာ်ဟဲဒီးပုမုံယါသုဘာ်ယှဖုင်
လ်လီ. သုမံလီထာကွံအယိပုဟံးန့သုထံသုကိ်ညိကုကံးလါတံလံင်တံ
လီအပူဒီးတံမအါမနးသုတုလီလါဆါကတိခဲအံလီ. တုပုထံင်တံဆံင်
တံအူန့ပုထးခိင်ယှဝဲလီ. သုဝဲသုထးခိင်ထံယှလါသံးအယိလီ. ပယိတ
ဖုင်မနုသုဒီးကွံတဖူသုခိင်ဒီးဟံးန့ကွံသုထံသုကိ်လီ. ပလီသုသးလါမ
သဘာ်လါအမုံဝဲ (မာစု, မာသံး, မာမုင်) တကွံ.

ဖိသုင်လံသုင်ဒါ, န်န့သုဂံသုဘါဒီးဟ်ဆူင်သုကိ်တဂု. တံဒိင်မူခိင်တံ
လ်ဟိင်ခိင်မနုပုသုမဟိင်ပုသုလီ. ပမဆူင်အယိမးပအိင်ဘာ်န့တမုံ
ဘာ်. မုံထိင်အိင်ထိင်မုံလီအိင်လီတကွံ. ကျိင်တအိင်ဒီးအထူင်စတအိင်ဒီးအ
ဖိဘာ်. လူပိ်ပုခံနါပိ်ပုခံတဂု, ကနုပုကလုကဲပုကုတဂု. တံကုင်
အိင်လါသးတံဂုအိင်လါမဲဒီးစန့အိင်လါစုနါထိးလီ. ပုမုံမလါဘါလါ
ကွံ, သုဝဲမလါမုံလါဝဲတကွံ. ပိ်မုင်တနုနံင်သိပိ်ခွါတနုပုသုသုကတု
လီ. သုခိင်ဆါတဖျုင်အလီပုကဘျးထိင်ထါင်အဖျုင်သါဆံလီ. ပိ်ခွါတ
ကန့ပိ်မုင်ကညးန့အါအဂါသါဆံလီ. ပိ်ခွါကယှလါကသးကထိင်ဆူသုခံ
လီ. ပိ်မုင်ကဖိင်ထိင်သုင်ကမဒီးဖိးနုမုပိ်ခွါအလီလီ. တုနုတစုတံသယှ
ကလီဘာ်ပိ်မုင်ဒီးကလူယုဝဲနီတိ်တံဖးထိတံဒီးကဆဲးတိ်ထိင်ပိ်ခွါဝဲထုး
လီကွဲဝဲနီတိ်ဒီးကစံးဝဲတံလါပိ်ခွါတကလုအါနုမုသံသုင်လီသးဒိင်မး
လီ. ဒီးကပါသကိးဝဲသုင်ခိင်ထံးတုပိ်ခွါဟဲကုလီတစုလီ.

ဖိသုင်လံသုင်ဒါ, ကနုတံထံထံဆးဆးတကွံ. ပုတုကဆံးလီကုဒီးပု
ခိင်ကထဲကုထူင်မိစုအယိ, ပုကဘာ်မပျဲတံဒီးထိင်အိင်ကုတကီကးသု
လီ. ခိင်ဖာ်ကဒဲလါကလံကျိဒီးပုကဘျးအိထိခိင်အိထိလ်လါတံပျဲတံဖး

အပိၤလိၤ. လံာ်မိၤပးကတၢၤဝှၢၤဝီၤဒီးပှၤကယုၢ်နူသ့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဒီးထၢလိၤ. ထီၣ်တလု
ကတၢၤကျိၣ်သ့ၣ်ကပၤဒီးပှၤကယုၢ်လၢအတလၢ်လိၤ. ပှၤကညိၣ်ကဒဲကဒဲကထံၣ်လိာ်
သးဒီးဖးသံပျီၣ်ဂီၤဒီးကယုၢ်သကိးဝဲလိၤ. တၢ်ခဲးဖးဒိၣ်ကအိၣ်ထီၣ်န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်ဒီးက
လံၤမ့ၢ်သီၣ်ဂီၤမ့ၢ်ကအူတပျီၣ်တပျီၣ်တုၤတၢ်ဘ့ၣ်ဘျဲးအိၣ်ထီၣ်လၢကဆၣ်ဒၣ်လိၤ.
တုၤတၢ်ကပီၤထီၣ်က့ၤန့ၣ်ကစၢ်ကလိတအိၣ်လၢၤဘၣ်. ကလိၤကမ့ၢ်ကွံာ်ဝဲခဲလၢာ်
လိၤ. ဝဲန့ၣ်ပှၤတတိတလိၤဒီးပှၤဘျဲးဘျဲးစီၤလဲၤတအိၣ်လၢၤဘၣ်. ကအိၣ်က့ၤဝဲထဲ
ပှၤတီပှၤလိၤလိၤ. တၢ်ယုၢ်တၢ်ဖိးတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်ကအိၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲဒီးပှၤကညိၣ်ကသ့ၣ်
ထီၣ်က့ၤဝဲတုၤလၢအသးနါပှၤကလဲၤသၢပျီၣ်တထီၣ်ဒီးခိၣ်ညါသးဘၣ်တပျီၣ်န့ၣ်လိၤ.
တၢ်ကိာ်တၢ်ဂီၤလၢပှၤကညိၣ်အဂီၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်. ဝဲန့ၣ်ထိးမဲၤပၢ်ကအိၣ်ယုၤအဖိအ
လံၤအယဲၤဒီးအထိးဖါန့ၣ်အကံၣ်န့ၣ်ကအိၣ်ဝဲန့ၣ်ယံၤလိၤ. တုၤန့ၣ်တစုပှၤကအိၣ်တ
ထီၣ်ပီၤလၢအိၣ်တလိၤပီၤလၢဒီးပှၤကညိၣ်ဖိကအိၣ်က့ၤထံကအိၣ်က့ၤကီၢ်မ့ၢ်မ့ၢ်ခုၣ်
ခုၣ်လိၤစီၤလိၤထီၣ်လိၤ.

ကညီပိဒီးအတန် လုာ်အိၣ်သးသမူ

လၢ-စံၤဒံသ့ၣ်လၢဂၤ, BMWEC ကို, ဝုာ်မံာ်ဆိး

U မ့ၢ်ကွၢ်ကွၢ်စၢၤသ့ၣ်နံၣ်တဖၣ်လဲၤပူၤကွၢ်အစၢၤတဖၣ်အစၢၤ, မိၢ်ပာ်ဖံဖု
လၢပျာၤအတၢ်လုာ်အိၣ်သးသမူလၢတၢ်ထူစံာ်ဖဲးခုး, ဖိၣ်အိၣ်ဒုၣ်ဖိၣ်
အိၣ်ညၣ်, ဖိၣ်သဒိၣ်ဖိၣ်ဆွဲၣ်, ဖိၣ်ဒုၣ်ဘုဒုၣ်နီၤလၢထံနာ်ကွၢ်စိး, လၢပူၤလုပူၤဒံပ
စံးတၢ်အသိးမ့ၢ်ဝဲလုာ်လၢစၢၤသ့ၣ်, တၢ်လုာ်အိၣ်ဖိလံာ်ဟံၣ်ဖိပိအသးသမူသ့ၣ်တ
ဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအပိလဲၣ်န့ၣ်မိၢ်ပာ်ဖံဖုလၢပျာၤသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ပုၤမၤကလုာ်အိၣ်
ကစုအဲၣ်တၢ်တီတၢ်လီၤ, အဲၣ်တူၢ်တံၢ်တူၢ်တမ့ၢ်, မၤဝဲလဲၤဟံၣ်အိၣ်မ့ၢ်, ဖဲးခုးဖဲး
သံၣ်မ့ၢ်စဲယဲၤပုၤလၢအဲၣ်ကစၢၤခိၣ်ကလိကျါဒီးမုၢ်လၢသးခုးဒုၣ်န့ၣ်ပစံးသ့ၣ်ဒုၣ်
န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်မၤလီၤသ့ၣ်တဖၣ်တမ့ၢ်တၢ်တပယုာ်ယီၤဘၣ်. တနံၣ်တပူၤဘၣ်
ဆိတလဲဝဲတၢ်လုာ်အိၣ်သးသမူအတၢ်မၤလီၤတနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်ဆူညါကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်
လီၤ. ကညီမ့ၢ်ဘိထူလံာ်လၢပျာၤမ့ၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢတစီၣ်ထီၣ်မဲာ်စီၣ်နါခိဖျိတၢ်
ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဘၣ်ဆၣ်ထီၣ်ဒုးဝဲမ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်သီလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. သ
လုၤလၢထီၣ်တသီမ့ၢ်ကညီနံၣ်ထီၣ်သီသ့ၣ်ဖဲးသးညီဝဲဝဲဆူမဲာ်ညါတလါမ့ၢ်ထုကူၣ်
အလါတလါဒီးတချုးလၢအစးထီၣ်ဖဲးဒဲးဝဲအခုးအသံၣ်ဘၣ်န့ၣ်ကိးထီၣ်လိာ်သး
ဘူးဖိတၢ်ဖိလံာ်လုာ်ယဲာ်န့ၣ်ဒီးလဲၤထီၣ်ဝဲဆူထံနာ်ထံခံပုၤလၢကလဲၤဆုၣ်န့ၣ်လၢဒီး
ယုအိၣ်ယာ်အိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤတုၤတၢ်လီၤလၢအကြၢးအဘၣ်လၢတၢ်ယုအိၣ်လီၤဒီးတၢ်ဖဲးခုး

လၢ်န့ၣ်စးထီၣ်ဆၣ်ဝဲအူလၢ်လၢ်န့ၣ်လၢ်. ဒီးမၢ်ထံၣ်န့ၣ်ဝဲတၢ်လၢ်လၢ်အဂၢၤဖဲးသံၣ်
 ဖဲးခုးန့ၣ်ဟ်ပနီၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤနီၣ်ဒ်အမၢ်သ့ၣ်ဟ်တြး, ဝၣ်ဟ်တြးန့ၣ်လၢ်. တၢ်ပနီၣ်ဝဲ
 အံၤမိၢ်ပၢ်ဖဲလုလၢပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟ်ဒိၣ်ဟ်ကဲဝဲတုၤဒၣ်လဲၣ်ပုၤအသိတန့ၣ်မၢ်ဟဲထံၣ်
 ဘၣ်ဖုးတၢ်ပနီၣ်ဟ်တြးဝဲအံၤန့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢတၢ်လၢ်အံၤအကစၢ်အိၣ်လံအယိ
 လဲၤကဟ်ကွံာ်ဝဲဒီးတမၤဘၣ်ပးအသးလၢတၢ်လၢ်အဝဲအံၤလၢၤဘၣ်န့ၣ်လၢ်. မၢ်
 ဒၣ်မိၢ်ပၢ်ဖဲလုလၢပျၢၤအတၢ်ယုးယိၣ်ဟ်ကဲလိာ်သးတဂၤဒီးတဂၤန့ၣ်လၢ်. ထါဖိတ
 ဖျၢၣ်စံးဝဲလၢ,
 လၢပျၢၤကညီတၢ်အိၣ်မူ,
 မၤဝဲၤအိၣ်မၤလဲၤဆူခုး,
 သ့ၣ်ပိၢ်ဝဲပိၢ်လူၤတဂၤ,
 ပမၢ်လူၤပကလီၤဘျၢၣ်,
 မိၢ်ပၢ်လၢပျၢၤလၢ်အိၣ်ပုၤ,
 ဖိၣ်ဒ့ၣ်ဆ့ၣ်ညါလၢ်လီၤသး.

ဆၢကတီၢ်ဖဲလၢဆၣ်န့ၣ်လၢ်ဝံၤတဂၤဒီးတဂၤယုအိၣ်ယုအိၣ်က့ၤဝဲလၢထံခိၣ်နီ
 ကျိတနီၤဆူခိခိၣ်ပုၤလၢ်ကျိတနီၤ, တုၤမၢ်န့ၣ်အိၣ်တၢ်မံၤလၢ်မၢ်ဂုၤ, ဆ့ၣ်ညါဒ့ၣ်
 သဒိၣ်လၢထံကျိမၢ်ဂုၤနီၤအိၣ်လိာ်အသးယုယုဖိးဖိးဒဲၤသိးသိးဒီးဖိအိၣ်ဖိအိၣ်သကိး
 ဝဲဝဲဝဲဝဲဘဲဘဲတပူၤယီၤန့ၣ်လၢ်. ပမၢ်ပပုၤအတၢ်ကတီၢ်စံးဝဲလၢ, “ပမၢ်ဒုးလၢခိၣ်ဒုၣ်
 ဒၤ, ဒီပုၤဝဲၤခဲလၢ်ခဲလၢ်, မၢ်မၢ်လီၤယံၤဝဲၤဘိးထီၣ်, ဝဲၤမၢ်လီၤယံၤပုၤဘိးထီၣ်, ဝဲ
 တဘိန့ၣ်တတဲာ်ထံပုၤတဂၤတဝံၤတၢ်မံၤ.” အသိးမိၢ်ပၢ်ဖဲလုလၢပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟ်
 လၢ်ဟ်ပုၤအိၣ်မူမၤထွဲဝဲလုၤတုၤလုၤတီၤန့ၣ်လၢ်. ကညီဖိလၢ်အိၣ်အသးသမူခိဖျိတၢ်
 ထူစံာ်ဖဲးခုးဒီးအိၣ်ကတဲာ်ကတီၢ်အသးဒီးခိးလီၤတၢ်မၤအခိၣ်တချုးဖဲကဖဲးလီၤအ
 ခုးအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လၢ်. တမၢ်လၢကစးထီၣ်မၤဒၣ်အတၢ်တဂၤစုာ်စုာ်ဒၣ်လဲၣ်ဘၣ်.
 ဘၣ်မနုၤအယိလဲၣ်န့ၣ်ဒ်ညီန့ၣ်လၢ်လၢ်အိၣ်ဝဲအသိးမၤဒီးမၤကၣ်လိာ်အသးယုယု
 ဖိးဖိးဒ်ကညီဖိလၢပျၢၤအိၣ်လိာ်သး, မၤစၢၤလိာ်သးတဂၤဒီးတဂၤန့ၣ်လၢ်.

မၢ်တၢ်ဒိဂုၤတဲာ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢပဝဲဖိလံၤလၢမၢ်မဆါတနံၤညါအံၤအဂီၢ်ပုၤ
 ကွဲးတၢ်တဂၤစံးဝဲန့ၣ်ဝဲသပုၤတၢ်န့ၣ်လၢ်. ဒ်တၢ်ကတီၢ်ဒ်အိၣ် “မိၢ်တဝံၤပတယိး”
 အသိးတဂၤဒီးတဂၤမၤဝဲၤဒီးသ့ၣ်ညါဟ်လၢ်ဟ်ပုၤအမူအဒါဒိၣ်ဒိၣ်မၢ်မၢ်အယိတၢ်

နားတံဖိုင်တထံဉ်ဘဉ်ဒီးလၢပဲဒီးတံလုာ်အိဉ်ဟံဉ်ဖိယိဖိသးသမူလၢတနံဉ်ဘဉ်တနံဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

ထ့ကုဉ်မ့ၢ်လၢတလၢလၢကညီမိၢ်ပံၤဖဲဖုလၢပျာကဘဉ်မၤဝံၤက့ၤအတံၤမၤဒ်အမ့ၢ်တံၤကုဉ်လီၤက့ၤသ့ဉ်ဒိဉ်လၢခးပူၤဒ်သိးခးပူၤကလီၤဘျုးဒီးလိကီကန့ၢ်ဝဲအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. တံၤလၢကီၤအခိပညီန့ဉ်တံၤဖဲလီၤခးလၢသ့ဉ်ဒိဉ်ဝဲထီမ့ၢ်ဂ့ၤ, တပိုင်တံၤဆူဉ်တံၤမဲလၢအလီၤဘၢကျဲကပိၤသ့ဉ်တဖၣ်န့ဉ်မ့ၢ်လၢပလဲၤခိတံၤအိၤတညီဘဉ်အယိမိၢ်ပံၤဖဲဖုလၢပျာကံးဝဲလၢကီၤကျါန့ဉ်လီၤ. သ့ကီၤန့ဉ်ဘဉ်တံၤလိအိၤလၢသ့ကီၤလၢဒိတလၢညါအယိယုၤကိးဝဲဒ်သိးတံၤမ့ၢ်န့ဉ်အိၤအဆၢကတီၢ်အူအိဉ်ကွံဉ်ဝဲကဂ့ၤအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

မိၢ်ပံၤဖဲဖုလၢပျာသ့ဉ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်တံၤလုာ်အိဉ်သးသမူလၢခးသံဉ်အယိတံၤန့ဉ်ခးမ့ၢ်တံၤအကါဒိဉ်ကတၢ်တမံၤလၢအခးကအူအိဉ်ဂ့ၤဂ့ၤအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်တချးလၢန့ဉ်ထီဉ်အခးဒီးဘဉ်န့ဉ်ကိးထီဉ်လိာ်အသးဒီးဘူးဖိတံၤဖိလၢအဘဉ်ထွဲလိာ်သးသ့ဉ်တဖၣ်, သ့ဉ်နံၤဖးသီတဲသကိးလိာ်သးဒီးလဲၤထီဉ်န့ဉ်အခးယုယုဖိးဖိးန့ဉ်လီၤ. ဒ်တံၤစ့ၢ်တံၤန့ဉ်တခါလၢတံၤဖိတံၤလံၤလၢအအိဉ်လၢခးပူၤဒ်အမ့ၢ်တံၤဟိ, တၢပီၤ, ဂုာ်သ့ဉ်ဒးဘီ, ချဲးတခူးတမံၤဂ့ၤဂ့ၤအသုတဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးတဂ့ၤအဂီၢ်စံးဝဲလၢ, ခဲအံၤပကန့ဉ်ပသ့ကီၤခးလီၤ, ယုာ်ပူၤဖျးသုသးတက့ၢ်. ဒီးတံၤဖိတံၤလံၤတဖၣ်န့ၢ်ဟူထီဉ်ဒီးယုာ်ပူၤဖျးဝဲအသးချ့ချ့တဘျီယီန့ဉ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ဉ်စးထီဉ်န့ဉ်ဝဲတံၤန့ဉ်လီၤ. ဖဲတံၤကိဉ်ပုၢ်အဝဲသ့ဉ်န့ဉ်ထီဉ်ဝဲဝဲတကတီၢ်ယီကလံၤဟဲသဖိုထီဉ်အဆၢတတံၤဒီးကိးသတြိဝဲ “တိကလံၤတိ” ဒီးကလံၤဟဲသဖိုထီဉ်, မ့ၢ်အူအိဉ်တံၤသီဉ်ထီဉ်သတြးဝဲဖဲခးကျါအပူၤန့ဉ်လီၤ. ကလံၤတခိဟ့ဉ်ဆူဉ်ထီဉ်ဝဲမ့ၢ်အူအိဉ်ကံၤကွံၢ်ကွံၢ်ဒီးအကစၢ်တခိအိဉ်ခိးကွံၢ်ဝဲလၢတံၤခိဉ်တံၤယၢၤဒီးထံဉ်ဘဉ်ဝဲမ့ၢ်အူလုာ်ဂီၤထီဉ်ဝဲတလိဉ်ဒိဉ်တလိဉ်ဒိဉ်န့ဉ်လီၤ. ကယံၤလၢတံၤဆၢကတီၢ်ခဲပခိသပခိဒီးမ့ၢ်ဘဉ်လီၤ (သၢန့ဉ်ရံဉ်လွံၢ်န့ဉ်ရံဉ်အဆၢကတီၢ်) ကလံၤလီၤစၢ်ဒီးမ့ၢ်အူတခိအဂီၢ်လီၤစၢ်ဝဲကယီကယီစၢ်ကိးန့ဉ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ထီဉ်စီၤဝဲလၢမ့ၢ်အူအိဉ်တံၤ, တံၤဘဉ်ယိဉ်တအိဉ်လၢဘဉ်ဒီးကိးလီၤက့ၤအသးယုယုဒီးဟဲက့ၤကဒါက့ၤဝဲဆူတံၤအိဉ်တံၤဆိးအလီၢ်န့ဉ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ဉ်လဲၤတုၤဆူပုၢ်ပူၤတဘျီလၢလၢဒ်ညီန့ၢ်ပျါအိဉ်တံၤအိဉ်ဝဲတံၤဒ်

အမ္မာ်သ့ဉ်ကံဝံဉ်စဲ, ပိာ်ပျိုယာ်ပျိုလၢအိဉ်သ့, ယုာ်ဒီးဒုဉ်ဖိညဉ်ဖိ, ဆွဲဉ်သဒိဉ်, ဒုဉ်ဘု, ညဉ်လံဉ်သ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်နီၤအိဉ်လိာ်သးဒီးဟဲက့ၤစိာ်အိဉ်သကိးဝဲဆူတကၤဟံဉ်တကၤဟံဉ်ဒုဉ်န့ဉ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်အံၤလဲၤပူၤကွံာ်ဒီးမိာ်ပာ်ဖဲဖုလၢပျၢၤသ့ဉ်တဖဉ်အိဉ်ဘဲဒီး အိဉ်သါဝဲလၢတၢ်လၢတနံဉ်တဘျီတၢ်လီၤအတီၢ်ပူၤဒီးမၤဘျီမၤဘါဝဲတစးတဖုဒီးမိာ် လုာ်ပာ်လၢအိဉ်ဝဲလုာ်ထံပံၤခိဉ်, ကလိးထီဉ်မိာ်ပာ်သ့ဉ်က့သးပုၤအသိးန့ဉ်လီၤ. ဝံၤတ ကတီၢ်ဒီးသ့ဉ်တကလုာ်ဒ်အမ္မာ်သ့ဉ်စွဲၤန့ဉ်ဖိထီဉ်ဝဲအဖိယံလၢအလွဲၤလုးဘိဉ်ဒီးမ့ၢ် တၢ်ပနီဉ်တခါလၢတၢ်ကစူၤလီၤဒီးမိာ်ပာ်ဖဲဖုလၢပျၢၤစံးဝဲ “စွဲၤပနာ်ဟီဉ်အဖိဖိထီဉ်လံ အယိပနာ်သ့ဉ်တဖဉ်အမ္မာ်ထံလီၤဝဲဒုဉ်န့ဉ်လီၤ.” ပုၤမၤစံာ်ဖိခုးဖိသ့ဉ်တဖဉ်စွဲၤကိး ကဘဉ်န့ဉ်လီၤဝဲဆူတၢ်စးထီဉ်မၤသံဉ်မၤခုး, ဒီးထူစံာ်လိာ်ပဲၤသ့ဉ်တဖဉ်အယိက ဘဉ်စးထီဉ်ဂဲၤလိာ်ကတၢ်တီၢ်ထီဉ်အစုကဝဲၤဒ်အမ္မာ်ယဲာ်, ကျာ်, ထဲဉ်, ခြံၢ်လၢ ကအိဉ်ဒီးန့ဉ်လီၤဝဲအတၢ်ဖဲတၢ်မၤသ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်ဝဲကညီမိာ်ပာ်ဖဲဖု လၢပျၢၤသ့ဉ်တဖဉ်အတၢ်လုာ်အိဉ်သးသမူတၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအကါဒိဉ်သ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ် လီၤ. ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်ပဖိပလံၤလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤသ့ဉ်တဖဉ်တနာ်ဟူဒီးထံဉ်ဘဉ် လၢဝဲစွဲၤကိးဘဉ်န့ဉ်လီၤ. ဒီးပမံၤပပုၤတၢ်ကတီၢ်ဖိတဖျၢဉ်စံးဝဲ-

ဆဉ်ထီဉ်ပုၤမူတလီၤလၢ,
ဖိဆံတလီၤပာ်တကၤ,
လၢပျၢၤဖဲဖုအဲဉ်တၢ်တီ,
အိဉ်အီတဘဉ်ကိာ်ဘဉ်ဂီၤ,
အိဉ်မ့ၢ်တထံဉ်မ့ၢ်အထံး,
အိဉ်ထံတထံဉ်ထံအထံး,
ထံဉ်သမ့ဒီးဆိမိဉ်က့ၤ,
လီၤဘဉ်ယိဉ်တဲက့ၤတသ့.

ပမ့ၢ်ကွၢ်က့ၤကညီမိာ်ပာ်ဖဲဖုလၢပျၢၤသ့ဉ်တဖဉ်တၢ်လုာ်အိဉ်သးသမူန့ဉ်တၢ်ဒွဲဉ် အူခုးမ့ၢ်တၢ်လၢအရ့ဒိဉ်ကတၢ်တမံၤအယိအခုးမ့ၢ်တအူအိဉ်ဂ့ၤဂ့ၤဘဉ်န့ဉ်ဒိတနံဉ် ကျၢၤတၢ်မၤခိဉ်သ့ဉ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကဘဉ်ဂီၢ်က့ၤခုးန့ဉ်တၢ်နးဘဉ်အဝဲသ့ဉ်ဒိဉ်မးန့ဉ်လီၤ.

တုမာ်လဲထီၣ်ကွာ်အခုးလာၣ်ဒွဲၣ်ဝဲဝံမာ်အူအိၣ်ဂ့ၤဂ့ၤတခိသးခုဝဲဒိၣ်မးမာ်လၢတဘၣ်
ဂီၢ်ကွၢ်အခုးနးနးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဂီၢ်တၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်တကတီၢ်ယီၤသ့ၣ်
လီၤတၢ်ဟံၣ်ဝဲတၢ်တံၢ်တံၢ်ဘိၣ်အမုၢ်ပုၤကညီလၢပျာၤအဖျါဖးဒိၣ်တၢ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်
လၢအမုၢ်ဝဲခုၣ်ဖိ, န့ၣ်ဖိ, န့ၣ်သိ, မိၢ်ဂံၢ်, ဒံမုၢ်ဒံခွါ, တကီၤကွၢ်, နီၣ်ခၢ်ရံး, တ
ကီၤဆံၣ်, လုၢ်, လုၢ်ခ့, ဖိသံမုၢ်, ဖိယဲ, ဖိနါထံ, နီၣ်ကဝီၤ, န့ၣ်ဝီၤတပီၤ, နီၣ်ဝီၤသ့,
သဘၣ်ဖိ, သဘၣ်ဝါ, ပုၤသဘ့, ပုၤကထံ, သ့, ဘုခုဒ်အမုၢ်မိၢ်ပၢ်ဖဲပုၤလၢပျာၤအကျး
ဖးဒိၣ်လၢတလၢကိၣ်လၢကိၣ်စ့ဒိတန့ၣ်ကျၢၤအိၣ်အိတလၢကိၣ်ဒီးနီၤအိၣ်ဟ့ၣ်ယုၢ်လီၢ်
အသးဒီးပုၤဖဲဝဲဖိလၢယံၤလၢဘူးသကုၤဆးဒးန့ၣ်လီၤ.

တုမာ်ခိယီၤဆူလါချံ (ကိးစ့ၢ်ကိးလၢတါလါ) ဘူးကလၢန့ၣ်ညီနီၤမုၢ်ခိၣ်စူၤ
လီၤဝဲတကတီၢ်ခံကတီၢ်ဒီးဒ်အဝဲသ့ၣ်ဂီၢ်ပျီဟ်အခုးဝံအိၣ်ခိးလီၤတၢ်မၤအခိၣ်အယံ
ဆၢကတီၢ်ကဘၣ်ထီၣ်လၢကထီၣ်လီၤကွၢ်အဘုချံလၢစံၢ်ပူၤခုးပူၤန့ၣ်လီၤ. (မုၢ်မာ်လၢ
စံၢ်န့ၣ်တၢ်ကိးလၢတၢ်ထီၣ်လီၤတကါဖိန့ၣ်လီၤ.) ဘၣ်ဆၣ်ဒ်ညီနီၤလုၢ်လၢလၢပျာၤ
အိၣ်ဝဲအသိးတၢ်မၤဒီးမၤကၣ်လိာ်သး, တမၤဒ်အတၢ်တဂၢၤဒ်သိးပုၤအစါခဲအံၤ
သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်. လီၤဆီဒ်တၢ်မုၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါလၢအိၣ်လၢန့ၣ်သဝီပူၤသ့ၣ်တ
ဖၣ်သ့ၣ်နံၤဖးသီတၢ်ပိၣ်တၢ်ပိၣ်လိာ်သးဒ်မိၢ်ပၢ်ဖဲပုၤလၢအဝဲသ့ၣ်အသိး
န့ၣ်လီၤ. လၢပျာၤန့ၣ်မုၢ်ကနီၤသၢဆံအခိၣ်တဂၢၤဒီးဖိၣ်သ့ၣ်ခွါသၢဆံအခိၣ်တဂၢၤ
စ့ၢ်စ့ၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲဝဲမုၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါလၢန့ၣ်သဝီပူၤတဖၣ်လီၤ. တၢ်ဖဲတၢ်မၤမုၢ်
အိၣ်ထီၣ်တမံၤမံၤလၢန့ၣ်သဝီပူၤန့ၣ်မၤသကိးဝဲယုၤဖိးဖိးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တချုး
လဲၤမၤတၢ်ဒီးအခါပုၤကဲခိၣ်တဂၢၤဖဲမုၢ်ဟါလီၤမုၢ်ကနီၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါဟးအိၣ်သကိး
လိာ်သးအဆၢကတီၢ်ဟးဝဲကျၢၤဝဲတဂၢၤဘၣ်တဂၢၤဝံအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ကဝဲၢ်က
တီၢ်အသးလၢကဘၣ်လဲၤဖဲမၤတၢ်ဂီၤဂီၤသီသီဆူပုၤတဂၢၤအခုးအစံၢ်လၢခဲမုၢ်
ဆၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခိဖျိလၢအဝဲသ့ၣ်တဲဆိဟ်စၢၤလိာ်သးအယံဂဲၤဆၢထၢၣ်ဖိအိၣ်
မုၢ်ဖိအိၣ်ထံဂီၤဂီၤသီသီဒီးဘိၣ်ထီၣ်မုၢ်ဘိၣ်တဂၢၤတဘိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆိဖါအိၣ်အိထီၣ်
ခံဝီတဝီ, မုၢ်တချုးဆၣ်ဝါဒီးဘၣ်အဆၢကတီၢ်, ဖိၣ်သ့ၣ်ခွါသၢဆံအခိၣ်တဂၢၤအူ
ထီၣ်ကွၢ်ဒီးပုၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢဆၢကတီၢ်ဘၣ်လၢကဘၣ်စးထီၣ်လဲၤ
ဆူခုးပုၤကစၢၢ်ကလိကျါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တလဲၤဝဲဒ်အတၢ်တဂၢၤဘၣ်, မုၢ်မာ်တခိ

လဲၤသကိးဝဲယူယူဖိးဖိးဒီးမၤလှော်အုၣ်ထါတခါအူကွၢ်တခါခိလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ထီၣ်ကစၢ်လီၤကလိတလီၤဘျးဘၣ်အမဲၣ်ညါပွၤဒီးတၢ်ယူတၢ်ဖိးတၢ်သ့ၣ်ဖုံသးညီ, တကးဒ်ဘၣ်ဒိလိာ်သးလၢထါတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံအယိတနီၤနီၤကဲထီၣ်ဝဲဒီးတၢ်အဲၣ်တီ အိၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ထါဖိတဖျၢၣ်စံးဝဲလၢ-

ခွါ... ထီၣ်လွံၢ်ပွၤလၢကစၢ်ချၢ,
သးမ့ၢ်အိၣ်ပွၤသဂၢ်ဆၢ,

မုၢ်... သးအိၣ်နၢသးအိၣ်ယဲးယဲး,
တၢ်တြီနဂီၢ်အိၣ်ဘၣ်လဲၣ်,

ခွါ... ကီၢ်ကွံရိပွၤမ့ၢ်ဘၣ်လံၢ်,
ကွၢ်ဆူဟံၣ်ပွၤနံၤကမ့ၢ်,

မုၢ်... ပိာ်လိာ်ခံဒီးက့ၣ်ဒီးလီၤ,
လီၤဖးတကဲအိၣ်လီၤစါ.

တုၤလၢကညီမိလၢပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်မၤဒီးမၤကၣ်လိာ်သးအဆၢကတီၢ်ဝံၤအိၣ် ဘျးအိၣ်သါဘၣ်ဝဲတစိာ်ဖိသနာ်က့မ့ၢ်မုၢ်ကနီၤန့ၣ်ဘုၣ်ထိးဖိၣ်ဆီလၢဟံၣ်ပူၤယီ ပူၤ, ထါနံၣ်ထါဆ့ဒီးမ့ၢ်ပိာ်ခွါန့ၣ်ယုဖံးယုမၤတၢ်လၢတၢ်ခဲခိၣ်ခဲကျါယုအိၣ်ယုအီ တၢ်ဖိလံၤဖိဃာ်, ဒ့ၣ်ဖိညၣ်ဖိ, ဆွဲၣ်သဒိၣ်, ဒ့ၣ်ဘုညၣ်ယၣ်တပတီၢ်ယီတအိၣ်ဘျးဝဲ ဒ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လုာ်လၢထူသန့အိၣ်ဝဲအသိးမိာ်ပာ်ဖဲဖုလၢပျၢၤမၤဒီးမၤကၣ်လိာ် အသးတဆီဘၣ်တဆီ, မ့ၢ်တုၤယီဆူလၢခူးတလါန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ လၢခူးပူၤစံာ်ပူၤလီၤစၢၤဝဲဒီးတၢ်စူၤအါဝဲအယိတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအါဝဲဒီးနာ်ဝဲလၢအဝံက လၢသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်တီၢ်ဝဲလၢခူးပူၤစံာ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲသ့ၣ်ကွၢ်ကွၢ်အကလၢလၢ လါခူးကံာ်စုအမူးသးဖုံဒီးစံးဝဲလၢထါ-

မိာ်ကံာ်စုဆီလီၤကိဖိ,
မိာ်ကံာ်ယူယူမိာ်ကံာ်ပိုၤ,
မိာ်ကံာ်စုဆီညၣ်တယဲၤ,
မိာ်ကံာ်ယဲဝံၤကံာ်ကွၢ်န့ၣ်,
ကလၢဟးလၢသ့ၣ်လိထံး,
ပြုကလၢဟဲကွၢ်ဟဲကွၢ်.

ဖဲအဝဲသ့ၣ်ကံၣ်စုအဆာကတီၢ်န့ၣ်ဖိအိၣ်ထီၣ်ဖိအိၣ်ဆိဒီးသံးဖိမ့ၤဖိမာလုာ်အုၣ်
ထါမုၢ်ဒီးသးဖုံသကိးဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ဒီးဒိဝဲလၢထါဒီးစံးဝဲ-

ဆ့ၣ်နီၤပွဲၤအံၤကဝီၤကျိၤ,
မုၢ်စါဒီးပုၢ်ဒိဝဲလီၤ,
ပဝဲဒၣ်ပုၤကညီဖိ,
ပမုၢ်ဝဲဒၣ်ဖိဝဲကိ,
မိၢ်ပၢ်ဖဲဖုတ်ဘၣ်ထွဲ,
ဘၣ်ထွဲယုၢ်န့ၣ်ယၤပဝဲ,
မိၢ်ပၢ်ဖဲဖုတ်လီၤစၢၤ,
လီၤစၢၤလၢပျာၤလၢကစၢၤ,
ပွဲၤမးဒီးတၢ်ယူတၢ်ဖိး,
ယူဖိးဝဲဒီးမၤသကိး,
စိၤပူၤကွံၣ်ကညီမိၢ်ဖိ,
သ့ၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်ယူတၢ်ဖိး.

ဒ်ပမုၢ်ပပုၢ်စံးကတီၢ်ဟဲဝဲ (ပယူပပိုၤ, ပပိုၤပပိုၤ, ပပိုၤပပိုၤ) အသိးမုၢ်တၢ်ဒုး
သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လိာ်သကိးပသးလၢပဝဲဖိစိၤလံၤစိၤခဲအံၤန့ၣ်လီၤ. ပကတီၢ်သ့ၣ်ဟ်
သးဒီးဟံးယာ်ကၢၤကွၢ်မိၢ်ပၢ်ဖဲဖုတ်လၢပျာၤအတၢ်ဟ့ၣ်သါတ့ၢ်ပုၤတၢ်န့ၣ်သါလုာ်ဒိၣ်
ပုၤဒိၣ်တဖၣ်လၢအမုၢ်ကညီဖိဒီးတၢ်လုာ်အိၣ်သးသမူအတၢ်လဲၤနီၤဖျိဒ်သိးအသုတ
လီၤမၢ်ကွံၣ်တဂ့ၤအဂီၢ်လီၤ. ယဆၢမုၢ်လၢလၢဖိစိၤလံၤစိၤခဲအံၤသ့ၣ်တဖၣ်ကယု
သ့ၣ်ညါအါထီၣ်က့ၤဘၣ်ယးလၢပျာၤမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုတ်လုာ်အိၣ်သးသမူအဂ့ၢ်အကျိၤလီၤ
တၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးမၤတၢ်အံၤကသ့အဂီၢ်, ပမုၢ်က့ၤဘၣ်လၢန့ၣ်သိးလဲၤဟး
အိၣ်သကိးဘၣ်ပုၤသးပုၤလၢအချးန့ၣ်စိၤပူၤကွံၣ်လၢအအိၣ်မူဒီးသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးပက
သးဘူးသးဒီးဟံးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်မုၢ်ယတၢ်
မုၢ်လၢသပုၢ်ကတၢ်န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပကယုသ့ၣ်ညါက့ၤပထူပထံးပတၢ်အိၣ်မူလၢပျာၤအ
ဂ့ၢ်ဒ်သိးပပုၤကညီကလုာ်အသုတလီၤဘၢလီၤမၢ်ကွံၣ်လၢကလုာ်ဂၤအကျိၤတဂ့ၤအ
ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီမိအတတ်စီလီ လောသဝီအမံခေန်

လၢ-စံးသၢ်လဲၣ်, နီၣ်ဂံၢ် (၁)တီၤထီၣ်က့ၢ်, မံၤလးအူၤဒဲကဝီ

တၢ်စီလီလောသဝီအမံခေန် (မ့တမ့ၢ်) တၢ်ဃုကညးထံကစၢ်ကီၢ်ကစၢ်, ထံကျိထံ
ကွၢ်ကစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်နံၣ်လၢအကဟဲကအံးက့ၢ်ကွၢ်က့ၢ်လူၤသဝီအဂီၢ်

U ဝဲဒၣ်ကညီတကလုၣ်အံၤပန့ၣ်လီၤဆူကီၢ်ပယီၤအပူၤအံၤပအိၣ်ဆိး
အါတက့ၢ်ဖဲလၢကစၢ်ကလိအကျါန့ၣ်လီၤ. ပဟီၣ်ကဝီတကဝီၤဘၣ်
တကဝီၤ, တၢ်လီၢ်တတီၤဘၣ်တတီၤတၢ်သိးလိာ်အသးဘၣ်. န့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်အိၣ်သး
အသိး, ပအိၣ်ဆိးဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢန့ၣ်ဆၢၣ်အဖိခိၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢန့ၣ်ဆၢၣ်အဖိခိၣ်အသိး, တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး, တၢ်
လီၢ်တၢ်ကျဲ, တၢ်စံးတၢ်ကတိၤဒီးတၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤဆီလိာ်သး
တစဲးတစဲးန့ၣ်လီၤ. ပဝဲဒၣ်ကညီကလုၣ်အံၤဘၣ်တၢ်နီၤဖးလီၤန့ၢ်ပှၤအူၣ်တဖၣ်
အိၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ. (အဒိ-ပကူ, ဘဲ, ကဲၤခၢၣ်, ကဲၤဘါ, ကညီဝါ, ကညီတံၤပျု,
ပိုၢ်, စ့ၢ်တဖၣ်ဒီးပိုၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤဖးလီၤဒီးတဖၣ်ခံဖုဒၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.) န့ၣ်အသိး,
တူၣ်ဒီးတူၣ်ကညီတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးအထူၤသန့ၤတဖၣ်လီၤဆီလိာ်အသးစ့ၢ်ကိး
န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်လၢယကဟ်ပျါထီၣ်လၢလၢအံၤမ့ၢ်ဝဲဒၣ်ကညီမိအအိၣ်လၢမ့ၢ်ထီၣ်တီအူ
ကီၢ်ရ့ၣ်အပူၤ, န့ၣ်စံးတၢ်အသိးကလုၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲအါန့ၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပကူ, မိၤန့ၢ်

ပုၤ, ဘဲဒီးလၢ်ပုၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကီၢ်ရှၢ်အဝဲအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တန့ၣ်ဒီးတန့ၣ်
စ့ၢ်ကိးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလီၤဆီလိာ်သးတစဲး, ပမ့ၢ်ကွၢ်လၢတီၢ်အူကီၢ်ရှၢ်အပူၤအံၤတၢ်
ဘူၣ်တၢ်ဘါသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်အါကလုာ်, နီပစံးတၢ်အသိး, ပုၤဘျုးထံ, ဖုံထံ,
ပုၤဘါလံာ်ဂီၤ, ပုၤဘါသီခါ (စီၤသီ) ဒီးမိၢ်လုာ်ပၢ်လၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သနာ်
က့ၤ, တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတလူၤပိာ်က့ၤကဲၣ်ဆိးကညီတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီး
ကညီထူသနူတဖၣ်ဘၣ်. ပုၤလၢအလူၤက့ၤမိၢ်ပၢ်ဖံဖု, အထူသနူမ့ၢ်ဒၣ်ထဲပုၤမိၢ်န့ၢ်
ပုၤတန့ၣ်ဒီးကညီတန့ၣ်အံၤမ့ၢ်ဒ်ဒၣ်ပုၤအိၣ်ယဲၤအိၣ်ဘုးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတုၤမဆါတ
နံၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

သဝီအမံၤခၢ်န့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးဖဲတီၢ်အူကီၢ်ရှၢ်အပူၤလီၤ. ယအဲၣ်ဒီးကွဲး
ပျါထီၣ်ယဲၤပုၤလၢအအိၣ်လၢတီၢ်အူကီၢ်ရှၢ်တန့ၣ်လၢအမ့ၢ်ပုၤအိၣ်ဘုးတဖၣ်, အတၢ်
အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤဒီးအတၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.

သဝီအမံၤခၢ်အံၤဘၣ်တၢ်ပၤဆုၤအိၤလၢသဝီခိၣ် မ့တမ့ၢ် ကီၢ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်
ခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤတကၤလၢအဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်လၢနူသဝီတဖျါၣ်အံၤအဆိကတၢ်တ
န့ၣ် မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်ပုၤထူလံာ်ဖိလၢအဟဲလီၤစၢၤဝဲဒၣ်တဆိဘၣ်တဆိလၢသဝီအံၤအပူၤ
န့ၣ်လီၤ. အါန့ၣ်အါလါပုၤကွံာ်သဝီအံၤပုၤအိၣ်ဆိးဝဲအကလုာ်ကလုာ်ဘၣ်ဆၣ်ထဲ
ပုၤအိၣ်ဆိးတၢ်လၢညါအစၢၤအသ့ၣ်တဖၣ်ကဲဘၣ်သဝီအံၤအကီၢ်ကစၢ်ဒီးဒ်အမ့ၢ်ဝဲ
ပုၤလၢအလူၤပိာ်မၤထွဲဒီးမိၢ်ပၢ်အလုာ်အလၢ်အသိးပုၤလၢအကဲဘၣ်ကီၢ်ခိၣ် မ့တမ့ၢ်
ကီၢ်ကစၢ်အံၤဘၣ်ဟံးထီၣ်မူဒါဒီးရဲၣ်ကျဲၤဒ်မိၢ်ပၢ်, ဖံဖုလၢပျါတဖၣ်မၤတၢ်ဝဲအသိး
ဒီးကဘၣ်တဲယုၤက့ၤနူသဝီဖိတဖၣ်လၢအမၤဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲကညီလါပျုၤပုၤခံန့ၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်သဝီခိၣ် မ့တမ့ၢ် ကီၢ်ခိၣ်ကိးဖိၣ်ဝဲဒၣ်နူ
သဝီသ့ၣ်က့ၤသးပုၤတဖၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်နူသဝီသ့ၣ်က့ၤသးပုၤတဖၣ်ဒ်အံၤ, “သ့ၣ်က့ၤသး
ပုၤဒီးနူသဝီခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်စၢၤ, ခဲအံၤလါပျုၤကလၢာ်ဘုးထီၣ်လံအသိး, ခါဆူညါ
န့ၣ်လၢအကဟဲအံၤပကအိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ပၤ, ပုၤဖျဲးဒီးန့ၣ်ဒါ, ပုၤဖျဲးဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ,
ပကအိၣ်ကုာ်အိၣ်ပုၤအဂီၢ်န့ၣ်ဒ်ပမၤညီန့ၣ်ဝဲလၢညါအသိးကဟဲတုၤအိၣ်ပုၤဘုးထီၣ်

လံန့ၣ်မ့ၢ်ယတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလီၤသုဒီးပရဲၣ်ကျဲၤသကိးကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။”

ဒ်ကီၢ်ခိၣ် (ကီၢ်ကစၢ်) တဲန့ၢ်ပၢ်အဝဲသ့ၣ်အသိးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲဒီးစးထီၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လီၤ။ ဒီးလၢတၢ်စီလီၤသဝီအမံခတ်အံၤအဂီၢ်အဝဲသ့ၣ်နီၤလီၤဝဲဒၣ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ အဒိ-သဝီခိၣ် (မ့) ကီၢ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်လၢပုၤကထၢဟုသးလၢဟံၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်ဟုသးခံဘ့ၣ်ဒီးစ့ယံာ်ဘးန့ၣ်လီၤ။ ဟုသးဒီးစ့လၢအထာဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်စူးကါအီၤလၢတၢ်စီလီၤသဝီအမံခတ်အံၤအဂီၢ်လီၤ။

စ့လၢအန့ၢ်ဒီးဟုသးလၢအန့ၢ်တဖၣ်သဝီကီၢ်ကစၢ်ပံးန့ၢ်စ့ထဲကပုၤဆီဖါဂီၤဖးဒိၣ်တဘျီလၢကစီလီၤတၢ်အဂီၢ်ဒီးဟုသးလၢအလိၣ်လၢကဖိသံးလၢကစီလီၤတၢ်ဒ်အလုၢ်အပူၤအိၣ်ဝဲအသိးဒီးစ့ဒီးဟုသးလၢအအိၣ်တၢ်တဖၣ်ဟ့ၣ်လီၤက့ၤဝဲဆူသဝီသးပုၤအဂၢၤတဖၣ်အစုပူၤခဲလၢာ်ဒ်သိးဖဲတၢ်ကမၤမူးအခါတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအလိၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ဖိအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အဂီၢ်ကလၢပုၤဒီးကရဲၤကျဲၤဒီးပုၤဟံၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်လၢမူးတဘျီအံၤအဂီၢ်လီၤ။

တၢ်စီလီၤသဝီအမံခတ်အမူးအံၤတၢ်မၤအီၤဖဲတချုးလၢပျုၤလၢာ်အဆၢကတီၢ်လီၤ။ တၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်ဟဲအသးဒ်အံၤလၢပျုၤလၢာ်ဒီးလၢသလ့ၤကထီၣ်ဝဲအယိကဘၣ်မၤဆိဝဲဖဲလၢသလ့ၤတချုးထီၣ်ဒ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ။ သလ့ၤလၢမ့ၢ်ထီၣ်ဒီးကညီမိတဖၣ်မၤဝဲန့ၣ်ဆဲးဆၢဝံၤဒီးကဘၣ်န့ၣ်ကလီၤကဒီးတၢ်မၤအသိတန့ၣ်လၢတၢ်ဖဲးခူးဖဲးသံၣ်အယိကဘၣ်မၤဝဲဒၣ်မူးအံၤလၢတချုးန့ၣ်အသိတန့ၣ်ဟဲတုၤဒီးအခါန့ၣ်လီၤ။

ဒ်တၢ်သ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်မ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်သီလၢတၢ်ကမၤတၢ်စီလီၤသဝီအမံခတ်အိၣ်ဝဲအသိးဖဲတုၤယီၤလၢမ့ၢ်န့ၣ်ဝဲန့ၣ်တဘျီယီၤသဝီဖိဒိၣ်ဆံးပြီသ့ၣ်ကိးဂၤဒဲးတဘၣ်လဲၤဘၣ်ဟးနီတကဘၣ်။ ကဘၣ်အိၣ်လၢဟံၣ်ကိးဂၤဒဲးလီၤ။ သဝီပူၤကျဲၤအစၢၤဒီးကျဲၤဖးဒုတဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဟံၣ်လီၤယာ်နီၣ်ခွဲသိၣ်အလၢၣ် (ယုဲးဖိအလၢၣ်) တဖၣ်ဒ်သိးပုၤဟဲ

န့ဟးထီၣ်တသ့တဂ့အဂီၢ်လီၤ. တၢ်စၢ်လီၤသဝီအမံၤခၢ်အံၤန့ၣ်တၢ်မၤအီၤတန့ၣ်
န့ၣ်တၢ်လီၢ်တပူၤ, တန့ၣ်အံၤတၢ်မ့ၢ်မၤအီၤလၢသဝီအခိၣ်စးနီၤဒီးလၢခံတန့ၣ်မၤဝဲ
လၢသဝီအခံစးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဒီးသဝီကီၢ်ကစၢ်ဒိထီၣ်မိၤဝံၤဒီးသဝီသ့ၣ်က့သးပုၤမုၢ်,
ခွါတဖၣ်လဲၤဆူတၢ်ပနီၣ်အလီၢ်လၢသဝီအခိၣ်ထိးနီၤဒီးဟဲစိၣ်ယုၣ်ဒီးဆိဖါဂီၤတ
ဘၣ်, သံးတကတံၤလၢတၢ်ဖိတ်အီၤလၢတၢ်စၢ်လီၤတၢ်အဂီၢ်, ဒီးဟ့သးလၢပုၤထၢ
ဟ်အီၤတဖၣ်, ကသူ, တၢ်ဒီးတၢ်လၢလၢပုၤကဖိအီၤအဂီၢ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟဲစိၣ်အီၤ
ဆူတၢ်ကမၤမူးအလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲဂီၤခိ ၇ န့ၣ်ရံၣ်ဒီးယိးန့ၣ်ရံၣ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်စးထီၣ်ဝဲတၢ်မၤမူးန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်
အခါကီၢ်ကစၢ်န့ၣ်ဆိယာ်တၢ်ပူၤဖိတပူၤဖဲကျဲမုၢ်ဖးဒိၣ်တဘိလၢကလဲၤဆူသဝီပူၤအ
ခၢ်သးဝံၤ, ဘိလီၤသံးတကတံၤဆူပလီၤဝါဒၤတဖျၢၣ်အပူၤ (သံးတကတံၤလၢကီၢ်
ခိၣ်ဘိလီၤလၢပလီၤဝါအပူၤအံၤမ့ၢ်သံးကတံၤလၢအကစၢ်ဒၣ်ဝဲဖိတ်စၢၤ) လၢကလုာ်
ထီၣ်ဟ်ထီၣ်တၢ်အဂီၢ်ဝံၤလၢခံဘိလီၤက့ၤသံးဆူထံတၢ်တဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ် (ဘၣ်
တၢ်မၤအီၤလၢဝၣ်, မ့ၢ်တၢ်ဒၣ်ထံဒၤလၢကစၢ်ခိၣ်) အပူၤစုၣ်စုၣ်ဒီးသံးကတံၤအဂၤ
တဖၣ်စုၣ်ကိးဘၣ်တၢ်ဘိလီၤအီၤဆူထံတၢ်အပူၤစုၣ်စုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်ကီၢ်ခိၣ်ပံး
ထီၣ်ဆိဖါဂီၤလၢအဟဲစိၣ်ဝဲတဘၣ်ဒီးကူးလီၤဝဲဆိအကီၢ်ဒီးအသ့ၣ်လၢအဟဲယုၤ
လီၤတဖၣ်ဘိန့ၣ်လီၤဝဲဆူတၢ်ပူၤလၢအန့ၣ်ယာ်ဝဲလၢကျဲမုၢ်ဖးဒိၣ်အခၢ်သးန့ၣ်လီၤ.
ဘၣ်တၢ်ဖိအီၤတဘျီယီ, တဂၤလၢအလီၢ်ဖိသကိးဝဲဒီးမုၢ်ဒီးသ့ၣ်ဖုံသးညီဝဲဒၣ်ကိး
ဂၤဒးလၢမူးတဘျီအံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဖိအိၣ်တ့ၤအိၣ်တဖၣ်ဝံၤဒီးဖဲတၢ်စိၣ်ဟ်ခုၣ်လီၤအီၤအခါကီၢ်ခိၣ်ပံးထီၣ်က့ၤ
တၢ်ထိးနီၤလၢအတုၢ်ဝဲလၢခါတဖၣ်ဝံၤ, ပံးထီၣ်ကဒီးသံးလၢအဘၣ်တၢ်ဘိလီၤ
ယာ်အီၤလၢပလီၤဝါအဆိကတၢ်တဖျၢၣ်ဒီးလဲၤဝဲဆူတၢ်ပူၤလၢအန့ၣ်ဟ်ဝဲလၢကျဲ
ခၢ်သးတပူၤအအိၣ်ဝံၤတ့ၤန့ၣ်လီၤဝဲဆိအဒီးဆုအစုအခိၣ်ထိးနီၤ, အနီၣ်ဒီးအသ့ၣ်
အသးတဖၣ်ဆူတၢ်ပူၤအခါလူလီၤထွဲဝဲသံးပလီၤဝါလၢအဘိတ်ယာ်ဝဲတဖျၢၣ်န့ၣ်ဝံၤ

ထုကဖှ်သုန်ကမဲဒီးစံးဝဲဒုန်, “ထံကစာ်, ကီာ်ကစာ်, ကစာ်ကစာ်ကလိကစာ်, ထံကျိထံကွာ်ကစာ်, ဟီာ်ခိန်ကစာ်, ကဟံကစာ်, သံးခိန်မုာ်သါတဖှ်ဒေ, တနံအံပဟုန်ဒုးအိန်ဒုးအိသု, ဟဲဘုန်တကွာ်. နံာ်လကဟဲန့ာ်အံးထွဲကွာ်ထွဲပူသဝီ, မပူမပူဖျဲးန့ာ်ပူဒုန်ဒါအအါအသီ, တာ်ဆူးတာ်ဆါလကဟဲဘုန်ပူတဖှ်, ဒုးအိန်ကုာ်အိပူပူ, အံးကွာ်ပဒုးပသံာ်, ပူသဝီ, ဒိန်ဆံးပြဲသွါခဲလကဟဲပူဖျဲးဒီးတာ်ကီတာ်ခဲဒီးဟဲဘုန်သပုာ်ကတာ်, အိန်တာ်အိန်လပဟုန်ဒုးအိန်ဒုးအိသုသုန်တဖှ်အံတကွာ်.”

ကီာ်ခိန်ထုကဖှ်သုန်ကမဲဒီးသံးလါအအိန်တွာ်တဖှ်န့ာ်ဒုးအိကွာ်ပူလါအအဲသုန်တဖှ်ဝံဒီးဘူးလီမ့ဒါထံဒါလါအဖိဟဲတဖှ်အိသကိးအိန်သကိးပွဲဒီးတာ်သုန်ဖုံသးညီဒီးတာ်အဲာ်တာ်ကွံအပူန့ာ်လါ. အိန်အိတာ်ဝံဟဲကွာ်ကဒါကွာ်ဆူသဝီပူဒီးသံးကတံလါသဝီဖိကိးဂါဒီးဖိဟဲဝဲတဖှ်အိန်သကိးအိသကိးဝဲတုာ်မုာ်ဟါဒီးမုာ်နံအဲဒဲန့ာ်ဒုန်ဝဲအယိတဟးထီာ်ဝဲဆူသဝီအချာ်နီတဂါဘုန်န့ာ်လါ.

တာ်ဂုာ်လါအဖျါတွာ်လါထးအံမုာ်ဝဲကညီဖိလါအအိန်လါတီအူမုာ်ထီာ်ကစာ်တဖှ်လါညါန့ာ်တနံာ်တဘျီအဲသုန်မာ်ဝဲတာ်စိလီလောသဝီအမံခန်ဒီးပထံာ်ဘုန်လါအဲသုန်အတာ်အိန်မူန့ာ်ပူဒုန်ပူဒါ, မန့ာ်အိန်ကဲဝဲ, ဒီးအိန်ပွဲဒဲဒုန်ဒီးတာ်အိန်ဆူာ်အိန်ချ့န့ာ်လါ. မုာ်မဆါတနံအံပတာ်ဒုန်တာ်ထုတအိန်, ပတမာ်ပိာ်ထွဲလါဖဲဖုလါပူတဖှ်အတာ်မလါဘုန်. မ့မုာ်တခိပထလါပဲပူကညီတဖှ်ပတာ်အိန်မူလါထွံလါယွါဒီးပဘုန်တာ်ဆိန်တာ်မာ်ကဲကုာ်ကွာ်ပူဒီးဟးအိန်လါပူဂါထံလီာ်ကီာ်ပူလါဒုန်ဒါအတာ်မာ်တဖှ်အယိလါ. အယိပကပိာ်ကွာ်ဖဲဖုအကျဲတဖှ်ဒီးကတီထီာ်ကွာ်ပကီာ်လါကီာ်သုလုာ်တဘျီအံဒ်သိးပကအိန်မုာ်ဆိးပဟူပူဖျဲးဒီးတာ်ကီတာ်ခဲ, တာ်ဆူးတာ်ဆါဒီးအိန်ဘုန်ကွာ်မုာ်မုာ်အဂီာ်န့ာ်လါ.

မိုးပွန်ဖဲဖုလာပျာ အတော်လှိုင်အိဉ်သးသမူ

လာ-သရဉ်ရှဲ, ဆဉ်သူလှိုင်ကွီ, ဝှဲမိဉ်ဆိး

မ လှိုင်ရှဉ်လာထံကီၢ်ကိးဘဉ်ဒဲးအပူၤအိဉ်ဒီးမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလာပျာတၢ်လှိုင်အိဉ်သးသမူအတော်ဖဲးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲဒုဉ်ဝဲစုဉ်စုဉ်လာဖိလံၤလာစါခဲအံၤတဖဉ်တသ့ၣ်ညါဝဲန့ၣ်အိဉ်ဝဲဒုဉ်အါမးန့ၣ်လီၤ. န့ၣ်အသိးပဝဲပှၤကညီကလုာ်စ့ၢ်ကိးပအိဉ်ဒီးမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလာပျာတဖဉ်အတော်ဖဲးအိဉ်မၤအိဉ်အကျဲသန့လာအမ့ၢ်တၢ်လှိုင်အိဉ်သးသမူတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖဉ်အိဉ်အါမးလာပတသ့ၣ်ညါဘဉ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤလှိုင်ဒိဉ်ပှၤဒိဉ်တဘီစံးဝဲ, “လှိုင်လၢလာပျာစူးတဂ့ၤ, သူစ့ၢ်ကိးညီညီတဂ့ၤ,” အသိးပတကြးစူးကွံာ်ညိကွံာ်မိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလာပျာအတော်ဖဲးတၢ်မၤလာအမ့ၢ်တၢ်လှိုင်အိဉ်သးသမူအကျိၤအကျဲလာညါတဖဉ်န့ၣ်ဘဉ်.

ယအဲၣ်ဒီးဟံဖျါထီဉ်က့ၤယဲမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလာပျာတဖဉ်အတော်ဖဲးတၢ်မၤလာအမ့ၢ်တၢ်လှိုင်အိဉ်သးသမူအဂ့ၢ်အကျိၤခိဖျိယဖဲတဲယၤ, “တၢ်လံၤခွါ...ဖဲလံၤ, နအဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဒဲးလဲဉ်တကလုာ်လဲဉ်. ဖဲဖဲသ့ၣ်ညါဒီးလဲၤခိဖျိဘဉ်, မၤဘဉ်လာဖဲစုဉ်, ဖဲတဲယုၤနၤဘဉ်ဒါခိ...နဘဉ်ကွဲးနီဉ်ဃာ်နီၤ...လာခဲလာလၢ်နဘဉ်တဲယုၤက့ၤနဖဲနလံၤ.. ဖဲဝဲဒုဉ်တသ့လံာ်သ့လဲၢ်, ကးဒိဉ်ထဲကဆိတဖုမးဖးတဘဉ်ဘဉ်.” ယနံၤဘဉ်ယဖဲဒီးယတဲအီၤ, “နတဲတခိနဖးတဘဉ်ဘဉ်. နသ့ၣ်ညါလာကးဒိဉ် (က) နလီၤ..” ယဖဲ တဲဆါက့ၤယၤ, “တၢ်မ့ၢ်ပနၢ်ပူၤလာပှၤဖးဝဲစုဉ်လီၤ. တၢ်လာကးဒိဉ်န့ၣ်မၤသးဒဲးလဲဉ်ဖဲတသ့ၣ်ညါဘဉ်. ဖဲမးတသ့လံာ်နီတဖျါန့ၣ်..အယိယတဲပှးနၤ...နကဘဉ်

ကွဲးနီဉ်ယာ်...မ္ဍါသ့န့ဉ်နတၢ်ကွဲးတဖဉ်ဟ်ယိဉ်ဟ်ကီၤအိၤ...နၢ်ဟူလံၤခါ.” ယတဲအါအိၤ, “မ္ဍါမ္ဍါ..ယကမၤနီဉ်မၤယါယာ်အိၤ.” တဘျီန့ဉ်ယသးခုညါ. ယမၤန့ဉ်လံာ်ကဘျးဒီးတၢ်ကွဲးဘိဝံၤယဆ့ဉ်နီၤလၢယဖံအကပၤကၢ်တပၢ်လီၤ. ယဖံတဲယၤ, “ဖံလံၤ...ဖံကစးထီဉ်တဲပွဲးနၢ်အဆိလၢတၢ်မၤအိဉ်ခးအဂ့ၢ်”. အါလါလါ...ယဆဲထီဉ်ယနၢ်ဒ်သိးဒီးဒိကအိထီဉ်နၢ်န့ဉ်တဟူးနီတဖဲးဘဉ်.

“တၢ်ဖံးတၢ်မၤတမံၤဂ့ၢ်တမံၤဂ့ၢ်န့ဉ်ပဘဉ်မၤအိၤလၢအခုအခါအဆၢကတီၢ်ဒုဉ်ဝဲ, အခုအခါမ္ဍါတဘဉ်မ္ဍါဂ့ၢ်, မ္ဍါတလၢကွံာ်မ္ဍါဂ့ၢ်န့ဉ်, ပဖံးအိဉ်မၤအိဉ်တၢ်တကဲထီဉ်လၢၤဘဉ်...ပကဘဉ်ပုၤတၢ်ဒုဉ်ဒွဲဉ်..တၢ်ဖံးအိဉ်ခးနၢ်က့ကဘဉ်မ္ဍါလၢအလါဒုဉ်ဝဲလီၤ. တၢ်ဖံးခးန့ဉ်တချးပုၤဖဲးခးပုၤဘဉ်လဲၤဆုဉ်ဟ်ဝဲလုလၢအမ္ဍါတၢ်လီၤလၢဂ့ၢ်လၢပုၤဖဲးခးန့ဉ်လီၤ. ပုၤဆုဉ်လုလၢဖဲလၢသလုၤအပူၤ, လုလၢလၢပုၤဆုဉ်ဝဲတဘျီန့ဉ်တၢ်ကၢ်မ္ဍါလီၤဘဉ်လၢအဂ့ၢ်မးဒီးပုၤဖဲးဝဲလီၤ. မ္ဍါဝံၤကဒီးန့ဉ်, တၢ်ဒုပူၤန့ဉ်ပုၤတဖဲးဝဲဘဉ်. ပုၤမ္ဍါဖဲးန့ဉ်ပုၤဆိးက့သံ, မ္ဍါတသံဘဉ်ဆဉ်ပုၤဖံးအိဉ်မၤအိဉ်တၢ်တကဲလၢၤဘဉ်.” ယသံကွၢ်ကဒီးယဖံ, “ဖံၤ, ဖဲမကၢ်နတဲဘဉ်ဃးပုၤကၢ်တၢ်န့ဉ်လီၤ. အဒိပုၤကၢ်တၢ်မ္ဍါလီၤထဲတဂ့ၢ်ဘဉ်တခီမိဉ်.” ယဖံတဲယၤ, “ဖံလံၤ...ဒ်န့ဉ်ဒုတအိဉ်ဘဉ်. ပုၤတဟးဖဲးကြီနါစါခးဘဉ်. ထံကျိခံဘိကဆူးပုၤဖဲးတဂ့ၢ်ဘဉ်. တၢ်တဲဝဲ ဒုဉ်လၢတၢ်မ္ဍါယာ်အိဉ်...မ္ဍါဝံၤဒီးနါထံလီၤ, ပုၤတဖဲးဝဲဘဉ်. နမ္ဍါဖဲးနဆိးက့..” ယကွၢ်ထီဉ်ယဖံအမဲာ်, “ဖံမ္ဍါဒ်န့ဉ်နါထံအလီၢ်န့ဉ်မၤအသးဒ်လဲဉ်.” “တၢ်လီၢ်လၢထံစ့ၢ်စိဉ်န့ဉ်ပုၤသးပုၤတဲစါဝဲလၢနါထံအိဉ်ဖဲန့ဉ်, အိဉ်ဒီးတခါဒီးဖံကတဲနၤ, ထံကွၢ်ခံစ့ၢ်ကီးပုၤတဖဲးဝဲဘဉ်. ပုၤလဲၤတဂ့ၢ်စ့ၢ်ကီးဘဉ်. ပုၤမ္ဍါလဲၤပုၤဆိးက့.” ယတဲယဖံ, “ဖံတဂၤအိဉ်ထဲပုၤဖဲးတဂ့ၢ်, ပုၤလဲၤတဂ့ၢ်ဘဉ်ဒုပုၤကလဲၤဖဲးအိဉ်က့ၤတၢ်ဖဲလဲဉ်..” “တၢ်လံၤတဂၤအံၤတၢ်လီၢ်အိဉ်ဖျုၤအိဉ်ဂီၤလၢအပူၤနါထံန့ဉ်...” “ဖံၤၤ..လီၤကဲဘဉ်ယၤပုၤခဲအံၤတဂၤတဒုဉ်ဝဲလၢလဲဉ်..နါထံပျံၤပုၤကညီစံဉ်လၢာ်လံၤခါသၢဉ်နီၤ..” ယဖံတဲ, “အယိန့ဉ်မိဉ်..ပုၤခဲအံၤတဖဉ်မၤတထီဉ်အိဉ်တထီဉ်ဒ်သိးလၢညါလၢၤဘဉ်..ပုၤခဲအံၤတဖဉ်မ္ဍါလၢတဒုဉ်တၢ်ထုတၢ်လၢၤဘဉ်အယိ, အိဉ်တၢ်လီၤ, အိဉ်တၢ်တတူၢ်လၢၤဘဉ်..”

“အိၤဖံလံၤ, ဖံတဲနၢ်အိဉ်တၢ်တခါဒီး...ဖဲပုၤဖဲးခးဝံၤ, တချးပုၤဒွဲဉ်ခးဂီၢ်ခးန့ဉ်

ပုၤဘၣ်မၤပျီ၊ တၢ်ပျီန့ၢ်မ့ၢ်တၢ်...ဘၣ်မနုၤလဲၣ်န့ၢ်၊ န်သိးမ့ၢ်အူသုတလဲးအိၣ်တၢ်လၢ ပုၤခးပူၤတဂ့ၤ၊ မ့ၢ်အူမ့ၢ်လဲးအိၣ်တၢ်လၢပုၤခးပူၤန့ၢ်တဂ့ၤဘၣ်၊ ပုၤခးကစၢ်တမၤ အိၣ်လၢခးအဝဲန့ၢ်ဘၣ်၊ ဟ့ၣ်လီၤကွံာ်ဝဲပုၤန့ၢ်ခးတဂၤန့ၢ်လီၤ...တၢ်တဲဝဲခးကစၢ် မ့ၢ်မၤန့ၢ်ကကဲထီၣ်တၢ်ကီၤတဲခဲတုၤဒၣ်လဲၣ်သံသ့...မ့ၢ်တသံမၤအိၣ်တၢ်တကဲလၢ ဘၣ်..” ယတဲယဖံ၊ “မ့ၢ်စံးန့ၢ်၊ အဝဲသ့ၣ်မၤက့ၤဝဲဒ်လဲၣ်.” ယဖံတဲ၊ “အဝဲသ့ၣ် က့ၤမၤအိၣ်က့ၤတၢ်ဒီးအဒိပုၤဝဲဒ်န့ၢ်လီၤ...ယဆိကမိၣ်ထီၣ်ပုၤသးပုၤလၢညါတဖၣ် န့ၢ်တၢ်အါညါ...ယဲယန့ၢ်တကဲဘၣ်.” ယဖံတဲကဒီးယၤ၊ “အဒိ..ပုၤထီၣ်ခးဝံလံ နီၤ...မ့ၢ်ဝံတဘျီန့ၢ်ပုၤဘၣ်လဲၣ်တၢ်..” ယသံကွံာ်ကဒီးယဖံလံ၊ “ပုၤတၢ်န့ၢ်ပုၤ မၤမနုၤလဲၣ်..ပုၤတၢ်ပုၤဘ့ၣ်တဂၤဒီးတဂၤခါ..” အန့ၢ်တဘျီယဖံနံၤဘၣ်ယၤ၊ “တ မ့ၢ်န့ၢ်ဘၣ်...ပုၤတၢ်န့ၢ်မိၣ်...မ့ၢ်ပုၤလုၢ်အိၣ်ကစၢ်ကလိကစၢ်တၢ်အိၣ်တဒိ...နၢ် ပာ်လံခါ၊ ပုၤတၢ်လီၤတၢ်န့ၢ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးအခိၣ်တဂၤ၊ ပုၤအခိၣ်တဂၤန့ၢ်ကဘၣ် ထုကဖၣ်ကိးထီၣ်ဝဲ，“ကစၢ်ကလိကစၢ်..လၢကစၢ်ခါ..ဟဲအိၣ်တၢ်ဖဲအံၤ..တနံၤ ညါအံၤပဟဲလုၢ်အိၣ်သုတၢ်..ဟဲဘၣ်ကိးဂၤဒီး...ကယဲၢ်မ့ၢ်သုအိၣ်န့ၢ်ဟဲခဲလၢာ်...ဟဲ ခဲလၢာ်၊ ဟဲတုၤအတုၤတက့ၢ်..” ယဖံတဲပုၤယၤတဒိခိၣ်၊ ယဖံကိးပသုဝဲလီၤ၊ ယက န့ၢ်တၢ်မိၣ်နံၤယသး၊ ယဖံတဲယၤ၊ “ပုၤနံၤဘၣ်တၢ်တဂ့ၤစ့ၢ်ကိးဘၣ်၊ အဝဲသ့ၣ်တၢ် တၢ်န့ၢ်တမၤဝဲလၢဆိ၊ ထီၣ်ဒ့ၣ်ဘၣ်၊ မၤဝဲလၢထိးဖိ၊ ထိးဖိန့ၢ်ပုၤဘၣ်ကူးဝဲအကိာ်၊ ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအတၢ်တအိၣ်တဖၣ်န့ၢ်မၤဝဲလၢဆိသ့..” “..ဖံခါ၊ မ့ၢ်စံးန့ၢ် တချုးလၢအဝဲသ့ၣ်ဟံဖိၣ်က့ၤအဘုန့ၢ်၊ အဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်တမံမံဒီးခါ..” ယဖံတဲ ယၤ၊ “တဲတဘၣ်ဘၣ်၊ မ့ၢ်လၢကအိၣ်ဝဲအယိဒီးအဝဲသ့ၣ်မၤဝဲခါသၢာ်.” “မ့ၢ်န့ၢ် အဝဲသ့ၣ်ကွဲန့ၢ်ဘုကလၢဒ်လဲၣ်.” “လၢအံၤဖံတဲပုၤန့ၢ်..ဆၢကတီၣ်ဖဲန့ၢ်၊ ပုၤဝံ ဘုလၢယုၢ်ပူၤ၊ ယုၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဝံဘုလၢအပူၤန့ၢ်ထွါဝဲဒီးထိးသ့ၣ်..ထိးန့ၢ်အဝဲသ့ၣ် တဆဲးသံဝဲဘၣ်..ကူးဝဲအကိာ်..ဖိဝဲထိးညၣ်တုၤလၢအမံတဘျီ၊ လဲၣ်စိာ်ဝဲလၢဒုဂ့ၤ ပူၤ၊ မ့ၢ်တမ့ၢ် ချီၣ်ပူၤ၊ လၢတၢ်ပိာ်ဘုလီၤဝံဒီးထုကဖၣ်ဝဲ၊ ထိးအခိၣ်ဘၣ်ခၢ်ဘၣ်န့ၢ် ဟံဝဲဒၣ်လၢကျိးပူၤ (ဝၣ်ခိဘၣ်) မ့ၢ်ဝံဒီးထၢန့ၢ်ဝဲလၢဘုဖိပူၤ၊ မ့ၢ်မ့ၢ်ဟါလီၤတဘျီ အဝဲသ့ၣ်လဲၣ်ဟးက့ၤဝဲလီၤ..” ယသံကွံာ်ကဒီးယဖံ၊ “ဝံလံခါဖံခါ..” ယဖံ တဲ၊ “တဝံဒီးဘၣ်...အဝဲသ့ၣ်စံးဘျုးက့ၤထီၣ်ဘံဃာ်...” “ဖံခါ..ဘၣ်မနုၤအဝဲသ့ၣ်တ စံး ဘျုးကစၢ်ယုၤလဲၣ်..ဘၣ်စံးဘျုးလၢထီၣ်န့ၢ်” ... “တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဝဲသၢာ်ဖံ လံၤ..တၢ်

အံၣ်ဘၣ်တဲပုးကဒီးန့ၣ်ထီၣ်ဘံၣ်အဂံၢ်ကဒီးခါသၢ်..” “..တဲသၢ်ဖံ..ဘၣ်မနုၤလဲၣ်..တၢ်ဘျးနသးလံၤခါ..မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်အိၣ်ဘျးသၢ်..ယကွဲးကွၢ်တၢ်ဂံၢ်လၢဖံ တဲပုးယတရၢလီၤ..” “..ယဖံဖုးလဲးလီၤယခိၣ်ဒီးတဲယၤ, “ကွဲးကွၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်တဲး, မၤလီၤမၢ်နတၢ်ကွဲးနီၣ်တဂ့ၤ..တဲယုၤကွၢ်ပုၤဖိသၢ်လၢကတဲကွၢ်လၢခံတစိၤ..” ယတဲယဖံ, “တဲယုၤကွၢ်ယထီၣ်ဘံၣ်အဂံၢ်လၢခံနီၤ..တဲယုၤကွၢ်ယလၢအသီတခါဒီး..အါလၢယသးပုၤနီၣ်ယသးနၤစၢဖံ...” “ဘၣ်မနုၤလဲၣ်ဖံလံၤ..နသးပုၤနီၣ်မနုၤလဲၣ်” “တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်လၢကဘၣ်ကျဲးဒီးအိၣ်န့ၣ်ထီၣ်ချီဆၢလံၤ..” ယကွၢ်န့ၣ်ဆူတၢ်အိၣ်အလီၤယကျဲးန့ၣ်ယဖံထံချီဆၢဒီးဟံလီၤစ့ၢ်ကိးဒီးကိၣ်...ယဖံတဲယၤ, “တၢ်ဘျး..” ယဖံဘၢထုကဖၣ်ဝံၤအိၣ်ဝဲကိၣ်ဒီးထံချီဆၢန့ၣ်လီၤ. ယဖံကွၢ်ထီၣ်ယမဲၣ်နံၤကမ့ၢ်ထီၣ်ဝဲ, အတၢ်နံၤကမ့ၢ်တထံၣ်အံၤယနၢ်တဟံၢ်အခိပညီဘၣ်..လီၤကံးမးဒ်သိးဒီးမိၣ်န့ၣ်လံၣ်စ့ၢ်အတၢ်နံၤကမ့ၢ်လၢပုၤတသ့ၣ်ညါအခိပညီနီၣ်တကၢဘၣ်လီၤ. ယဖံတၢ်နံၤကမ့ၢ်အပူၤကပွဲၤဒီးတၢ်သးခု, တၢ်သးမုၢ်, တၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးသ့ၣ်သ့ၣ်ဒါန့ၣ်ယတဲတဘၣ်လၢဘၣ်.

ယဖံတဲယၤ, “ဖံလံၤစၢ..တနံၤအံၤ, ဖံကတဲယုၤန့ၣ်သးပုၤလၢပျာတၢ်မၤအိၣ်ညၢ်, ဆွဲၣ်, သဒိၣ်အဂံၢ်..ဖံဒုလီၤဘျးလံၤ..” ယန့ၣ်ယဖံဝံၤ, “ယတဲဖံစၢ..တၢ်ဘျးဒိၣ်မးလီၤ...တၢ်လၢနတဲယုၤကွၢ်ယတဖၣ်အံၤယကကွဲးဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၤ..” ယသးခုဒိၣ်မးလၢယဖံအိၣ်မူဒီးဒီးတဲယုၤကွၢ်ယတၢ်ဂံၢ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီန့ၣ်ညါယမံတန့ၢ်ဘၣ်. ယသးခုဒိၣ်တလၢခါ. မ့တမ့ၢ် ယအိၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါကဒီးတၢ်ဂံၢ်လၢယဖံကတဲယုၤကဒီးယၤခဲမ့ၢ်ဆ့ၣ်န့ၣ်ခါ. ယတဲတဘၣ်လၢဘၣ်. ယဆၢထဲမ့ၢ်ကဆ့ၣ်ဝါအသီတဘျး, ယကနၢ်ဟူဘၣ်ကဒီးဖံဖုလၢညါတဖၣ်တၢ်ဖိၣ်အိၣ်ညၢ်, သဒိၣ်, ဆွဲၣ်တဖၣ်လၢကျဲးလဲၣ်အဂံၢ်လီၤ. ယဆိကမိၣ်တၢ်ယံၣ်ယံၣ်ဘျးလၢမ့ၢ်ကဆ့ၣ်ဝါဒီးယမံသပုၤဘၣ်ယသးလီၤ. ယန့ၣ်ဟူယဆိဖါကီၢ်တဘျးအိၣ်အိၣ်လၢတၢ်မံမိၢ်အပူၤလီၤ. ကမ့ၢ်ဝဲလဲၣ်...ယနီၣ်ထီၣ်ယသး...ယဆိဖါကီၢ်တဘျးအိၣ်အိၣ်အိၣ်ဝဲတီတီလၢယမံဖိလံၣ်, လီၤကံးသိးဒီးကိးဂဲၤဆၢထၢၣ်ယလီၤ. ယဂဲၤထၢၣ်ကရီကဒး, ယထူးခဲပျါခဲဝံၤ..ယလဲၤလီၤဆူယဖံအအိၣ်, ယဆၢဂ့ၢ်ဆၢဝါယဖံ, “ဖံစၢ, ဂီၤလၢအဂ့ၢ်နီၤ.” ယဖံတဲဆၢယၤဂီၤလၢအဂ့ၢ်ဝံၤပဒိဖံလံၤခံဂံၢ်ပကျဲးအိၣ်ထံချီဆၢ

ဒီးကိပ်, ပအိပ်သကိးဝံင်ဝံင်ဘဲဘဲလီၤ.

ပအိပ်တၢ်ဝံတဘျီ, ယတဲ.. “ကဲဖံ, စးထီၣ်တဲကဒီးတၢ်တဲတခါဇဲၤ...လာအံၤ
အဲၣ်ဒီးကန့ၣ်, ဒီန့ၣ်မံတန့ၣ်ဘၣ်..” ယဖံနံၤဘၣ်ယၤ, “တဲဘဲလာမံတန့ၣ်ဘၣ်. အဆီ
ဖါကီၢ်မ့ၢ်တကိးဂဲၤဆၢထၢၣ်အီၤဘၣ်န့ၣ်ကမံဘဲတုၤလာမ့ၢ်ဆဲးကပြုၢ်လီၤဘၣ်အခံၣ်
ကီၢ်လံ.” ဖဲန့ၣ်ပနံၤသကိးဒီဖဲလံၤခံၣ်လၢၤ, ယမိတဲဘဲ, “ပုၤဒီဖဲလံၤခံၣ်အံၤ,
နံၤတဘားဘားညါန့ၣ်ဘၣ်မနုၤလဲၣ်..” ယတဲယမိ, “တၢ်ယဖံတဲလာမ့ၢ်ကဆဲးက
ပြုၢ်လီၤဘၣ်ယခံဇဲၤ..တၢ်နံၤထီၣ်ဘဲယၤသၢၣ်..မိတဂၤအံၤ..” ယတဲတခါဒီယနံၤတ
ခါခါလီၤ. “ကဲဖံလံၤ..ဖံကတဲပုၤနုၤလၢပုၤသးပုၤလၢညါဖီၣ်အိၣ်ညၣ်, ဆွဲၣ်,
သဒိၣ်အဂ့ၢ်..ပုၤသးပုၤလၢညါန့ၣ်တၢ်သးသးသုစါခဲအံၤဘၣ်...အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်
သ့ၣ်ညါ...မ့ၢ်မိခဲအံၤဒုအိၣ်လုၣ်ကိတၢ်ဒိၣ်မး...လၢညါန့ၣ်ပုၤဖီၣ်အိၣ်ဒုညၣ်
လၢစိၣ်, ပုၤ, တနံၤ, သ့, တနီၤ(လၢ), ကါဒီးဘၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. စၢတအိၣ်ဒီးဘၣ်.
မ့ၢ်ညၣ်ထီၣ်ဒိၣ်အခါန့ၣ်မတဂၤမးတဖီၣ်အိၣ်ဘၣ်. ပုၤပျဲထီၣ်ဘဲလၢကထီၣ်ဒိၣ်ဒု
ဘဲလၢထံနံၤထံခံဒီးလၢထံဖိကျိၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ညၣ်ထီၣ်ဒိၣ်ဝံၤလံၤဒီးပုၤဖီၣ်အိၣ်
က့ၤဘဲလီၤ. တဘျီတခါပုၤဘုၣ်ဟ်ညၣ်လၢကွံထံယိာ်ပုၤ, ပုၤဟ်န့ၣ်ဘဲအချံအသၢၣ်,
ပုၤကိးဘဲလၢပုၤတုၤဘဲ, တုၤမ့ၢ်တၢ်ဟဲတုၤလီၤလံတဘျီန့ၣ်ညၣ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်ဟးထီၣ်ဒိၣ်
ဘဲလီၤ. ပုၤသးပုၤတဲဘဲ, “အိၣ်ဒုကတီၤလ့, အိၣ်ညၣ်ကတီၤကွံ” လီၤ. ပအိပ်တၢ်
န့ၣ်ပဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါ, ပတဘၣ်အိၣ်လီၤတူၢ်လီၤကံၢ်တၢ်ဘၣ်. ပမ့ၢ်အိၣ်ဒီး
န့ၣ်ပအိၣ်ဘၣ်တဘျီလီၤ. လၢခံလၢလၢပတအိၣ်ဘၣ်လၢၤဘၣ်.”

“ဘူးလၢတၢ်ကယီၤထီၣ်န့ၣ်ပုၤမၤစံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဆီလီၤဘဲတနီၤ, ဒ်သိးတၢ်မ့ၢ်
ဟဲတုၤညၣ်မ့ၢ်ဟဲက့ၤလီၤကဘၣ်ဒုဘဲလၢတနီၤပုၤ, ညၣ်လၢအဟဲက့ၤလီၤလၢထံ
ကျိ, ထံကွၢ်ခံသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်က့ၤထီၣ်ကဒီးလၢထံမိၢ်ပုၤအပူၤကဒီးလီၤ.” ယတဲယ
ဖံ, “အီၤ..ဖံ..ယသ့ၣ်ညါလံ..မ့ၢ်နတဲတၢ်န့ၣ်,” ယဖံတဲ, “နမ့ၢ်သ့ၣ်ညါတဲပုၤယၤ.”
ယတဲယဖံ, “ယတဲတဘၣ်ဘၣ်.” ယဖံကိးထီၣ်ဘဲ, “ဟူး..သ့န့ၣ်ယၤတဂ့ၤ..နအိၣ်
ဖျဲၣ်ထီၣ်ဒုဖဲမဂီၤမဟါလီၤ.” ပဒီဖဲလံၤ ခံၣ်ပနံၤကဒီးလံ. “ဖဲလံၤစၢ, တၢ်လၢဖံ
တဲန့ၣ်ပုၤဖီၣ်အိၣ်ညၣ်လၢ, စိၣ်, ပုၤ, သ့စၢတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ထီၣ်တယံၢ်ဒီးဘၣ်. လၢ
ညါန့ၣ်, ပုၤဘုၣ်ဟ်ညၣ်လၢတဂၤကမါဒုဘဲ, တုၤမ့ၢ်တၢ်ယီၤထီၣ်ဒီးပုၤသး (ထါ)

သံးကွံာ်ထံလကမါပူဒီးပုဖိဉ်အိဉ်သကိးဝဲဒ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်လၢညါန့ဉ်, ညဉ်အါမး, တၢ်ယီၤခါကတီၢ်လၢထံကျိပူန့ဉ်, ပုဟ်လီၤဝဲဒ်ဝုကျုဉ်ပီၤတက့ၢ်, တက့ၢ်...ခံသီသၢသီပုလဲၤဝံဉ်ထီဉ်ကွၢ်ပုမၤန့ဉ်ညဉ်အါမး, ပုတဟးဝံဉ်ထီဉ်ဟ့ဉ်စ့ၢ်ကိးဝုပီၤလၢပုဂၤဟ်လီၤယၢ်တဖၣ်ဘၣ်. ပုလၢညါန့ဉ်အိဉ်ဒီးတၢ်တီတၢ်လီၤ, တဒ်သိးခဲအံၤလၢဘၣ်.”

“မ့ၢ်မုၢ်လၢထံန့ဉ်ထံခံတခီန့ဉ်ပုမၤအိဉ်ညဉ်ဒီးဘၢ, ကါ, ကွဲး” ယနၢ်တဟံၢ်ကဒီးဘၣ်. ယသံကွၢ်ကဒီးယဖံ, “ဖံဒၢ, တၢ်လၢကါဒီးကွဲးန့ဉ်မတၤလဲၣ်.” “ဖံလံၤ.. တၢ်လၢကါန့ဉ်ပုဂၤလီၤတဘိဘၣ်တဘိ, ဒ်သိးပုဆုၣ်ဆိန့ဉ်လီၤ. နၢ်သက့, တက့ၢ်ဒီးတက့ၢ်ပုဂၤလီၤဝဲထံသိးသိးဝံၤ, ပုသံဉ်ဝဲစးထီဉ်လၢအခိဉ်တုၤလီၤလၢဝုကမဲၣ်, ပုသုၣ်လၢညဉ်ကဟဲက့ၤလီၤအဂီၢ်...” ယတဲယဖံ, “ယသ့ဉ်ညါလံၤ...ယထံဉ်ယပါဒီးအိဉ်ညဉ်လၢဝုပီၤလၢပုထုဝဲတခါန့ဉ်..မ့ၢ်လံၤ..မ့ၢ်လံၤ.. မ့ၢ်မုၢ်ကွဲးတခီမိဉ်.. မၤသးဒ်လဲၣ်.” ယသံကွၢ်ကဒီးယဖံလံ, ယဖံတဲယၤ, “နမ့ၢ်အဲဉ်ဒီးသ့ဉ်ညါန့ဉ်, ခဲမ့ၢ်ဆုၣ်လဲၤလၢနတံဖါသုအအိဉ်န့ဉ်, အဝဲကလဲၤပုးနုပုမၤညဉ်လၢကွဲး”, ယတဲအိၤ, “ဖံတဂၤအံၤနမ့ၢ်တဲပုးယၤန့ဉ်ချ့ဒ်ဒီးဒီး..ယဘၣ်ဒီးကဒီးခဲမ့ၢ်ဆုၣ်ညါ..ကယံာ်ဝဲသၢဉ်..” ယဖံတဲယၤ, “နမ့ၢ်လဲၤထံဉ်လၢနမဲၣ်မးနသ့ဉ်ညါကဂုၤလီၤ..” “မ့ၢ်မုၢ်န့ဉ်တဲဆိဟ်စၢၤယၤအဒိ”. ယဖံဘၣ်တဲကဒီးလံ. “တၢ်လၢကွဲးန့ဉ်ပုန့ဉ်တၢ်ထံကျိဒီးတၢ်နဲ, ပုမၤန့ၢ်ကွဲးအလီၢ်, တၢ်ပုဟ်တဆူ, ကွဲးအိဉ်အကလုာ်ကလုာ်, ပုမၤဝဲလၢညဉ်ကက့ၤလီၤအဂီၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. လၢကွဲးအခိဉ်ထိးန့ဉ်အိဉ်ဒီးဝုပီၤဖးဒိဉ်လၢပုဘၢဉ်ဖျိန့ဉ်ဝဲအပူၤ..လၢအခိဉ်လၢတခီညဉ်လၢအဟဲက့ၤလီၤတဖၣ်ဝုလီၤ (လဲၤန့ဉ်) ဝဲဆူဝုခိဉ်လၢတၢ်ပုအဝဲန့ဉ်ဒီးလီၤဝဲဆူကွဲးအပူၤလီၤ. ကွဲးန့ဉ်ဒ်သိးဒီးကါစ့ၢ်ကိးလီၤ. ယတဲကဒီးယဖံ, “အိၤ..ယထံဉ်ဘၣ်ဝဲသၢဉ်..ယသ့ဉ်ညါလံၤ.” ယဖံကွၢ်ယီၤယမဲၣ်, “နထံဉ်ဧါန့ဉ်, ပုတဲမ့ၢ်ဝံၤန့ဉ်သ့ဉ်ညါခဲလၢဂ်လီၤ.” ယတဲယဖံ, “ဖံတဂၤအံၤ, တၢ်နတဲဝံၤလံအယိပသ့ဉ်ညါဝဲသၢဉ်.” ပဒိဖံလံၤခံဂၤပနံၤကဒီးလံ. ယဖံတသးထီဉ်ယၤဘၣ်.

“မ့ၢ်မုၢ်န့ဉ်ပုဖိဉ်အိဉ်ဆွဲဉ်, သဒိဉ်တခီမိဉ်” “သဒိဉ်န့ဉ်မ့ၢ်မုၢ်လၢထံကျိဖးဒိဉ်အပူၤန့ဉ်ပုမၤန့ၢ်ဝဲပျံၤဖးထီကအိဉ်လၢအပျံၤလၢအကယၤညါ..လၢပျံၤဖးထီအ

လါန့ၣ်ပှၢၤစၢလီၤဝဲပျံၤဖိ၊ တဘိဒီးတဘိအဒ့ၣ်စၢၤကအိၣ်ဝဲသၢခိၣ်ယီၢ်ယၣ်ယၣ်၊ လၢပျံၤဖိအစိးနါန့ၣ်အိၣ်ဒီးထးဖိတဘိ၊ ပျံၤဖိထီမကၢၢ်တဘိန့ၣ်ပှၢၤစၢလီၤဝဲလၢထံ ကျါ၊ ပှၢၤစၢၤဗျံၣ်လီၤဝဲထံကျိ၊ တၢ်လၢသဒိၣ်န့ၣ်အိၣ်ယီၢ်သၣ်ဝံၣ်မးအယိသတးဒီး၊ ပှၢၤက့ၢ်လီၤဝဲယီၢ်သၣ်တက့ၢ်တက့ၢ်ထဲသိးစုမ့ၢ်ဒိၣ်၊ ပှၢၤဝဲနၢမူထီၣ်ဝဲ၊ ဝံၤဒီးပှၢၤဆဲးထီၣ် လၢထးဖိအလီၤ၊ ပှၢၤစုၣ်လီၤဝဲလၢထံကျါ၊ ဖဲမ့ၢ်နၢသဒိၣ်ဟဲအိၣ်ယီၢ်သၣ်၊ ပှၢၤမ့ၢ်ဟဲ ဘျၢၣ်သဒိၣ်၊ ပှၢၤအိၣ်လၢချံပူၤ၊ ပှၢၤဘျၢၣ်ဝဲဒီးသ့တဘျီဘျီဘၣ်စ့ၢ်ကီးညၣ်လီၤ။”

“မ့ၢ်လၢထံကျိဖိအပူၤန့ၣ်ဖဲတၢ်ယီၢ်ထီၣ်သီန့ၣ်ပှၢၤတၢ်န့ၢ်ဝဲထံချး၊ လၢထံကျိ နံၤ၊ တဖျၢၣ်တဖျၢၣ်၊ လၢချးအပူၤန့ၣ်ပှၢၤန့ၣ်ဝဲဖုကမူၣ်၊ မ့တမ့ၢ်ယီၢ်သၣ်ဝဲမံ၊ မ့ၢ်နၢ ဒီသဒိၣ်ဖိတဖျၢၣ်ဟဲအိၣ်၊ ပှၢၤဘျၢၣ်က့ၢ်ဒီးသ့..ညၣ်န့ၣ်ပှၢၤယုအိၣ်ကျဲအိၣ်အဘိဘိ.. ပှၢၤတခွဲအိၣ်ဝဲစ့ၢ်..ဆဲၣ်လၢထံခံတဖျၢၣ်ပှၢၤတအိၣ်ဝဲဘၣ်၊ ဆဲၣ်မ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်ထံမူ..ဖဲတၢ် စူၤထံအခါလီၤ၊ ပှၢၤဖိၣ်အိၣ်ဆဲၣ်..ညၣ်လံၣ်နၢက့ၢ်ပှၢၤတအိၣ်လီၤတူၢ်ဝဲဘၣ်၊ ညၣ် လံၣ်န့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်ထံတလီၤသံးဘၣ်။” “ဖဲဒါ...တၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢအဂၤအိၣ်ဒီးတ မံမံဒီးဒါ။” ယဖဲတဲယၤ၊ “ပှၢၤတနီၤနီၤလုၢ်အိၣ်အသးသမူလၢတၢ်စုသ့လၢအမ့ၢ်၊ ထ့တၢ်၊ ထ့တၢ်အကလုၢ်ကလုၢ်၊ အဒိ-ကုအကလုၢ်ကလုၢ်၊ ကုတဖျၢၣ်န့ၣ်ထ့ဝဲ ဒၣ်အကံၣ်အဝဲၤဂ့ၤမး၊ တနီၤနီၤထ့ဝဲ သ့ဒီးလၢပှၢၤဟံလီၤအိၣ်သဘျၢၣ်၊ သးသၣ်၊ တနီၤနီၤထ့ဝဲစဲၣ်၊ နၢတိၣ်ဘု၊ နၢ၊ တလီၤ၊ တၢ်လၢထ့ဝဲတဖျၢၣ်န့ၣ်အါဒၣ်တက့ၢ်အ ဝဲသ့ၣ်လဲအိၣ်ဝဲဒီးဘု၊ မ့တမ့ၢ်ဆါဝဲဒၣ်ဒ်ခါတၢ်ပှၢၤတၢ်ကလံၤအိၣ်ဝဲအသိးလီၤ၊ ပှၢၤမၤအိၣ်ညၣ်၊ သဒိၣ်တဖျၢၣ်စ့ၢ်ကီး၊ လဲအိၣ်ဝဲဒီးဘု မ့တမ့ၢ် ဆါအိၣ်ဝဲစ့ၢ်...အိၣ်ဒီး တခါဒီး..ဖဲကတဲနၢ၊ မ့မ့ၢ်ပှၢၤပိၣ်မ့ၢ်ပိၣ်မၤတဖျၢၣ်န့ၣ်ဘုၣ်ထိးဘုၣ်ဆိဒီးလုၢ်အိၣ်အ သးသမူလၢတၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖျၢၣ်လီၤ၊ ပှၢၤလၢအထါထၣ်သ့တဖျၢၣ်တခီအဝဲသ့ၣ်ထါ ဝဲကညီဆုကၤ၊ လၢပိၣ်မ့ၢ်ပိၣ်ခွါကကၢဝဲလၢမ့ၢ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခွါ..မ့ၢ်လံၤမ့ၢ်ပှၢ် ကၢဝဲန့ၣ်တဒ်သိးလိာ်သးဘၣ်..တၢ်လၢပှၢၤကညီဆုကၤန့ၣ်ပိၣ်မ့ၢ်ဆုကၤမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ပိၣ် ခွါဆုကၤမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ကဘၣ်အိၣ်ဒီးအနွံ၊ တၢ်လၢတၢ်အနွံန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်.. အနွံမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပှၢၤကၢဝဲတဂ့ၤဘၣ်၊ ပှၢၤသးပှၢ်တဲဝဲလၢပထူပထံးလီၤမၤသ့.. မ့တမ့ၢ်ကျဲၣ်ကျိဒီးကလုၢ်ဂၤအသ့ၣ်သ့..တယံာ်ဘၣ်န့ၣ်သုကထံၣ်ဘၣ်ပပှၢၤက ညီဆုကၤတနီၤနီၤအနွံကလီၤမၤဝဲ၊ ဆုကၤပှၢၤကညီကဟဲပၢ်ထီၣ်ဝဲအကလုၢ်က

လှော်လီၤ။” ဖဲယဖံတဲပုးကွၢယၤဘၣ်ယးကူကၢအဂ့ၢ်န့ၣ်တၢ်လီၤဆိတအိဉ်ဒံးအါ
အါဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်သန့က့, ဖဲယကွဲးကွၢတၢ်ဂ့ၢ်အဲအံၤအခါဒ်ယဖံတဲပုးကွၢယၤ
အသိးယထံၣ်ဘၣ်ယဲလၢယမဲၣ်လံ. ကညီဆုကၢတဖၣ်အိဉ်အကလုာ်ကလုာ်တၢ်
ဆးအီၤဒ်ကီၤလၢဝါအဆုကၢ, လီၤဆိဒ်တၢ်ပိာ်မုာ်ဆုကၢဒ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လဲၤ
ထီၣ်လဲၤထီၣ်အသိးလီၤ. ပိာ်ခွါဆုကၢတနီၤနီၤအနွံတအိဉ်လၢဘၣ်. တုၤယထံၣ်
ဘၣ်တၢ်အံၤတဘျီယသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤယဖံအတၢ်တဲလံ. တဘျီတခိဉ်ယသးဘၣ်ဒီး,
ယသးအုးဒိဉ်မးလၢပပုၤကလုာ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢကလီၤဘၢကွံာ်မးလၢကလုာ်အက
အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအဖိလၢ်မးလီၤ.

ယဖံတဲပုးကဒီးယၤလၢ, “လၢညါန့ၣ်တၢ်တလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဒံးဘၣ်. လီၤဆိ
ဒ်တၢ်လၢယပုၤအစိန့ၣ်တၢ်ကၢဒိဉ်မး..ပကကၢဘၣ်ဆုကၢတဘျီန့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်
ညီဘၣ်.. လၢပုၤကဒုးကဲထီၣ်က့ၤဆုကၢ, တၢ်ကူတၢ်ကၢအဂီၢ်, ပုၤမၤန့ၢ်ဘဲ, ပုၤလုာ်
ဝဲဝဲပုၤဒုးကဲထီၣ်လၢလုာ်, ဒ်ပုၤသးလီၤဝဲအလွဲၢ်အသိးပုၤဘၣ်စုၣ်ဝဲလုာ်ဒီးသ့ၣ်
ဘၣ်, အါဒ်တက့ၢ်ပုၤမၤန့ၢ်ဝဲကိဉ်ထူၣ်အဘျီပုၤတီၢ်ကပုာ်ဝဲပုၤချီထီၣ်ဝဲလုာ်ဒီး
လုာ်လၢတၢ်အဲၣ်ဒီးအလွဲၢ်..အါဒ်တက့ၢ်အလွဲၢ်သူ..အိဉ်ဒံးတမံၤဒံး..ပုၤမၤန့ၢ်ဝဲမး
ကွံာ်ဘၣ်, ပုၤယၤလုာ်ကျိၣ်ကျီဒီးကတ်လုာ်ပုၤချီထီၣ်ဝဲလုာ်ဒီးလုာ်, မ့ၢ်ဝဲန့ၣ်ပုၤ
စုၣ်ဝဲလၢကပိာ်ကျိၣ်တန့ၢ်..” ယတဲယဖံ, “မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်အလွဲၢ်အိဉ်သူပံၤန့ၣ်” ယဖံတဲ
ယၤ, “အိဉ်ဒ်န့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်အလွဲၢ်တလီၤဘၣ်. ပုၤမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးလၢအလွဲၢ်ယးန့ၣ်ပုၤချီဝဲ
ဒ်လုာ်ဒီးမိကဲဘၣ်..တၢ်လၢမိကဲဘၣ်န့ၣ်ပုၤဆူၣ်တၢ်ကူတၢ်ကၢအလွဲၢ်ထီၣ်ခး..တ
ဘျီတခိဉ်, ပုၤစုၣ်စ့ၢ်ကီးလုာ်လၢတၢ်သ့ၣ်တကလုာ်လၢအမ့ၢ်နီၣ်ဆုၣ်သ့ၣ်မံစ့ၢ်ကီး
လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်နီၣ်ဆုၣ်သ့ၣ်မံန့ၣ်ပုၤမၤန့ၢ်ဒ်သ့ဖဲတၢ်စူၤခါဒီးတၢ်ယီၤထီၣ်သီ, ပုၤ
ကမၤန့ၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်တညီဘၣ်. အလွဲၢ်ဂီၤလုးဒီးပကွၢ်ပျါဂ့ၢ်မးလီၤ. တၢ်လီၤအါ
ပူၤအါတီၤဒီးပုၤကဒုးအိဉ်ထီၣ်တၢ်အလွဲၢ်ကအိဉ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်ကီးသၢၣ်..”
ယဖံတဲပုးယၤလၢပုၤစုၣ်တၢ်အလွဲၢ်လၢနီၣ်ဆုၣ်သ့ၣ်ဒီးယသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဖဲယနီၢ်
ဆံးအခါပမၤလိတ်လၢခိ, ဣသဝီကိအခါ, ယၤဒီးယနီပလဲၤဒဲးန့ၢ်နီၣ်ဆုၣ်သ့ၣ်မံပ
ဘံးန့ၢ်အထံဝဲပထၢ်န့ၣ်လၢထီၣ်ဒံးဘိ (ဖေါင်တိန်) အပူၤပကွဲးဒ်လံာ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.
မ့ၢ်လၢတၢ်ပံးတၢ်ကၢဒီးပကပုၤထီၣ်ဒံးဘိပစ့တအိဉ်ဘၣ်. ပဘၣ်သူဒ်န့ၣ်ဆၢၣ်တၢ
သူတၢ်သ့ၣ်လၢအလွဲၢ်အိဉ်တဖၣ်အထံန့ၣ်လီၤ.

ယသးခုလာယဖံတဲပူးကွာယတတ်ဖဲးတတ်မာ, တတ်လုာအိဉ်သးသမူခိဖျိမိတ်ပတ်ဖဲဖု
 လာညါတဖုတ်မာတုာဝဲဒီးယသ့ဉ်ညါဘဉ်ယဲလီၤ. ပတဲသကိးတတ်ဒီးပဖံလာတုာဂံ
 အံတခါဝံတခါဒီးယသ့ဉ်နိဉ်ထီဉ်ကွာလာထီဉ်ဘံဃာ်အဂုာ်လီၤ. ယတဲယဖံ, “န
 တဲပူးယတတ်ဂုာ်ဒုဝံတဘျူးခါလံ. ခဲအံအိဉ်ကွာအကတတ်တခါလာယကမာနိဉ်
 ဃာ်ကွာလာအမုာ်ထီဉ်ဘံဃာ်လာပုာ်တနီၤနီၤကိးဝဲလာဖံဘံဃာ်ကဲထီဉ်အဂုာ်နီၤ.”
 “ကဘဉ်တဲဝဲသ့ဉ်ဖံလံ...တတ်ဟ်ဒိဉ်ထီဉ်ဘံဃာ်န့ဉ်တမုာ်တတ်ကလိာ်ကလိာ်, တတ်
 ကြီကြးဘဉ်. အိဉ်ဒီးအခိပညီ...တုာလာစါခဲအံဟ်ဒိဉ်ဟ်ကဲဝဲဒီး...အယိသတးပ
 သးပုာ်နိဉ်ဖံဘံဃာ်တသ့ဘဉ်...” ဒီးယဖံစးထီဉ်တဲဝဲထီဉ်ဘံဃာ်အဂုာ်လီၤ. “ဖံလံ
 ကန့ဉ်မုာ်ထံမုာ်ဆးနီၤ...တတ်တဲဝဲဒုာ်လာပျာ်န့ဉ်ဖိဉ်ယဲဒီးပုာ်ဝဲအိဉ်ခံဂ...မုာ်လာဖိဉ်ယဲ
 ဒီးပုာ်ဝဲခံဂအံဖိဉ်အယိပုာ်ခူဖိဉ်ဖိတတ်အါလာဝုာ်ပုာ်ဘဉ်. ဘဉ်တတ်ဟ်အါလာဝုာ်
 ချာ်...တတ်တဲဝဲဘဉ်လာတတ်ယံးတတ်ကာအဆာကတီာ်ဒီးဒီးပုာ်ဝဲခံဂကလဲၤပုာ်အိဉ်ဟု
 သးလာတတ်လီၤအဂါတတီၤလီၤ. ကလဲၤဟ်ပုာ်အခံပုာ်တအဲဉ်ဘဉ်. အယိသတးဒီး
 အဒီးပုာ်ဝဲခံဂစိာ်ထီဉ်ဒီးတိာ်တသံးလဲၤပုာ်အိဉ်ဟုသးလီၤ. ဖိဉ်ယဲအဒီးပုာ်ဝဲခံဂအံ
 တိာ်အိဉ်ဒုာ်ထဲတသံးလီၤ. အယိပုာ်န့ဉ်ဒုာ်ဟုသးတကူာ်လာတတ်နုာ်ထံဒါတတ်လီၤ.
 ဖဲအဝဲသ့ဉ်ဟဲကွာလာကျဲအခါန့ဉ်အဝဲသ့ဉ်နုာ်ဟူဝဲလာချာ်ခံန့ဉ်တတ်ကလုာ်သီဉ်ဝဲ
 ဒုာ် “ဝိ-ဝိ-ဝိ”, ပုာ်နုာ်ဟူသနုာ်ကွာပုာ်တကနုာ်ယုာ်တတ်ကလုာ်သီဉ်န့ဉ်ဘဉ်.
 မ့မုာ်အပုာ်တဂါတဲဝဲ, “ကွီကွီ...နကနုာ်ကွာ်တထံဉ်...လာချာ်တခိဉ်အခံန့ဉ်တတ်
 သီဉ် ဝိ-ဝိ-ဝိ န့ဉ်မုာ်မနုာ်လဲဉ်. ပကလဲၤကွာ်”, အန့ဉ်တဘျီအဝဲသ့ဉ်အဒီးပုာ်ဝဲခံ
 ဂါလဲၤကွာ်ဒီးထံဉ်ဝဲလာချာ်တခိဉ်အခံန့ဉ်အိဉ်ဒီးဖံသးပုာ်ခိဉ်ဝါတဂါလာချာ်ဘံ
 ဃာ်အါန့ဉ်လီၤ. တဘျီန့ဉ်အဝဲသ့ဉ်ဟံးန့ဉ်ဝဲဖံအယဲာ်တဘျီလာချာ်ခိဉ်ထံးဒီးကျိ
 တဲာ်ဝဲချာ်လာအဘဲဒုာ်ဖံသးပုာ်ဒီးဖံသးပုာ်ထုဉ်ဖျးထီဉ်ကွာဝဲလီၤ. တုာ်မုာ်ဖံသးပုာ်
 ထုဉ်ဖျးတဘျီတဲန့ဉ်ဝဲဖိဉ်ယဲဒီးပုာ်ဝဲခံဂန့ဉ်, “တတ်လံသ့ဉ်ဧ...ဖဲကလဲၤအိဉ်ဒီးသ
 နီၤ... ဖိဉ်ယဲအဝဲတဂါတဲဆာဖဲန့ဉ်လာ, “ဖဲဧ, နလဲၤအိဉ်ဒီးပုာ်တသ့ဘဉ်. ခဲအံပ
 လဲၤပုာ်အိဉ်ဟုသးန့ဉ်ဒုာ်တကူာ်လီၤ. ပအိဉ်ဒီးပုာ်ဝဲခံဂဝံဒီးပကသံလီၤ...” ဖဲန့ဉ်
 တဲအဝဲသ့ဉ်လာ, “တဘဉ်ကိာ်တဂုၤ...ယမုာ်တဲသ့န့ဉ်ကနုာ်...” ထဲန့ဉ်တဘျီအဝဲ
 သ့ဉ်ကွာ်ကိးဝဲဖံသးပုာ်လီၤ. တုာ်မုာ်ကွာ်တုာ်ဟံဉ်ဒီးဖဲတဲအဝဲသ့ဉ်, “ဖဲလံသ့ဉ်...န
 တတ်ပုာ်လီၤပုာ်ကျဲအိဉ်မနုာ်လဲဉ်...ဟဲဟ်လီၤလာယမဲာ်ညါ...ဖဲန့ဉ်အဝဲသ့ဉ်ဟဲဟ်လီၤ

ဝဲထးဝါဒါ သါဖျုဂ်ဒီးကီဂ်လဲဂ်သါဘုဂ်လါဖံအမဲဂ်ညါ. တဘျီန့ဂ်ဖံ ဆါထါဂ်ကါ ကြါဝဲလါထးဝါဒါဒီးကီဂ်လဲဂ်တဖုဂ်အဖိခိဂ်ဒီးဖံန့ဂ်တရုထီဂ်ဝဲအနံဂ်အဆုတဘျီ, ဟုသးတဖုဂ်ဟဲလီၤဆူဝဲပဲၤထးဝါဒါသါဖျုဂ်ဒီးကီဂ်လဲဂ်သါဘုဂ်န့ဂ်လီၤ. အဝဲသ့ဂ် တဘုဂ်ကီဂ်ဘုဂ်ဂါဝဲလါတင်အိဂ်အဂီၢ်လါၤဘုဂ်.

တုၤမ့ၢ်တင်ဆါကတီၢ်ဘုဂ်လါပုၤကဖဲးသံဂ်ဖဲးခးတဘျီန့ဂ်ဖံသးပုၤန့ဂ်မါအဝဲ သ့ဂ်လဲၤဆုဂ်လုၤန့ၢ်လုၤန့ၢ်ကွၢ်, တုၤမ့ၢ်အဝဲသ့ဂ်န့ၢ်ဟူလါအဖံမါအလဲၤဆုဂ်လုၤ လုၤန့ၢ်လုၤန့ၢ်ကွၢ်တဘျီ, တဲဝဲအဖံန့ၢ်, “ဖံတဂါ...နမပါပလဲၤဆုဂ်လုၤန့ၢ်လုၤန့ၢ်ကွၢ် ညါန့ဂ်ပဆုဂ်ကဝးထီဂ်လါဝဲလဲဂ်...” အဖံတဲဆါအဝဲသ့ဂ်, “ယမ့ၢ်တဲသုန့ဂ်က န့ဂ်” ထဲန့ဂ်တဘျီအဝဲသ့ဂ်ဒီပုၤဝဲဂဲၤစိၢ်ထီဂ်ဒီးယဲၢ်တဂါတဘုဂ်ဒီးလဲၤဖဲးခးန့ဂ် လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ဂ်လဲၤဝဲလါကျဲအခါန့ဂ်အဖံကိးထီဂ်ဝဲ, “ယဲၢ်ဖိဧကကျီ, ကျီဖိဧ ကျီ.” တဘျီန့ၢ်ခးန့ၢ်လုၤန့ၢ်ကွၢ်လီၤပျီဝဲခဲလၢဂ်..တလိဂ်လါၤအဝဲသ့ဂ်အဒီပုၤဝဲဂဲၤခဲၤ လဲၤဖဲးခးလါၤဘုဂ်.

မၤဒ်န့ဂ်တုၤလါအဝဲသ့ဂ်ကဘုဂ်လဲၤဂီၢ်ခးဒီးအဖံမါကဒီးဝဲဒ်န့ဂ်လီၤ. တုၤမ့ၢ် ဂီၢ်ခးဝဲၤ, ကဘုဂ်ထီဂ်ခးန့ဂ်အဝဲသ့ဂ်တဲကဒီးဝဲဒ်သိးအတဲအဖံလါညါန့ဂ်ကဒီး လီၤ. တဲဝဲအဖံ, “တဲၤန့ၢ်လုၤန့ၢ်ကွၢ်ညါ..ဖံတဂါအံၤပဘုဂ်တအိဂ်နီတဖျုဂ်ဘုဂ်. အ ဖံ တဲ ကဒီး, ”ယမ့ၢ်တဲသုန့ဂ်ကန့ဂ်..” အန့ဂ်တဘျီအဖံယူထီဂ်ဝဲလါတင်ဖးဖိ, ယူတုၤဝဲလါခးအဖိခိဂ်တဘျီန့ဂ်အဖံတရုထီဂ်ဝဲအသး, ဘုတဖုဂ်န့ဂ်ဟဲလီၤဆူဝဲ လါတဂုၢ်ဘုဂ်တဂုၢ်, တကျီၤဘုဂ်တ ကျီၤ, တလိဂ်လါအလံၤခဲၤထီဂ်ခးလါၤဘုဂ်. တုၤမ့ၢ်လါဘုဘုဂ်ကူးအဆါကတီၢ်တဘျီ, အဖံကိးထီဂ်ကဒီး, “ထါဂဲၢ်ဖိဧကူး, ထါဂဲၢ်ဖိဧကူး” တဘျီန့ဂ်ထါဂဲၢ်ဖိဧကူးဘုတထံဂ်န့ဂ်လၢဂ်ပျီမးလီၤ. တုၤလါဖိပူၤ န့ဂ်လဲၤဖိဂ်ယဲဒီပုၤဝဲဂဲၤခဲၤအံၤတမၤဘုဂ်တင်နီတမံၤဘုဂ်.

တုၤမ့ၢ်အဝဲသ့ဂ်မၤဘုဝဲတဘျီန့ဂ်, တနံၤတခိဂ်အဝဲတဂါတဲဝဲအဖံ, “ဖဲဧ, ယကလဲၤယုယမါတဂါနီ..” အဖံတဲအံၤ, “နမ့ၢ်လဲၤဒီး လဲၤသါဂ်..အဝဲလဲၤဟဲကွၢ် ကိးဝဲဖိမုၢ်တဂါလီၤကဲလါကမ့ၢ်မုၢ်ကီၤလံၢ်ခါသါ...အမါန့ဂ် တုၤမ့ၢ်အထံဂ်ဝဲအ ဝါဟးတဘျီလူၤတီၢ်ဝဲဖံတဂါ, ဖံကစံဂ်န့ဂ်လူၤတီၢ်ဝဲလီၤ. လါခဲဖံသးပုၤန့ဂ်စံဂ် လီၤလါဟံဂ်ဖိလၢဒီးလူၤတီၢ်ဝဲကိးလီၤ. အဖံစံဂ်ဒီးထံဂ်လါဆဲၣ်ပူၤတပူၤဒီးအဖံဝဲ

လီလဲန့ၣ်ဆူဆွဲၣ်ပူလီၣ်မာ်ဝဲဖဲန့ၣ်လီၣ်. “အယိန့ၣ်တၢ်လံၤဒၤ, ဖဲပုၤဝံၣ်ဘုပုၤဘုအ
ခါန့ၣ်ပုၤမ့ၢ်ထံၣ်လၢဖဲဘံၣ်ယီၤ (ထီၣ်ဘံၣ်ယၢ်) ဟဲယူၤလၢတၢ်ဖးဖိန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဲာ်
လၢဘုသ့ၣ်ဟးထီၣ်ဝဲအါလီၤ. လၢတၢ် န့ၣ်အယိတုၤမ့ၢ်ပုၤမၤဘုမၤဟုဝံၣ်န့ၣ်ပုၤစံး
ဘျူးက့ၤထီၣ်ဘံၣ်ယၢ်, ပုၤအိၣ်ဘုသီခိၣ်, နိသိးအိၣ်ဘုကတုၤအဂီၢ်, အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်အိၣ်
ဝံၣ်, ဆွဲၣ်, ဒုၣ်ဘု, ညုၣ်လံၣ်လီၤ. တၢ်တဖၣ်အံၤအဝဲသ့ၣ်ဖိဝဲတကပၤယီၤလီၤ.
မ့ၢ်ဝံၣ်န့ၣ်, မၤလိာ်အဖိအလံၤလၢသုတဘၣ်အိၣ်ထွဲၣ်ဒီးမ့ၢ်တဂ့ၤ. သုမ့ၢ်အိၣ်ထွဲၣ်ဒီး
မ့ၢ်န့ၣ်ဘုကက့ၤလၢအတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲဒီး ကလီၤမာ်န့ၣ်ပုၤလီၤ.”

ယဖဲတဲာ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်, “ပုၤသးပုၤလၢညါတဲာ်စိဝဲဒ်အံၤ, တနံၤတခိၣ်န့ၣ်ပုၤ
ထံၣ်ဝဲလၢဘုက့ၤလီၤ. ပုၤသံကွၢ်ဘု, ဘၣ်မနုၤလၢသုက့ၤလဲၣ်. ဘုတဲာ်, ပုၤကညိတ
ဖၣ်အံၤအိၣ်ယၢ်ဒီးထွဲၣ်အယိသဘၣ်က့ၤလီၤ. ပုၤယုကညးဘုန့ၣ်ကတန့ၢ်ဘၣ်. လၢ
ခံပုၤမၤလၢထီၣ်ဖဲဖိယုကညး, ဘုတဲာ်ထီၣ်ဖဲဖိယုမ့ၢ်က့ၤန့ၣ်ပုၤကညိတဖၣ်န့ၣ်က
အိၣ်ယၢ်ဒီးမတၤလဲၣ်. ထီၣ်ဖဲဖိတဲာ်ပုၤအိၣ်ဝဲန့ၣ်ဒီးယၢ်န့ၣ်သၢၣ်. ထဲန့ၣ်တဘျီဘု
တဲာ်ထီၣ်ဖဲဖိ, မ့ၢ်စံးန့ၣ်န့ၣ်လီၤတန့ၣ်ကပုၤဝဲတဖျါၣ်ခါ. လၢမ့ၢ်န့ၣ်နီၤကယံာ်
မ့ၢ်ထီၣ်ဖဲဖိအိၣ်န့ၣ်ဒ်လီၤဝဲလၢဝဲပုၤန့ၣ်က့ၤဘၢဒၣ်ဝဲခဲန့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီဘု
န့ၣ်တဲာ်မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဒုပုၤအိၣ်ယၢ်ဒီးန့ၣ်တသ့ဒီးဘၣ်. ယကဘၣ်က့ၤလီၤ. လၢခံပုၤမၤ
ဝဲလၢညုၣ်လဲယုကညးဘု. ဘုတဲာ်ယမ့ၢ်က့ၤပုၤကအိၣ်ယၢ်ဒီးမတၤလဲၣ်. ညုၣ်တဲာ်
ဝဲ, နမ့ၢ်က့ၤပုၤကအိၣ်ဝဲယၢ်ဒီးန့ၣ်သၢၣ်. ထဲန့ၣ်တဘျီ, ဘုတဲာ်ညုၣ်လၢမ့ၢ်န့ၣ်
လီၤလၢထံကျိန့ၣ်ဘိအပူၤဘၣ်ကပုၤခါ. ညုၣ်တဲာ်ပုၤသၢၣ်. လၢမ့ၢ်န့ၣ်နီၤ, ကယံာ်မ့ၢ်
ညုၣ်အိၣ်န့ၣ်ထီၣ်ဒ်လဲလၢထံကျိန့ၣ်ဘိအပူၤဒီးပုၤဝဲလီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီ, မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ပုၤ
အိၣ်ယၢ်ဒီးန့ၣ်သ့ဝဲလီၤ. အယိတုၤလၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤပုၤအိၣ်ညုၣ်ဒီးမ့ၢ်, ဘၣ်
ဆၣ်ညုၣ်အိၣ်ဒီးဝဲလီၤ.”

အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ကွဲးအါထီၣ်က့ၤတစဲးလၢဖိလံၤလၢစိခဲအံၤကသ့ၣ်ညါဟံၣ်ဒိၣ်
ဟံၣ်ကဲထီၣ်ဘံၣ်ယၢ်ဒီးတၢ်သုတအိၣ်ယုာ်ထွဲၣ်ဒီးမ့ၢ်တဂ့ၤလီၤ. ယဖဲန့ၣ်က့ၤလီၤဘျးလီၤ
တံၤဝဲဘၣ်ဆၣ်တဲာ်ယုၤက့ၤယၢ်လၢတၢ်သးစူၤအပူၤလီၤ. ယကွဲးတၢ်အခါယဖဲတအိၣ်
မူလၢဘၣ်. သန့ၣ်က့ၤယန့ၣ်လၢယဖဲကသးမံဝဲဒိဖျိယကွဲးက့ၤအတၢ်တဲာ်တဖၣ်လီၤ.

